

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 och 34 a kap. i strafflagen och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det görs ändringar i strafflagen, tvångsmedelslagen, polislagen, lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet, lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, straffregisterlagen, lagen om offentlig upphandling och koncession, lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster och lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling.

Enligt propositionen ska straffbestämmelserna om terroristbrott ändras och kompletteras. Tillämpningsområdet för de bestämmelser som gäller terroristgrupper utvidgas betydligt i och med att det föreslås bli allmänt straffbart att ha hand om en uppgift som är väsentlig för en terroristgrupps brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte. Denna ändring utgör i sin tur grund för att brottsrubriceringen främjande av en terroristgrupps verksamhet ändras till deltagande i en terroristgrupps verksamhet.

Det föreslås att en sådan offentlig uppmaning med anknytning till terroristbrott som uppmanar eller förleder till värvning i en terroristgrupp eller till terroristbrott på ett sådant sätt att uppmaningen eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller terroristbrott begås ska kriminaliseras och tas in i strafflagen som ett nytt terroristbrott. Det ska inte förutsättas att uppmaningen eller förledandet har medfört fara för att ett terroristbrott eller ett straffbart försök till terroristbrott begås. Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska leda till böter eller högst två års fängelse.

Att finansiera en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott och att resa till en annan stat i syfte att genomföra en sådan offentlig uppmaning ska bli straffbara gärningar under rubriceringarna finansiering av ett terroristbrott och resa i syfte att begå ett terroristbrott.

På grund av att en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott kriminaliseras görs det också ändringar i de bestämmelser om hemliga tvångsmedel och hemligt inhämtande av information som används vid utredning, avslöjande och förhindrande av brott. När det gäller bestämmelserna om de enskilda tvångsmedlen och informationsinhämtningsmetoderna ändras bestämmelserna om teleavlyssning, teleövervakning, förtäckt inhämtande av information och teknisk avlyssning. Dessutom föreslås det ändringar av teknisk natur i vissa andra bestämmelser som gäller terroristbrott.

Lagarna avses träda i kraft hösten 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
2.1 Främjande av en terroristgrupps verksamhet	5
2.1.1 34 a kap. 4 § i strafflagen och dess bakgrund	5
2.1.2 Tidigare bedömning av lagstiftningen	8
2.1.3 Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet	9
2.2 Offentlig uppmaning till brott som har anknytning till terroristbrott.....	11
2.3 Bedömning av nuläget.....	13
2.3.1 Deltagande i en terroristgrupps verksamhet.....	13
2.3.2 Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.....	19
2.3.3 Tidpunkten för ändring av straffbestämmelserna.....	21
3 Målsättning	22
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	22
4.1 Förslagen som gäller strafflagen	22
4.1.1 Deltagande i en terroristgrupps verksamhet.....	22
4.1.2 Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.....	23
4.1.3 Finansiering av det nya uppmaningsbrottet samt resa för att begå brottet.....	26
4.2 Förslagen som gäller hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information.....	27
4.3 Förslagen som gäller användning av flygpassageraruppgifter	30
4.4 Andra föreslagna lagändringar.....	30
4.5 Förslagets huvudsakliga konsekvenser	31
5 Alternativa handlingsvägar	32
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	32
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	32
6 Remissvar	34
7 Specialmotivering	36
7.1 Strafflagen.....	36
7.2 Tvångsmedelslagen.....	45
7.3 Polislagen.....	46
7.4 Lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet	47
7.5 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	47
7.6 Straffregisterlagen.....	48
7.7 Lagen om offentlig upphandling och koncession	48
7.8 Lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster	48
7.9 Lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling	48
8 Ikraftträdande.....	48
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	49
9.1 De förslag till ändringar som gäller strafflagen	49
9.1.1 Utgångspunkterna för komplettering och ändring av straffbestämmelserna.....	49

9.1.2 Breddande av straffbarhetsområdet för deltagande i en terroristgrupps verksamhet	50
9.1.3 Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott kriminaliseras	51
9.1.4 Beaktande av den straffrättsliga legalitetsprincipen	54
9.1.5 Straffskala	54
9.2 De föreslagna ändringarna i tvångsmedelslagen och polislagen	55
9.3 Förslaget om användning av flygpassageraruppgifter	56
LAGFÖRSLAG	58
1. Lag om ändring av 17 och 34 a kap. i strafflagen	58
2. Lag om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen	60
3. Lag om ändring av 5 kap. i polislagen	63
4. Lag om ändring av 3 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet	66
5. Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	67
6. Lag om ändring av 6 b § i straffregisterlagen	70
7. Lag om ändring av 80 § i lagen om offentlig upphandling och koncession	71
8. Lag om ändring av 84 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster	72
9. Lag om ändring av 47 § i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling	73
BILAGA	74
PARALLELLTEXTER	74
1. Lag om ändring av 17 och 34 a kap. i strafflagen	74
2. Lag om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen	77
3. Lag om ändring av 5 kap. i polislagen	82
4. Lag om ändring av 3 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet	86
5. Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	87
6. Lag om ändring av 6 b § i straffregisterlagen	91
7. Lag om ändring av 80 § i lagen om offentlig upphandling och koncession	92
8. Lag om ändring av 84 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster	93
9. Lag om ändring av 47 § i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling	94

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Justitieministeriet tillsatte den 26 februari 2020 en arbetsgrupp (nedan ”arbetsgruppen”) med uppgift att bedöma behovet av att uppdatera de nationella bestämmelserna om terroristbrott och hur väl de motsvarar bestämmelserna i de viktigaste europeiska referensländerna. Bedömningen gällde speciellt straffbestämmelserna om hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation eller deltagande i dess verksamhet. Arbetsgruppen skulle också bereda nödvändiga lagändringar. Om det framkom ändringsbehov i anslutning till dessa frågor skulle arbetsgruppen utarbeta sitt betänkande i form av en regeringsproposition. I detta arbete skulle arbetsgruppen särskilt beakta lagstiftningen i de viktigaste referensländerna och speciellt i de övriga nordiska länderna.

Angående bakgrunden till arbetsgruppen konstaterades i beslutet om dess tillsättande för det första att statsrådet offentliggjorde den 16 december 2019 riktlinjer för hemtagning av finländare från lägret al-Hol och att enligt en av riktlinjerna bedömer regeringen behoven att ändra den lagstiftning som gäller terroristverksamhet och gör vid behov ändringar i den. I fråga om bakgrunden konstaterades i beslutet om tillsättande av arbetsgruppen dessutom att i sitt svar på det skriftliga spørsmålet SS 300/2019 rd (Jaana Pelkonen/saml) har justitieministeriet konstaterat att ministeriet kommer att utvärdera reglering gällande deltagande i en terroristorganisations verksamhet och hörande till en terroristorganisation, med beaktande av också andra staters lagstiftning.

Arbetsgruppen överlämnade sitt enhälliga betänkande den 16 juni 2020 (Bedömning av om den nationella lagstiftningen om terroristbrott är tidsenlig och hur väl bestämmelserna stämmer överens med regleringen i referensländerna; Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2020:8; nedan ”arbetsgruppens betänkande”). Länk till betänkandet: <https://julka-isut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162311>

I enlighet med sitt uppdrag bedömde arbetsgruppen för det första om de straffbestämmelser som gäller terroristbrott är tidsenliga och hur väl de motsvarar bestämmelserna i de viktigaste referensländerna. Enligt arbetsgruppens slutsats är antalet gärningar som är straffbara som terroristbrott omfattande i Finland. Lagstiftningen konstaterades motsvara de internationella förpliktelser som är bindande för Finland, med förbehåll för att då pågick beredningen av lagändringar i fråga om brott som gäller finansiering av terrorism och att utvärderingen av genomförandet av direktivet om terroristbrott fortfarande pågår i Europeiska unionen. Enligt arbetsgruppens bedömning är de straffbestämmelser som gäller terroristbrott vältäckande i Finland jämfört med lagstiftningen i referensländerna.

Trots de konstaterade allmänna avvägningarna ansåg arbetsgruppen det motiverat att vissa ändringar företas i lagstiftningen. Arbetsgruppen föreslog för det första att straffbarheten, utöver de främjandegärningar som redan är straffbara i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) om främjande av en terroristgrupps verksamhet, utvidgas också till att en person har hand om en uppgift som är väsentlig för en terroristgrupps brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte. Brotsrubriceringen skulle också ändras till ”deltagande i en terroristgrupps verksamhet”.

Dessutom föreslog arbetsgruppen att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som gäller värvning i en terroristgrupp eller begående av terroristbrott, ska straffbeläggas som ett nytt terroristbrott i 34 a kap. 5 d § i strafflagen, för vilket det kan dömas ut böter eller fängelse i högst två år. Straffbarheten för gärningen i fråga förutsätter inte fara för att ett terroristbrott

eller ett straffbart försök därtill ska begås. Det blir också straffbart som terroristbrott att finansiera en sådan offentlig uppmaning eller att resa till en annan stat för att göra det.

Arbetsgruppen föreslog att de ändringar som ändringarna av 34 a kap. i strafflagen förutsätter ska företas i bestämmelserna i 10 kap. i tvångsmedelslagen (806/2011) och 5 kap. i polislagen (872/2011) om hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information som används vid utredning, avslöjande och förhindrande av brott. Dessutom föreslog arbetsgruppen att definitionen av terroristbrott i 3 § 6 punkten i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019) ändras så att den börjar omfatta även offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

Arbetsgruppens betänkande var på remiss till den 28 augusti 2020. Begäran om utlåtande resulterade i att justitieministeriet fick remissvar om sitt betänkande från 23 myndigheter, samman slutningar och personer. Yttrande lämnades av kommunikationsministeriet, inrikesministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, riksdagens justitieombudsman, justitiekanslern i statsrådet, centralkriminalpolisen, Polisstyrelsen, skyddspolisen, åklagarmyndigheten (riksåklagarens byrå), staben för gränsbevakningsväsendet (inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning), Åbo hovrätt, Helsingfors tingsrätt, Östra Nylands tingsrätt, Södra Finlands åklagardistrikt, Finlands Advokatförbund, Finlands Juristförbund rf, Amnesty International Finländska sektionen rf, Finlands Polisorganisationers Förbund rf, Finlands domareförbund rf, Suomen syyttäjäyhdistys ry, Lapplands universitet (professor Minna Kimpimäki) och professor Martin Scheinin. Av dessa meddelade finansministeriet, Östra Finlands tingsrätt och Finlands Polisorganisationers Förbund endast att de inte yttrar sig. Ett sammandrag av yttrandena har publicerats den 30 september 2020 (Justitieministeriets publikationer, Betänkande och utlåtanden 2020:14). Länk till sammandraget: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162446>

I avsnitt 6 om remissvar redogörs det för yttrandena och hur de har beaktats. Efter remissbehandlingen har regeringens proposition färdigställts vid justitieministeriet.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Främjande av en terroristgrupps verksamhet

2.1.1 34 a kap. 4 § i strafflagen och dess bakgrund

I 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen föreskrivs det om främjande av en terroristgrupps verksamhet som följer:

Den som i avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller som med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet

1) utrustar eller försöker utrusta en terroristgrupp med explosiva varor, vapen, skjutförmödenheter eller ämnen eller förmödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

2) för en terroristgrupp skaffar eller försöker skaffa eller till en terroristgrupp överlåter lokaler eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för gruppens verksamhet,

3) skaffar eller försöker skaffa information som, om den kommer till terroristgruppens kännedom, är ägnad att allvarligt skada ett land eller en internationell organisation, eller förmedlar eller överlåter sådan information till eller röjer sådan information för en terroristgrupp,

4) har hand om en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller ger ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet, eller

5) begår ett brott som avses i 32 kap. 6 eller 7 §,

ska, om gärningen inte utgör brott enligt 1, 1 a eller 2 § eller om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för *främjande av en terroristgrupps verksamhet* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

Vad som i 1 mom. 4 punkten föreskrivs om juridisk rådgivning gäller enligt paragrafens 2 mom. inte uppdrag som juridiskt biträde eller ombud vid förundersökning eller domstolsbehandling av brott eller straffverkställighet.

Genom främjande av en terroristgrupps verksamhet främjas alltså en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 34 a kap. 1, 1 a eller 2 § i strafflagen. I de paragrafer som det hänvisas till straffbeläggs brott som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte och förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte. Straffbarhet för främjande av en terroristgrupps verksamhet förutsätter inte att ett brott enligt de nämnda paragraferna begås i gruppens verksamhet.

Även vissa andra straffbestämmelser i 34 a kap. i strafflagen hänför sig direkt till en terroristgrupp. I kapitlet straffbeläggs också ledande av terroristgrupp (3 §) och finansiering av terroristgrupp (5 b §). Dessutom kan även andra brott som är straffbara enligt kapitlet begås i en terroristgrupps verksamhet, eftersom straffbestämmelserna är skrivna på så sätt att de är tillämpliga på gärningar som begås av såväl ensamma personer som personer som agerar tillsammans med en grupp. Sålunda är till exempel meddelande av utbildning (4 a §) och deltagande i utbildning för ett terroristbrott (4 b §) straffbara också när brotten begås i en grups verksamhet. I 34 a kap. 4 c § i strafflagen om rekrytering för ett terroristbrott nämns dessutom uttryckligen som gärningssätt grundande eller organisering en terroristgrupp eller värvning eller försök till värvning av medlemmar till en terroristgrupp.

Det finns inte någon internationellt godkänd och globalt tillämpad definition av terroristorganisation. Den definition av terroristgrupp som ska iakttas när bestämmelserna i 34 a kap. i strafflagen tillämpas finns i kapitlets 6 § 2 mom. Enligt den avses med terroristgrupp en strukturerad grupp, inrättad för en viss tid, bestående av minst tre personer, som handlar i samförstånd för att begå brott som avses i 1 eller 1 a §. Definitionen av terroristgrupp är på ett smidigt sätt tillämplig på terroristorganisationers regionala eller även mindre delar och celler samt på enskilda grupper som är helt separata från organisationer.

Främjande av en terroristgrupps verksamhet straffbelades i samband med det nationella genomförandet av rådets rambeslut om bekämpande av terrorism 2002/475/RIF (EGT, nr L 164, 22.6.2002, s. 3–7; nedan ”rambeslutet”). Genom kriminaliseringen uppfylldes förpliktelsen i artikel 2.2 b i rambeslutet att straffbelägga deltagande i en terroristgrupps verksamhet (participating in the activities of a terrorist group). Enligt det nämnda ledet ska varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga uppsåtligt deltagande i en terroristgrupps verksamhet, vari inbegripes att förse den med information eller ge den materiellt stöd eller bidra med varje form av finansiering av gruppens verksamhet, med vetskap om att deltagandet kommer att bidra till gruppens brottsliga verksamhet. Rambeslutets led bidrog också till att i 34 a kap. 2 § i strafflagen straffbeläggs förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte (RP 188/2002 rd, s. 43/II och 44/I).

En ordagrann kriminaliseringsförpliktelse gällande deltagande i en terroristgrupps aktiviteter som motsvarar artikel 2.2 b i rambeslutet finns i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT, nr L 88, 31.3.2017, s. 6–21; nedan ”direktivet om terroristbrott”). Lagstiftningen ändrades inte på grund av denna artikel 4 led b i direktivet i samband med genomförandet av direktivet.

Även definitionen av terroristgrupp baserar sig på rambeslutet (artikel 2.1). En motsvarande definition finns i artikel 2.3 i direktivet om terroristbrott.

I samband med genomförandet av rambeslutet och straffbeläggandet av främjande av en terroristgrupps verksamhet föreslogs i regeringens proposition RP 188/2002 rd som brottsrubricering ”deltagande i en terroristgrupps verksamhet”, men på grund av lagutskottets ståndpunkt (LaUB 24/2002 rd) ändrades brottsrubriceringen under riksdagsbehandlingen till ”främjande av en terroristgrupps verksamhet”, som utskottet ansåg att bättre motsvarade innebörden i paragrafen.

Särskilt på grund av den straffrättsliga legalitetsprincipen, som förutsätter exakthet i straffbestämmelserna, föreskrivs det betydligt mer detaljerat om straffbar verksamhet i 34 a kap. 4 § i strafflagen än i leden i rambeslutet och direktivet om terroristbrott. Förteckningen över straffbara gärningar i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ändrades under riksdagsbehandlingen. I regeringens proposition RP 188/2002 rd föreslogs i momentet en 6 punkt, enligt vilken den ska bestraffas som på något annat lika allvarligt sätt som i de föregående punkterna arbetar till förmån för en terroristgrupp. I regeringens proposition (s. 54) motiverades punkten med att på grund av rambeslutets allmänna karaktär är en sådan icke närmare specificerad punkt nödvändig. Enligt motiveringen var avsikten inte att punkten skulle ha gjort det möjligt att döma ut straff till exempel enbart för deltagande i gruppens möten, stödjande av gruppen genom åsiktsyttringar eller annat understöd. I motiveringen till punkten hänvisades också till vissa andra straffbara gärningar (penningtvättsbrott) och vissa i och för sig lagliga gärningar (skötsel av ekonomin och viktig ekonomisk rådgivning).

Grundlagsutskottet ansåg att förslaget till 34 a kap. 4 § 1 mom. 6 punkten i strafflagen var betänkligt med hänsyn till exaktheten i regleringen, och att det var skäl att överväga strykning av den (GrUU 48/2002 rd, s. 3/II). Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande ansåg lagutskottet i sitt betänkande (s. 6/II), att 6 punkten inte var tillräckligt noggrant avgränsad med tanke på exakthetskravet i den straffrättsliga laglighetsprincipen. Utifrån bestämmelsen var det omöjligt att veta på förhand vilka gärningar som är straffbara enligt den. På grund av lagutskottets betänkande intogs dock i momentet utifrån det som konstaterats i regeringens proposition en 6 punkt om handhavande av en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller givande av ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet samt en 7 punkt om häleribrott, av vilka den sistnämnda senare har preciserats till att avse penningtvättsbrott. Punkternas numrering har också ändrats (numera 4 och 5 punkten), när i momentet ströks punkterna om värvning och givande av utbildning i samband med anslutningen till Europarådets konvention om förebyggande av terrorism (FördrS 48–49/2008; nedan ”Europarådets konvention”), då de nämnda gärningarna blev allmänt straffbara med stöd av de separata bestämmelser om dem som fogades till 34 a kap. i strafflagen.

I datasystemet för polisärenden har det från början av 2014 till mitten av 2020 registrerats 28 terroristbrottsärenden som kommit till undersökning och polisanmälningarna gällande dem har innehållit 45 misstänkta terroristbrott. Endast ett av de registrerade brotten har gällt främjande av en terroristgrupps verksamhet. Tills vidare har endast få terroristbrott kommit till domstolsbehandling i Finland. Den enda lagakraftvunna domen över ett tillräknat terroristbrott är Egent-

liga Finlands tingsrätts dom i knivhuggningen i Åbo den 15 juni 2018. Dessutom har domstolarna behandlats några andra terroristbrottsärenden som har slutat med att åtalarna har förkastats i tingsrätten eller hovrätten. Inga åtal har väckts för främjande av en terroristgrupps verksamhet.

2.1.2 Tidigare bedömning av lagstiftningen

I samband med genomförandet av direktivet om terroristbrott behandlades i korthet kriminalisering av hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation eller någon annan sådan organisation i sig (RP 30/2018 rd, s. 37), trots att det samtidigt konstaterades att varken direktivet eller andra internationella förpliktelser förutsätter det. I regeringens proposition konstateras följande:

”När det gäller ett sådant tillvägagångssätt väcks för det första frågan om vad som avses med ”hörande” och hur det påvisas. Organisationerna i fråga för inga register eller förteckningar över personer som deltar i deras verksamhet och ger inte dem som deltar i verksamheten några dokument som visar att de hör till organisationen, och av vilka man formellt skulle kunna sluta sig till att de hör till organisationen. Det är rentav möjligt att tolka ”hörande” så att det omfattar till exempel vistelse och umgänge tillsammans med personer som hör till en terroristgrupp utan att man på något sätt deltar i deras brottsliga verksamhet.

När det gäller hörande till en terroristorganisation måste man lägga märke till att den straffrättsliga legalitetsprincipen förutsätter att den gärning som straffbeläggs är exakt och noggrant avgränsad. Grundlagsutskottet har i flertalet utlåtanden om terroristbrott (till exempel GrUU 26/2014 rd, 37/2016 rd och 56/2016 rd) fäst särskild uppmärksamhet vid denna princip, som förutsätter att brottsrekvisitet ska anges tillräckligt exakt i lagen så att det utifrån lydelsen går att sluta sig till om en åtgärd eller försummelse är straffbar eller inte. Laglighetsprincipen kan också anses förutsätta att den straffbara åtgärden eller försummelsen framgår på ett sätt som kan upptäckas utifrån. Grundlagsutskottet har också fäst uppmärksamhet vid att straffbarheten för terroristbrott placeras mycket långt från det egentliga terroristbrottet utan att någon fara för att ett terroristbrott ska genomföras föreligger (GrUU 56/2016 rd, s. 8). Grundlagsutskottets synpunkter framhävs i situationer där internationella åtaganden inte förutsätter att någon viss verksamhet straffbeläggs.

Hörande till en terroristorganisation framgår på ett noggrant avgränsat och verifierbart sätt av terroristbrott som begåtts i organisationens verksamhet. Det finns väldigt många typer av terroristbrott, de kan ligga mycket långt från ett brott som begåtts i terroristiskt syfte och genom dem kan i stor utsträckning straffbeläggas gärningar av betydelse som föregår ett sådant brott. Förutom ledande av en terroristgrupp och främjande av en terroristgrupp omfattar de även sådan förberedelse till ett brott som begås i terroristiskt syfte som gjorts inom ramen för terroristorganisationen, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av terrorism, finansiering av terroristgrupp och resebrott. Även det nya terroristbrott som föreslås straffbeläggas i denna proposition, dvs. brott som främjar resebrott, kan i praktiken begås inom ramen för en terroristorganisations verksamhet, i synnerhet därför att man genom det uttryckligen, i enlighet med brottsrekvisitet, främjar ett brott som begås av någon annan.”

I den aktuella punkten i regeringens proposition konstateras också att behovet av och möjligheterna att straffbelägga hörande till en terroristgrupp bedömdes 2015 när tilläggsprotokollet till Europarådets konvention bereddes. Finland har undertecknat tilläggsprotokollet 2016, men har ännu inte anslutit sig till det. Som resultat av förhandlingarna kom man fram till i artikel 2 i tilläggsprotokollet att parterna ska straffbelägga deltagande i en sammanslutning eller grupp i

terroristiskt syfte (participating in an association or group for the purpose of terrorism). Artikeln lyder som följer:

1. For the purpose of this Protocol, "participating in an association or group for the purpose of terrorism" means to participate in the activities of an association or group for the purpose of committing or contributing to the commission of one or more terrorist offences by the association or the group.

2. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish "participating in an association or group for the purpose of terrorism, as defined in paragraph 1, when committed unlawfully and intentionally, as a criminal offence under its domestic law.

Enligt artikel 2 i tilläggsprotokollet till Europarådets konvention ska det alltså vara straffbart att delta i en sammanslutnings eller grupps aktiviteter i syfte att sammanslutningen eller gruppen begår ett eller flera terroristbrott, eller i syfte att bidra till att gruppen begår ett eller flera terroristbrott. Artikel 2 i tilläggsprotokollet behandlas inte i någon större utsträckning i förklaringspromemorian (Explanatory Report) till protokollet. Detta gäller också närmare karakterisering av deltagande och beskrivning av betydande aktiviteter. Tilläggsprotokollet innehåller inte heller någon definition av sammanslutning eller grupp. I anslutning till artikeln konstateras i stycke 37 i förklaringspromemorian att det inte finns något internationellt bindande terroristsammanslutnings- eller terroristgruppsbegrepp.

Enligt justitieministeriets bedömningspromemoria (s. 13–15) som publicerades den 22 maj 2015 och som varit på remiss förutsätter inte artikel 2 i tilläggsprotokollet till Europarådets konvention att 34 a kap. om terroristbrott i strafflagen ändras eller kompletteras. Denna slutsats baserade sig på regleringen i det nämnda kapitlet och särskilt på bestämmelserna i 4 § om främjande av en terroristgrupps verksamhet. Enligt vad som konstaterats i bedömningspromemorian har parterna omfattande prövningsrätt beträffande vilket slags deltagande i aktiviteter som avses i artikel 2.1 som ska anses vara betydande. Under remissbehandlingen behandlade endast en remissinstans artikel 2 i tilläggsprotokollet. Denna hade inte att anmärka till den del som man i promemorian hade stannat för att anse att strafflagen inte behöver ändras. Ett sammandrag av yttrandena har publicerats (justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 51/2015).

2.1.3 Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, som straffbeläggs i 17 kap. 1 a § i strafflagen, påminner vad gärningssättet beträffar om främjande av en terroristgrupps verksamhet, som straffbeläggs i 34 a kap. 4 § i strafflagen, och har även på grund av tillkomstfaserna ett samband med den nämnda paragrafen, varför också bestämmelserna om en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet har betydelse i detta sammanhang. I 17 kap. 1 a § 1 mom. i strafflagen straffbeläggs deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet som följer:

Den som

1) genom att grunda eller bygga upp en organiserad kriminell sammanslutning eller genom att värva eller försöka värva personer till sammanslutningen,

2) genom att utrusta eller försöka utrusta en organiserad kriminell sammanslutning med explosiva varor, vapen, skjutförnödenheter eller ämnen eller förnödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

- 3) genom att ordna eller försöka ordna utbildning för en organiserad kriminell sammanslutning eller ge en organiserad kriminell sammanslutning utbildning för brottslig verksamhet,
- 4) genom att för en organiserad kriminell sammanslutning skaffa eller försöka skaffa eller genom att till en organiserad kriminell sammanslutning överlåta lokaler eller andra utrymmen som den behöver för brottslig verksamhet eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för sammanslutningens brottsliga verksamhet,
- 5) genom att direkt eller indirekt tillhandahålla eller samla in tillgångar för att finansiera den brottsliga verksamheten i en organiserad kriminell sammanslutning,
- 6) genom att ha hand om en organiserad kriminell sammanslutnings viktiga ekonomiska angelägenheter eller genom att ge ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för sammanslutningens brottsliga verksamhet, eller
- 7) genom att aktivt främja en organiserad kriminell sammanslutnings kriminella syften på något annat väsentligt sätt som till allvarligheten är jämförbart med dessa,

deltar i en i 6 kap. 5 § 2 mom. avsedd organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet i vilken syftet är att begå ett eller flera brott som anges i det momentet, och om ett sådant brott eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås, ska för *deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

När deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet straffbelades, föreslogs det i regeringens proposition RP 183/1999 rd att deltagande beskrivs på ett allmänt sätt i 17 kap. 1 a § 1 mom. i strafflagen ”aktivt deltar i ... av en kriminell organisation bedriven verksamhet”. Grundlagsutskottet betonade i sitt utlåtande att när man i enlighet med propositionen går in för att kriminalisera delaktighet på ett sätt som sträcker sig utöver de inom straffrätten vedertagna delaktighetsbegreppen, accentueras kravet på exakthet mer än vanligt (GrUU 10/2000 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet ansåg att eftersom straffbestämmelser bör ha ett innehåll som gör det möjligt att förutsäga konsekvenserna borde formuleringen ses över. Förvaltningsutskottet ansåg att utgående från lagförslaget var det svårt att förutsäga en hurdan verksamhet som är straffbar (FvUU 18/2000 rd, s. 2/II). Lagutskottet ansåg att momentet krävde en precisering (LaUB 26/2002 rd, s. 3/II) och påpekade att riksdagen hade antagit en lag genom vilket strafflagen fick ett nytt 34 a kap. om terroristbrott. Enligt 4 § i det nämnda kapitlet blev det straffbart att främja en terroristgrupps verksamhet och lagutskottet föreslog att brottsrekvisitet för deltagande i en organiserad kriminell grupp verksamhet definieras på samma sätt som främjande av en terroristgrupps verksamhet, alltså med en uttömmande förteckning över gärningsformer. Lagutskottets betänkande ledde sedan till detaljerade bestämmelser om deltagandegärningar.

17 kap. 1 a § i strafflagen, som gäller deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, har ändrats efter att den infördes. När Finland anslöt sig till FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (den s.k. Palermokonventionen, FördrS 18–20/2004) fogades till den ändrade 1 mom. 7 punkten som gärningssätt att gärningsmannen aktivt främjar en organiserad kriminell sammanslutnings kriminella syften på något annat väsentligt sätt (lag 1372/2003). Under riksdagsbehandlingen ändrades punkten något jämfört med förslaget i regeringens proposition (RP 32/2003 rd). Enligt lagutskottets betänkande var det viktigt att kravet på väsentlighet inte anses bli uppfyllt alltför lätt (LaUB 5/2003 rd, s. 3/II). Detta syfte kom enligt utskottet till uttryck också i exemplet i propositionen enligt vilket inhämtande, förmedling eller överlåtelse av information som är viktig för en kriminell sammanslutnings verksamhet är avsett att vara straffbart. Utskottet fann det också viktigt (s. 4/I) att man primärt och

i största möjliga omfattning utgår från strafflagens allmänna delaktighetsbestämmelser när man gör den straffrättsliga bedömningen av agerandet i fråga.

I samband med att strafflagens bestämmelser om organiserade kriminella organisationer förenhetligades ändrades 17 kap. 1 a § 1 mom. 7 punkten i strafflagen till sin nuvarande form (lag 564/2015). Enligt den då ändrade punkten är gärningssättet att gärningsmannen aktivt främjar en organiserad kriminell sammanslutnings kriminella syften på något annat väsentligt sätt som till allvarligheten är jämförbart med dessa. Gärningen ska alltså till allvarligheten vara jämförbar med de deltagandegärningar som beskrivs i 1–6 punkten. Enligt lagens förarbeten (RP 263/2014 rd, s. 25/I) var bakgrunden till ändringen att rekvisit av denna typ har ansetts vara mer tillfredsställande med tanke på legalitetsprincipen, om det av dem uttryckligen framgår att de är jämfällbara med de andra gärningssätt som kan komma i fråga. Det kan vara fråga om deltagande enligt den aktuella punkten när en person utför andra viktiga handlingar som gäller att leda sammanslutningen än sådana som hör till tillämpningsområdet för 1 punkten, eller när en person vaktar en kriminell sammanslutnings lokaler, till den del dessa handlingar innebär att personen deltar i verksamhet där syftet är att begå sådana brott som avses i bestämmelsen (s. 35/I i propositionen). Enligt förarbetena uppfyller till exempel enbart deltagande i en sammanslutnings möten inte rekvisitet för brottet.

När man jämför främjande av en terroristgrupps verksamhet, som straffbeläggs i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen, och deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, som straffbeläggs i 17 kap. 1 a § 1 mom. i strafflagen, skiljer sig alltså brottsrubriceringar från varandra så att den ena talar om ”främjande” och den andra om ”deltagande”. Straffbestämmelsen som gäller främjande av en terroristgrupps verksamhet förutsätter inte att det brott som främjas, dvs. ett brott som begåtts i terroristiskt syfte, ett brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte eller förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte eller straffbart försök till det brott som främjas företas i en terroristgrupps verksamhet. Straffbart deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet förutsätter åter att det brott som verksamheten syftar till eller ett straffbart försök därtill begås. I 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen om främjande av en terroristgrupps verksamhet ingår inte någon punkt som motsvarar 17 kap. 1 a § 1 mom. 7 punkten i strafflagen, enligt vilken det är straffbart att gärningsmannen aktivt främjar en organiserad kriminell sammanslutnings kriminella syften på något annat väsentligt sätt som till allvarligheten är jämförbart med dessa. Å andra sidan innehåller 17 kap. 1 a § 1 mom. i strafflagen inte någon punkt som motsvarar 34 a kap. 4 § 1 mom. 3 punkten i strafflagen, enligt vilken att skaffa, försöka skaffa, förmedla, överlåta eller röja viss information kan komma i fråga om en straffbar främjandegärning. Utifrån det som konstaterats i riksdagens lagutskotts betänkande LaUB 5/2003 rd torde sådan informationsrelaterad verksamhet åtminstone i vissa fall ändå kunna vara sådant främjande av uppnåendet av en organiserad kriminell organisations syften som avses i 17 kap. 1 a § 1 mom. 7 punkten i strafflagen.

2.2 Offentlig uppmaning till brott som har anknytning till terroristbrott

Av betydelse för främjande av terroristorganisationers verksamhet är åtgärder genom vilka personer fås att delta i terroristorganisationers eller terroristgrupps verksamhet. Sådan verksamhet täcks redan nu delvis av bestämmelserna i 34 a kap. i strafflagen. Enligt kapitlets 4 c § är rekrytering för ett terroristbrott straffbar. Enligt paragrafen straffbeläggs bland annat att gärningsmannen i avsikt att främja brottslig verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § (brott som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte och förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte) grundar eller organiserar en terroristgrupp eller värvar medlemmar till en terroristgrupp. Dessutom straffbeläggs i 34 a kap. 5 d § i strafflagen främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott, varigenom man kan främja en annan persons resa som görs i syfte att begå ett brott som anges i kapitlets 4 §, dvs. främjande av en

terroristgrupps verksamhet, och även i syfte att begå andra sådana terroristbrott i en terroristgrupps verksamhet som straffbeläggs i kapitlet. Också medverkan till dessa brott är straffbart.

I lagens förarbeten i anslutning till rekrytering till en terroristgrupp (RP 188/2002 rd, s. 52) konstateras att till exempel den som grundar en grupp eller den som organiserar den kan fungera som värvare utan att vara medlemmar i gruppen. I motiveringen till paragrafen konstateras dessutom att det inte är straffbart att understödja en grupp genom att framföra åsikter eller att ge sitt stöd på något annat sätt och att värvning kan ske i diskussioner på tumanhand eller i större skala.

I 17 kap. 1 § i strafflagen straffbeläggs offentlig uppmaning till brott. Enligt 1 mom. döms för nämnda brott den som genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till brott så att uppmaningen eller förledandet 1) medför fara för att ett sådant brott eller straffbart försök därtill begås eller 2) annars klart äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten. Straffet är böter eller fängelse i högst två år.

Enligt motiveringen till 17 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen kan slutsatsen att det föreligger fara för att ett sådant brott som uppmaningen eller förledandet avser kommer att begås dras till exempel av den omständigheten att en eller flera personer börjar förbereda brottet eller av att de yttrar sig eller annars uppför sig på ett sådant sätt att man kan sluta sig till att de sannolikt kommer att begå ett brott av det slag som uppmaningen eller förledandet avser (RP 6/1997 rd, s. 111). Enligt samma motivering äventyrar uppmaningen eller förledandet den allmänna ordningen eller säkerheten i enlighet med 2 punkten till exempel då uppmaningen eller förledandet väcker rädsla eller oro hos allmänheten.

I 17 kap. 1 § 1 punkten avsedd fara för att ett brott eller ett straffbart försök därtill begås betyder utifrån punktens ordalydelse och motiveringen konkret fara till skillnad från abstrakt fara, där det räcker med att gärningen är av sådan typ att den medför fara. Abstrakt fara kan beskrivas med uttrycket ”är ägnad att”, som används till exempel i 23 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen om äventyrande av trafiksäkerheten samt i bestämmelserna (8 och 9 §) om spridande av information som kränker privatlivet och ärekränkning i 24 kap. i strafflagen.

Offentlig uppmaning till brott kan gälla alla brott, också terroristbrott som straffbeläggs i 34 a kap. i strafflagen, och således till exempel främjande av en terroristgrupps verksamhet, som straffbeläggs i kapitlet. Om offentlig uppmaning till brott görs i terroristiskt syfte och så att gärningen är ägnad att allvarligt skada ett land eller en internationell organisation, gör sig gärningsmannen skyldig till offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte, som straffbeläggs i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. För nämnda brott döms till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Offentlig uppmaning till brott fogades till 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten bland brott som begåtts i terroristiskt syfte när Finland anslöt sig till Europarådets konvention. Lagstiftningen har inte behövts ändras därefter till följd av att även rådets rambeslut 2008/919/RIF om ändring av rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism (EUT, nr L 330, 28.11.2008, s. 21–23) och därefter direktivet om terroristbrott har förutsatt att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska straffbeläggas. I detta sammanhang motsvarar ”terroristbrott” brott som begåtts i terroristiskt syfte och brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, som straffbeläggs i 34 a kap. 1 § och 1 a § i strafflagen.

I artikel 5.1 i Europarådets konvention och i artikel 5 i direktivet förutsätter straffbarhet att uppmaningen medför fara för att ett eller flera terroristbrott begås. Av varken konventionens

förklaringspromemoria eller ingresserna i rambeslutet från 2008 eller direktivet om terroristbrott framgår det klart vilken slags fara den offentliga uppmaningen ska medföra. I samband med genomförandet av de internationella förpliktelserna i fråga ansåg man i varje fall i Finland att det i enlighet med 17 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen kan förutsättas att det finns konkret fara för att ett brott eller ett straffbart försök därtill begås.

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Deltagande i en terroristgrupps verksamhet

Internationella förpliktelser

Enligt arbetsgruppsbetänkandet motsvarar straffbestämmelserna om terroristbrott de för Finland bindande internationella förpliktelserna med vissa förbehåll (s. 57, 58 och 64 i betänkandet). Denna allmänna slutsats har inte ifrågasatts i remissvaren på betänkandet. Trots att bedömningen av det nationella genomförandet av direktivet om terroristbrott fortfarande pågår i Europeiska unionen, fäste arbetsgruppen redan i detta skede uppmärksamhet (s. 69 i betänkandet) vid artikel 4 led b i direktivet, som motsvarades av artikel 2.2 led b i det rambeslut som ersattes av direktivet. Enligt bägge leden ska det vara straffbart att delta i en terroristgrupps verksamhet, inbegripet att förse den med information eller materiella resurser eller att bidra med någon form av finansiering av dess verksamhet, med vetskap om att sådant deltagande kommer att bidra till terroristgruppens brottsliga verksamhet.

I leden i rambeslutet och direktivet om terroristbrott åläggs medlemsstaterna att allmänt straffbelägga sådant deltagande i en terroristgrupps verksamhet som främjar gruppens terroristiska verksamhet. I leden nämns dessutom exempel på deltagande i sådan verksamhet. 34 a kap. 4 § i strafflagen, som gäller främjande av en terroristgrupps verksamhet, grundar sig på det ifrågasvarande ledet i rambeslutet, vars nationella genomförande i sig har följts i tiden. Trots de utförda genomförandeåtgärderna kan man av grundad anledning fråga om 34 a kap. 4 § i strafflagen om främjande av en terroristgrupps verksamhet helt och hållet uppfyller kriminaliseringsförpliktelserna i rambeslutet och direktivet om terroristbrott. I enlighet med vad som tidigare konstaterats intogs i samband med genomförandet av rambeslutet inte i 1 mom. den punkt som föreslagits i regeringens proposition, enligt vilken den skulle bestraffas som på något annat lika allvarligt sätt som i de föregående punkterna arbetar till förmån för en terroristgrupp. I enlighet med vad som konstaterats tidigare motiverades punkten med att på grund av rambeslutets allmänna karaktär är en sådan icke närmare specificerad punkt nödvändig.

Det faktum att de internationella kriminaliseringsförpliktelserna redan genomförts hindrar inte att nödvändiga preciseringar görs i efterhand eller att regleringen ändras för att bättre motsvara förpliktelsernas faktiska innehåll. Förpliktelserna i rambeslutet och direktivet om terroristbrott är minimireglering och utgör inte heller något hinder för mer omfattande och långtgående nationella kriminaliseringar. Vid den nationella bedömningen måste man ändå beakta kriminaliseringsprinciperna och de allmänna villkoren för användning straffrätten. De grundläggande och mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt sätter också en gräns för att straffbelägga gärningar och utvidga straffbarhetsområdet för gärningar som redan straffbelagts.

I samband med anslutningen till tilläggsprotokollet till Europarådets konvention blir det aktuellt att slutgiltigt bedöma om artikel 2 (deltagande i en sammanslutning eller en grupp i terroristiskt syfte) i protokollet motsvarar bestämmelserna i 34 a kap. i strafflagen. Enligt justitieministeriets bedömningspromemoria, som varit på remiss och som behandlats i avsnitt 2.1.2, förutsätter artikeln i lagändringar.

Internationella förpliktelser och särskilt internationell humanitär rätt begränsar möjligheterna att utvidga straffbarheten för gärningar med anknytning till en terroristgrupp. Humanitär hjälpverksamhet i konfliktområden regleras i den I och den IV Genèvekonventionen (Genèvekonventionen angående förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält och Genèvekonventionen angående skydd för civilpersoner under krigstid, FördrS 8/1955) och i I och II tilläggsprotokollet till Genèvekonventionerna (tilläggsprotokollet till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och tilläggsprotokollet till Genèvekonventionen rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter, FördrS 82/1980). Beaktandet av internationell humanitär rätt betonas i Europarådets konvention och i direktivet om terroristbrott samt i flera av FN:s säkerhetsråds resolutioner mot terrorism. Viktigast av de sistnämnda är resolutionerna 2178 (2014), 2462 (2019) och 2482 (2019).

Internationell humanitär rätt kan inte anses utgöra något hinder för att utvidga straffbarheten för gärningar med anknytning till en terroristgrupps verksamhet till sådana gärningar för främjande av en terroristgrupps brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte som till sin betydelse kan jämföras med de gärningar som redan nämns i punkterna i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen och som konkret gagnar en terroristgrupps brottsliga syften. När man bedömer om regleringen är godtagbar med hänsyn till internationell humanitär rätt måste man också beakta att för gärningar enligt momentet bestraffas den vars uttryckliga syfte är att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet som avses i 34 a kap. 1, 1 a eller 2 § i strafflagen eller som vet att hans eller hennes verksamhet främjar den. En sådan vetskap eller ett sådant syfte är främmande för hjälpverksamhet enligt internationell humanitär rätt.

Internationell jämförelse

Till de kriminaliseringsprinciper som behandlas mer ingående nedan och till de allmänna villkor som ställs för användning av strafflagstiftningen hör inte att en gärning är straffbar i någon annan stat eller i några andra stater. Om en internationell förpliktelse förutsätter att en gärning ska straffbeläggas eller om det utifrån kriminaliseringsprinciperna och de allmänna villkoren för användning av strafflagstiftningen är motiverat att straffbelägga någon gärning, kan modell tas från de lagstiftningslösningar som tillämpats i andra stater, särskilt i länder som upplevs som viktiga referensstater för Finland, till exempel Sverige, Norge, Danmark och Tyskland.

I arbetsgruppsbetänkandets omfattande internationella jämförelse beskrivs lagstiftningen i åtta stater (s. 35–49), inklusive bestämmelserna om hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation eller deltagande i eller främjande av dess verksamhet. Till denna del ingår ett sammandrag av referensstaternas lagstiftning i avsnitt 5.2.

På samma sätt som i allmänhet när det gäller internationella jämförelser är det svårt att dra några långtgående slutsatser av olika staters bestämmelser också i fråga om hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation eller deltagande i eller främjande av dess verksamhet. Helheten av bestämmelser om gäller en viss typ av brott, dvs. i detta fall terroristbrott, är avgörande, dessutom varierar lagstiftningstekniken och sättet att skriva bestämmelserna. Även bestämmelser om till exempel delaktighet i brott och konspiration kan vara betydelsefulla. Utmärkande särskilt för bestämmelserna i de referensstater som det nu är fråga om är att, till skillnad från Finland, gärningssättet i allmänhet beskrivs som deltagande i, hörande till eller främjande av. I 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen uppräknas de straffrättsligt betydande sätten att främja en terroristgrupps verksamhet på ett uttömmande sätt. I andra staters rättssystem kan lagens förarbetens och i synnerhet rättspraxisens betydelse framhävas som den faktor som styr tolkningen av bestämmelserna.

När det gäller exakthetsnivån påminner den svenska straffbestämmelsen om samröre med en terroristorganisation i någon mån om bestämmelserna i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen, men också där finns en punkt som till vissa delar lämnar gärningssätten öppna ("lämnar annat liknande stöd till terroristorganisationen"). Något motsvarande finns inte i strafflagens bestämmelse. Även av ordalydelserna i de norska, danska, nederländska, belgiska och franska bestämmelserna kan man sluta sig till att det är fråga om aktiv verksamhet i anslutning till en terroristgrupp eller terroristorganisation, och inte om något slags passivt hörande till gruppen eller organisationen. När det gäller 136 a § i den norska strafflagen framgår detta också av Norges högsta domstols avgörande från 2018 (HR-2018-1650) om tolkning av bestämmelsen. Även enligt den tyska förbundsstatens högsta domstols avgöranden, som beskrivs mer ingående i betänkandet, förutsätter deltagande som medlem i en terroristisk organisation enligt 129 a § i den tyska strafflagen aktiv verksamhet som gagnar sammanslutningens brottsliga syften. Samma krav gäller också stödjande av en terroristisk sammanslutning, som straffbeläggs i den sistnämnda straffbestämmelsen. Utifrån den internationella jämförelsen är det i referensstater som är viktiga för Finland straffbart uttryckligen att delta aktivt i en terroristgrupps eller terroristorganisations brottsliga verksamhet eller att främja dess brottsliga verksamhet.

Lagstiftningen i de nordiska länderna och i flera andra referensstater kan inte anses avvika från bestämmelserna i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen om främjande av en terroristgrupps verksamhet på något väsentligt sätt. Eftersom sätten att främja gruppens verksamhet uppräknas på ett uttömmande sätt i momentet, så är dess tillämpningsområde ändå snävare än bestämmelserna i åtminstone vissa referensstater.

Granskning utifrån nationella utgångspunkter samt slutsats

I enlighet med vad som konstaterats tidigare funderade man i samband med genomförandet av direktivet om terroristbrott kort på att kriminalisera hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation eller någon annan sådan organisation i sig, trots att det inte förutsattes för att genomföra direktivet (RP 30/2018 rd, s. 37). Då konstaterade man för det första att det är oklart vad som avses med "hörande". Terroristgrupper eller terroristorganisationer känner inte medlemskap som verifieras på traditionellt sätt. I regeringens proposition betonades den straffrättsliga legalitetsprincipen, som förutsätter att den gärning som straffbeläggs är exakt och noggrant avgränsad och som riksdagens grundlagsutskott har fäst särskild uppmärksamhet vid i flertalet utlåtanden om terroristbrott (till exempel GrUU 26/2014 rd, 37/2016 rd och 56/2016 rd).

Enligt regeringens tidigare proposition framgår hörande till en terroristorganisation på ett noggrant avgränsat och verifierbart sätt av terroristbrott som begåtts i organisationens verksamhet. Det finns väldigt många typer av terroristbrott, de kan ligga mycket långt från ett brott som begåtts i terroristiskt syfte och genom dem kan i stor utsträckning straffbeläggas gärningar av betydelse som föregår ett sådant brott. I regeringens proposition hänvisas också till de diskussioner som fördes i den kommitté som beredde tilläggsprotokollet till Europarådets konvention 2015 och som ledde till att medlemsstaterna i protokollet åläggs att straffbelägga deltagande i en terroristisk sammanslutnings eller en terroristgrupps aktiviteter i syfte att begå ett terroristbrott.

De grunder som konstaterats i regeringens proposition är fortfarande av betydelse för sådant hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation som inte förutsätts framgå som aktiv verksamhet och som inte förutsätter främjande av gruppens eller organisationens brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte. Eftersom det inte framförts just några åsikter som de sätt på vilka hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation framgår, finns det inte nödvändigtvis ens någon nämnvärd skillnad mellan å ena sidan att höra till gruppen eller organisationen och å andra sidan att delta i eller främja dess verksamhet. Deltagande i en terroristgrupps eller

terroristorganisations verksamhet eller främjande av dess verksamhet kan på sätt och vis anses vara ett uttryck för att man hör till gruppen eller organisationen.

När man funderar på en komplettering av straffbestämmelserna i anslutning till terroristgrupper är det också skäl att uppmärksamma att under remissbehandlingen av arbetsgruppsbetänkandet föreslogs inte i något yttrande mer omfattande eller långtgående lagändringar än arbetsgruppens förslag. Inte heller ansågs det i något yttrande att kontakt med en terroristgrupp uttryckligen borde beskrivas som hörande till gruppen i straffbestämmelserna om terroristbrott.

När man bedömer täckningen av bestämmelserna i anslutning till terroristgrupper måste man dessutom beakta att för brott i anslutning till en terroristgrupps verksamhet är inte bara 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen om främjande av en terroristgrupps verksamhet av betydelse. Även kapitlets 3 § (ledande av terroristgrupp), 4 c § (rekrytering för ett terroristbrott) och 5 b § (finansiering av terroristgrupp) har anknytning till deltagande i en terroristgrupps verksamhet och främjande av dess verksamhet. Även andra brott som straffbeläggs i 34 a kap. kan begås i en terroristgrupps verksamhet eller i anslutning till dess verksamhet. I 34 a kap. 2 § 1 mom. i strafflagen, som gäller förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, nämns som gärningssätt att med någon annan komma överens om att begå eller göra upp en plan för att begå ett brott i terroristiskt syfte. Brottslig verksamhet som avses i 34 a kap. 2 § nämns också som främjande verksamhet i kapitlets 4 § 1 mom.

I vissa situationer kan också bestämmelserna om medverkan till brott bli tillämpliga. Exempelvis medhjälp till de gärningar som straffbeläggs i 34 a kap. i strafflagen är straffbart. Utifrån ordalydelsen i 5 kap. 6 § 1 mom. i strafflagen, som gäller medhjälp, duger väldigt många åtgärder som främjar en annan persons brott som medhjälp. En person kan göra sig skyldig till medhjälp som främjar en terroristgrupps verksamhet i en situation där personens främjande gärning inte nämns i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen. Man bör dock lägga märke till att straffbar medhjälp förutsätter att det brott som främjas genom medhjälpen eller ett straffbart försök därtill begås. Detta minskar medhjälpens betydelse i detta sammanhang uttryckligen när det gäller brott som begåtts i terroristiskt syfte och som främjas genom medhjälp, eftersom avsikten med regleringen, som har sin bakgrund i internationella förpliktelser, uttryckligen är att förhindra att sådana brott begås.

Förövandet av brott i terroristiskt syfte inom ramen för en terroristgrupp kan på ett väsentligt sätt främjas genom många slags åtgärder som inte för närvarande nämns i 34 a kap. 1 § 1 mom. i strafflagen och som med tanke på främjandet av gruppens brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte till sin betydelse kan jämföras med de gärningar som redan nämns i punkterna i momentet. På fråga kommer, utöver handhavande av viktiga ekonomiska angelägenheter och givande av synnerligen viktiga råd som redan nämns i 4 punkten, till exempel deltagande i sådan väpnad verksamhet som inte utgör användning av vapen i samband med en terroristattack men som ändå inte heller utgör meddelande eller mottagande av vapenutbildning, som är separat straffbart med stöd av 34 a kap. 4 a och 4 b § i strafflagen. Det kan då vara fråga om till exempel väpnad patrullering eller bevakning för att säkra en plats eller ett område som är i en terroristorganisations besittning eller visande av organisationens vapenmakt för att undertrycka lokalbefolkningen eller värva nya personer till organisationen. Av de män som rest från Finland till konfliktområdena i Syrien och Irak under åren 2012–2017 har merparten sannolikt deltagit just i väpnad verksamhet, till exempel väpnade attacker, bevakning eller ledande av en beväpnad grupp. Av dem som rest från Finland bedöms ungefär trettio ha omkommit i området, och det är mycket sannolikt att största delen av dem har dött just i strid.

Från främjande av en terroristgrupps verksamhet, som redan har straffbelagts i 34 a kap. 4 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen, måste man särskilja handhavande av terroristgruppens utrustning

eller uppgifter som annars gäller gruppens terroristiska aktionsberedskap. I terroristorganisationer och terroristgrupper kan det även annars finnas personer som allmänt eller på grund av särskild uppgiftsfördelning sköter åtgärder för att upprätthålla gruppens terroristiska aktionsberedskap och funktionsförmåga, som är väsentliga för gruppens terroristiska verksamhet. Uppnåendet av en terroristgrupps brottsliga mål i terroristiskt syfte kan främjas avsevärt även genom sådan ideologisk eller religiös utbildning i anslutning till gruppens verksamhet som rättfärdigar förövandet av terroristbrott och uppmuntrar till dem. En del av dem som rest från Finland till konfliktområden har i stället för att delta i stridsverksamhet svarat för understödsuppgifter som är viktiga för att terroristorganisationens stridsverksamhet ska kunna fortsätta, till exempel ideologisk undervisningsverksamhet bland organisationens medlemmar i syfte att upprätthålla organisationens ideologi. Väsentliga åtgärder som utförs inom ramen för en terroristgrupp och som främjar förövandet av brott som har ett terroristiskt syfte kan inte i sig beskrivas uttömmande, i synnerhet därför att utmärkande för sätten att begå och främja terroristbrott är att de förändras och utvecklas över tiden.

Enligt kriminaliseringsprinciperna och de allmänna krav som bör ställas för användning av strafflagstiftningen och som riksdagens lagutskott lyft fram i olika sammanhang (till exempel LaUU 9/2004 rd och LaUB 15/2005) bör straffrätten användas enbart för att skydda intressen som ska betraktas som viktiga, det ska finnas en godtagbar grund för all strafflagstiftning och det måste det gå att visa att det finns ett vägande samhälleligt behov som förutsätter att ett nytt brottsrekvisit stiftas.

Till de nämnda utgångspunkterna för stiftandet av ett nytt brottsrekvisit hänför sig det faktum att vid terrorism är det fråga om brottslighet som synnerligen allvarligt hotar samhällets grundläggande funktioner, rättsordningen och människors liv, hälsa och säkerhet. Därför finns det, med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna, godtagbara och mycket tungt vägande skäl att förhindra och stoppa sådan brottslighet (GrUU 26/2014 rd, s. 2/I, GrUU 37/2016 rd, s. 2, GrUU 20/2018 rd, s. 2 och GrUU 1/2021 rd, s. 2). Genom att straffbelägga gärningar av förberedelse- och främjandetyper enligt 34 a kap. i strafflagen kan man bidra till att förhindra brott som orsakar allvarliga skador och påföljder för viktiga rättsobjekt. Detta gäller också främjande av en terroristgrupps verksamhet, som straffbeläggs i kapitlets 4 § och som inbegriper åtgärder som avsevärt främjar förövandet av brott som har ett terroristiskt syfte. Med beaktande av terroristbrottens allvarliga karaktär är det motiverat att se till att straffbestämmelserna som gäller dem är tillräckligt täckande.

När man bedömer behovet av att komplettera straffbestämmelserna måste lägesbilden över terrorismen beaktas. Trots att resorna från Finland till områden som är i terroristorganisationers besittning har minskat de senaste åren, ger informationen om lägesbilden vid handen att delta i sådana organisationers verksamhet inte är ett obetydligt hot, och situationen kan förändras i framtiden om nya terroristorganisationer uppkommer och de nuvarande eventuellt stärks. Man måste också förbereda sig på att gärningar för att främja förövandet av brott i terroristiskt syfte utförs även i Finland eller från Finland. Den tekniska utvecklingen möjliggör också gränsöverskridande stödande och främjande av terroristgruppers eller terroristorganisationerna brottsliga verksamhet.

Enligt skyddspolisens årsbok för 2019, som publicerades i början av april 2020, utgörs det största terrorhotet mot Europa fortfarande av terrororganisationerna "Islamiska staten" (ISIL) och al-Qaida samt aktörer med kopplingar till dessa. ISIL är ett hot trots att organisationen förlorat sina territorier i Syrien och Irak. ISIL har fungerande nätverk som den kan utnyttja för sina externa operationer, för spridning av propaganda, för rekrytering och för insamling av medel. Även hotet om högerextrem terrorism har ökat i västländerna. Återvändande från konfliktområden orsakar säkerhetshot på både kort och lång sikt. Resorna till och från konfliktområden

har ökat såväl etableringen av nätverk som förmågan och beredskapen att bruka våld. Enligt skyddspolisens senaste årsbok finns inget sådant i sikte som märkbart skulle påverka antalet målpersoner för terrorbekämpningen på längre sikt i framtiden. Kvalitativt kan läget komma att förändras.

Enligt skyddspolisens översikt av den nationella säkerheten 2020, som publicerades i november 2020, finns det cirka 390 målpersoner för kontraterrorism. Skyddspolisen har identifierat grupper och personer med motivation och förmåga att genomföra terrordåd i Finland. Enligt översikten förekommer det betydande terrorstödande verksamhet i Finland, och den tar sig uttryck exempelvis i finansiering och ideologispredning. Målpersonernas kopplingar till utländska terroristiska aktörer och nätverk är betydande. Personer som deltagit i väpnade grupperingars verksamhet eller på annat sätt bidragit till gruppernas verksamhet har kommit till Finland från konfliktområden. Personer som stöder eller sympatiserar med högerextrem terrorverksamhet har identifierats även i Finland. Enligt översikten utgörs det största hotet av enskilda personer eller smågrupper som stöder en radikalislamistisk eller högerextrem ideologi och vars motiv kommer från terroristisk propaganda.

Det varierar beroende på brottet och, när det är fråga om samma slags brott, det enskilda fallet i vilken mån terroristbrottet i fråga allvarligt äventyrar grundläggande samhällsfunktioner, rättsordningen samt människors liv, hälsa och säkerhet. Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid att straffbarheten för terroristbrott utsträcks anmärkningsvärt långt från det egentliga terroristbrottet utan att det föreligger någon fara för att terroristbrottet ska genomföras (GrUU 56/2016 rd, s. 8). När man talar om terroristgrupper enligt definitionen av terroristgrupp som begår brott i terroristiskt syfte ligger åtgärder som väsentligt främjar deras brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte i princip inte långt från förövandet av sådana brott.

Till de kriminaliseringsprinciper som det redan hänvisats till hör också att användning av strafflagen kommer i sista hand. Innan ett nytt brottsrequisit stiftas måste man bedöma andra tillbudsstående metoder för att förhindra och stoppa gärningar som bedöms vara skadliga eller farliga. Åtgärder har vidtagits och håller på att vidtas för att förhindra terroristisk propaganda och anslutning till terroristgrupper och terroristorganisationer. I detta avseende kan det särskilt hänvisas till statsrådets principbeslut om en nationell strategi för bekämpning av terrorism 2018–2021, som godkändes i november 2018, och det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikalisering och extremism 2019–2023, som statsrådet godkände i december 2019.

Även lagstiftningen möjliggör förebyggande ingripande i terroristbrott och terrorism. I 5 kap. i polislagen föreskrivs det om hemliga metoder för inhämtande av information som används för att förhindra brott. I 5 a kap. (underrättelseinhämtning i form av hemligt inhämtande av information) i samma lag och i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) föreskrivs om metoder för civil underrättelseinhämtning som riktas mot bland annat terrorism.

Åtgärderna i strategin och åtgärdsprogrammet, lagstiftningen i anslutning till förhindrande av terroristbrott och terrorism samt andra eventuella motsvarande åtgärder som genomförs i framtiden kan inte förväntas tillräckligt förhindra sådana gärningar som avser främjande av en terroristgrupps verksamhet och deltagande i dess verksamhet och beträffande vilka ett kriminaliseringsbehov nu är aktuellt. Dessutom måste de andra synpunkter som konstaterats ovan tas i beaktande. Det är i någon mån en tolkningsfråga huruvida 34 a kap. 1 § 1 mom. i strafflagen helt uppfyller kriminaliseringsförpliktelserna i rambeslutet och direktivet om terroristbrott. Sätten att främja en terroristgrupps verksamhet har uppräknats på ett heltäckande sätt i momentet, varför det är möjligt att betrakta det som något snävare än EU-regleringens förpliktelse. På

grund av skrivsättet är bestämmelsens tillämpningsområde också något snävare än bestämmelserna i vissa av Finlands viktiga referensstater. Förövandet av brott i terroristiskt syfte inom ramen för en terroristgrupp kan väsentligt främjas även genom olika sådana gärningar som för närvarande inte nämns i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen. Med beaktande av de nämnda omständigheterna är det motiverat att komplettera regleringen i momentet.

Brottsrubriceringen i 34 a kap. 4 § i strafflagen

Rubriceringen ”främjande av en terroristgrupps verksamhet” för det brott som straffbeläggs i 34 a kap. 4 § i strafflagen har kunnat bidra till att den finska lagstiftningen i vissa sammanhang har ansetts vara bristfällig i fråga om gärningar som hänför sig till en terroristgrupps verksamhet eller avvika från andra staters lagstiftning. I många staters straffbestämmelser med anknytning till terroristgrupper talar man uttryckligen om deltagande i en terroristgrupps eller terroristorganisations verksamhet. Detsamma gäller också regleringen i rambeslutet, direktivet om terroristbrott och tilläggsprotokollet till Europarådets konvention.

När 34 a kap. 4 § i strafflagen straffbelades i samband med genomförandet av rambeslutet, föreslogs i enlighet med vad som konstaterats tidigare brottsrubriceringen ”deltagande i en terroristgrupps verksamhet” i regeringens proposition. Lagutskottet ansåg ändå med tämligen kortfattad motivering att ”främjande av en terroristgrupps verksamhet” motsvarar paragrafens innehåll bättre. Trots att gärningsmannen enligt paragrafen agerar för att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 34 a kap. 1, 1 a eller 2 § i strafflagen eller med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet, innebär det inte att främjande i anslutning till gärningsmannens uppsåt också borde ingå i brottsrubriceringen.

Gärningar enligt 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen kan lika väl kallas deltagande i stället för främjande. Detta framhävs av den ändring som föreslås i denna proposition. Också i brottsrubriceringen för det brott som straffbeläggs i 17 kap. 1 a § i strafflagen och som i stor utsträckning påminner om det brott som det nu är fråga om, dvs. deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, ingår ”deltagande”. Med beaktande av allt som nämnts vore det motiverat att ändra brottsrubriceringen i 34 a kap. 4 § i strafflagen till ”deltagande i en terroristgrupps verksamhet”.

2.3.2 Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott

17 kap. 1 § i strafflagen om offentlig uppmaning till brott och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen om offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte täcker i någon mån till exempel verksamhet där man genom att offentligt sprida terroristisk propaganda främjar förövandet av terroristbrott, om den spridda presentationens innehåll uttryckligen kan anses innebära en uppmaning eller ett förledande till att begå ett sådant brott. I fråga om bägge gärningarna förutsätter straffbarhet ändå att uppmaningen eller förledandet medför konkret fara för att uppmaningen leder till att ett brott eller ett straffbart försök därtill begås, eller för att den allmänna ordningen eller säkerheten klart äventyras.

Med beaktande av förarbetena (RP 6/1997 rd s. 111) till 17 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen och momentets ordalydelse leder villkoren för den konstaterade straffbarheten till att man kan göra sig skyldig till ett uppmaningsbrott som är straffbart med stöd av momentet och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen i första hand när brottet enligt uppmaningen är mycket nära att begås. Villkoret om fara för att ett sådant brott eller straffbart försök därtill begås innebär att för att straffrättsligt ansvar ska föreligga måste det påvisas att uppmaningen eller förledandet redan har påverkat åtminstone någon person som varit föremål för uppmaningen eller förledandet.

Enligt 34 a kap. 4 c § i strafflagen straffas den som värvar eller försöker värva medlemmar till en terroristgrupp eller annars värvar personer för att begå ett terroristbrott som avses i 1, 1 a eller 2 § i det nämnda kapitlet. I de paragrafer som det hänvisas till straffbeläggs brott som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte och förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte. Av förarbetena (RP 188/2002 rd, s. 52) till 34 a kap. 4 c § i strafflagen kan man sluta sig till att paragrafen omfattar endast rekryteringsverksamhet som riktas till en viss person eller en begränsad persongrupp. Sålunda bestraffas inte uppmaning och förledande i allmänhet till att ta värvning i en terroristgrupp enligt den paragrafen. Sådan riktad rekrytering som är straffbar enligt 34 a kap. 4 c § i strafflagen kan i sig betraktas som en klart allvarligare gärning än en offentlig uppmaning att ta värvning i en terroristgrupp som inte riktas till någon särskild person eller persongrupp.

På det sätt som konstaterats ovan följer det inte klart av Europarådets konvention och EU-regleringen att straffbarheten för offentlig uppmaning när det gäller terroristbrott borde utsträckas även till andra situationer än sådana där det uppstår en konkret fara för att det brott som uppmaningen eller förledandet avser eller straffbart försök därtill begås. Det finns inte heller någon annan internationell förpliktelse som förutsätter att området för straffbarhet ska utvidgas.

Av lagstiftningen i Sverige och Norge, som är nära referensstater till Finland, framgår att i de staterna förutsätts inte i motsvarande reglering att en offentlig uppmaning ska medföra fara för att ett terroristbrott begås. I Sverige är det enligt 3 § i lagen om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet straffbart att uppmana eller annars söka förleda till särskilt allvarlig brottslighet eller till samröre med en terroristorganisation. Enligt 136 § i den norska strafflagen är det straffbart att offentlig uppmana till begående av de terroristbrott som det hänvisas till i straffbestämmelsen.

Även när det gäller offentlig uppmaning till terroristisk verksamhet är de synpunkter gällande kriminaliseringsprinciperna och de allmänna förutsättningarna för att använda straffrätten som hänför sig till möjligheterna att motivera en komplettering av straffbestämmelserna och som konstaterades ovan i samband med främjande av en terroristgrupps verksamhet (deltagande i en terroristgrupps verksamhet) av betydelse. Med beaktande av terroristbrottens allvarliga och farliga karaktär är det motiverat att se till att straffbestämmelserna om dessa brott är heltäckande. Detta gäller inte enbart offentlig uppmaning till att begå terroristbrott, eftersom de nuvarande straffbestämmelserna om offentlig uppmaning inte heller täcker uppmaning att ta värvning i en terroristgrupp. Offentlig uppmaning att ta värvning i en terroristgrupp eller att begå ett terroristbrott kan i sig betraktas som en klandervärd gärning även utan att den medför fara.

Värda att beakta är också de uppgifter om lägesbilden över terrorism som framgår av skyddspolisens årsbok och översikten av den nationella säkerheten och som även i övrigt finns tillgängliga och enligt vilka terrorism är ett beaktansvärt internationellt och nationellt hot. Kommunikationsteknikens utveckling har framhävt betydelsen av offentlig uppmaning och förbättrat möjligheterna till uppmaningar vid främjandet av rekrytering till terroristorganisationer och förövande av terroristbrott. Vissa av dem som rest från Finland till konfliktområdena i Syrien och Irak har fört fram sitt deltagande i terroristorganisationen ISIL:s verksamhet även offentligt i sociala medier och tidningsartiklar i uppenbart syfte att värva flera som reser iväg. De har till exempel berättat om stridserfarenheter i en glorifierande ton och kallat andra att resa i samma syfte. Att dela egna erfarenheter är en mjuk rekryteringsmetod, genom vilken utländska stridande har lockats att upprätthålla och arbeta för den islamiska staten.

En offentlig uppmaning att begå terroristbrott härrör inte nödvändigtvis från en terroristgrupp eller terroristorganisation eller hänför sig till dess verksamhet, utan kan också härröra från en enskild person. Trots att användning av strafflagen i enlighet med kriminaliseringsprinciperna

kommer i sista hand, kan det inte heller i fråga om offentlig uppmaning till terroristbrott antas att enbart andra åtgärder som genomförs nu och i framtiden kan förhindra dylika uppmaningsgärningar tillräckligt.

Straffbeläggandet av offentlig uppmaning till terroristbrott är av betydelse för yttrandefriheten, som tryggas i 12 i grundlagen, i artikel 10 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 86/1998) och i artikel 11 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. När man ingriper i yttrandefriheten måste också de allmänna kraven på inskränkning av de grundläggande friheterna beaktas (GrUB 25/1994 rd, s. 5), som är till exempel att inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade, grunderna för dem ska vara acceptabla (i detta sammanhang ett synnerligen tungt vägande samhälleligt skäl) och de ska vara förenliga med kravet på proportionalitet. De föreslagna bestämmelsernas godtagbarhet med avseende på skyddet för yttrandefrihet behandlas i avsnitt 9.1.

På grund av det som konstaterats är det motiverat att komplettera bestämmelserna om terroristbrott så att som ett separat brott av offentlig uppmaning straffbeläggs offentlig uppmaning till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett terroristbrott så att det inte förutsätts konkret fara för tagande av värvning eller begående av ett terroristbrott eller ett straffbart försök därtill.

2.3.3 Tidpunkten för ändring av straffbestämmelserna

Straffbestämmelserna om terroristbrott har utökats sedan 2002 särskilt på grund av uppfyllandet av internationella förpliktelser. Det har inte gjorts någon övergripande bedömning av varken förhållandet mellan bestämmelserna eller regleringen i övrigt. Riksdagens grundlagsutskott har konstaterat (GrUU 37/2016 rd, s. 3 och GrUU 56/2016 rd, s. 6) att de straffrättsliga bestämmelserna om terroristbrott utgör ett komplicerat och svårtytt område. Eftersom det handlar om bestämmelser där exakthetskravet spelar en mycket framträdande roll menar grundlagsutskottet att det vore befogat att försöka förenkla regleringen.

Riksdagens lagutskott har i samband med genomförandet av direktivet om terroristbrott konstaterat (LaUB 4/2018 rd, s.10) att det under 2000-talet har gjorts ett flertal ändringar i strafflagens 34 a kap. om terroristbrott, vilka har föranletts av bland annat internationella förpliktelser. Utskottet anser att 34 a kap. i strafflagen i sin nuvarande form allmänt taget är en ganska svårgripbar helhet. Det är befogat, menar utskottet, att regleringen om terroristbrott i framtiden helt ses över som ett separat lagstiftningsprojekt.

Riksdagens grundlagsutskott (GrUU 1/2021 rd, s. 5) och lagutskott (LaUB 2/2021 rd, s. 5 och 6) har i samband med behandlingen om regeringens proposition om brott som gäller finansiering av terrorism RP 135/2020 rd ånyo påpekat behovet av en övergripande granskning av bestämmelserna om terroristbrott.

I arbetsgruppsbetänkandet konstateras det att grundlagsutskottet och lagutskottet har lyft fram behovet av en helhetsbedömning av straffbestämmelserna om terroristbrott, särskilt vad gäller ett förtydligande av regleringen. Även en majoritet av dem som yttrade sig om arbetsgruppsbetänkandet ansåg att det borde göras en totalreform av bestämmelserna om terroristbrott, eftersom de blivit svårtydda.

En sådan helhetsbedömning av strafflagens bestämmelser om terroristbrott som helt klart behövs och ikraftsättandet av den nya lagstiftning som bereds utifrån den kommer att ta relativt lång tid efter det att projektet inletts, åtminstone några år med beaktande av de olika faserna i

lagberedningen. Den kommande helhetsbedömningen bör inte förhindra att behövliga och motiverande lagändringar företas dessförinnan.

3 Målsättning

De ändringar som föreslås i 34 a kap. i strafflagen bidrar till att bestämmelserna är heltäckande i förhållande till syftet med regleringen, dvs. att bekämpa brottslighet som på ett mycket allvarligt sätt äventyrar människors liv, hälsa och säkerhet. Genom att straffbelägga gärningar som främjar förövandet av brott som har ett terroristiskt syfte förhindrar man att sådana brott begås. Även de andra lagändringar som föreslås hänför sig till samma syfte.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 Förslagen som gäller strafflagen

4.1.1 Deltagande i en terroristgrupps verksamhet

I de fem punkterna i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen straffbeläggs vissa gärningar som gäller främjande av en terroristgrupps verksamhet. På grund av vad som konstaterats tidigare är det skäl att komplettera momentet så att det på ett tillräckligt täckande sätt omfattar handhavande av uppgifter som är väsentliga för terroristgruppens brottsliga verksamhet i terroristiskt syfte. Detta kan genomföras så att 4 punkten ändras i en mer täckande form. Enligt punktens nuvarande ordalydelse är det straffbart att gärningsmannen i avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller som med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet har hand om en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller ger ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet.

I samband med att den aktuella punkten ändras i en mer allmän form måste man beakta den straffrättsliga legalitetsprincipen som förutsätter att straffrättslig reglering är noggrant avgränsad och vars betydelse riksdagens grundlagsutskott har betonat i samband med kriminaliseringen av terroristbrott av främjandetyp (GrUU 20/2018 rd, s. 3 och utskottets tidigare ställningstaganden som det hänvisas till i det sammanhanget).

I samband med att 34 a kap. 4 § i strafflagen stiftades föreslogs det (RP 188/2002 rd) att 1 mom. skulle ha utökats med en punkt enligt vilken den skulle ha straffats som på något annat lika allvarligt sätt som i de föregående punkterna arbetar till förmån för en terroristgrupp. Eftersom grundlagsutskottet ansåg att punkten är betänkelig med hänsyn till exaktheten i regleringen (GrUU 48/2002 rd, s. 3/II) ströks den, men momentet utökades med hänvisning till motiveringen till den strukna punkten med två punkter, som nu motsvaras av 4 och 5 punkten. Den straffrättsliga legalitetsprincipen har inte förhindrat att gärningssättet i 17 kap. 1 a § 1 mom. 7 punkten i strafflagen, som gäller deltagande i en organiserad kriminell sammanslutningens verksamhet, är en punkt som i någon mån påminner om den föreslagna punkten i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen. Enligt punkten om deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet är det straffbart att gärningsmannen aktivt främjar en organiserad kriminell sammanslutnings kriminella syften på något annat väsentligt sätt som till allvarligheten är jämförbart med dessa (de gärningar som konstaterats i de föregående punkterna). Punkten har precisrats med detta innehåll 2015.

En noggrannare avgränsad och med tanke på regleringens syfte mer motiverad punkt än den som i tiden föreslogs i 34 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen är en sådan där den främjande åtgärden är bunden till främjande av en terroristgrupps brottsliga verksamhet och inte till allmänt arbete till förmån för en terroristgrupp på det sätt som föreslogs i tiden. Trots att de främjandegärningar

som nämns i momentets punkter vid den tidpunkt då momentet stiftades har bedömts som allmänt likvärdiga vad straffvärdet beträffar genom att de placerats under samma straffskala, är straffskalan i fråga mycket vid (fängelse i minst fyra månader och högst åtta år). I konkreta fall kan gärningarna i punkterna avvika även mycket från varandra vad allvarligheten beträffar. Det viktiga är att personens verksamhet väsentligt främjar uppnåendet av terroristgruppens brottsliga syfte. I sådan verksamhet är det ofta fråga om verksamhet som pågår åtminstone en viss tid, varför sådan verksamhet kan karakteriseras som skötande av en uppgift.

I arbetsgruppens betänkande föreslogs det att 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen ändras så att enligt den straffas den som har hand om en uppgift som är väsentlig för en terroristgrupps nämnda brottsliga verksamhet. Brottslig verksamhet hänvisar till en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § i strafflagen, som konstateras i momentets inledande stycke. Eftersom juridiska råd inte längre nämns separat i 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen, ansåg arbetsgruppen att det är skäl att ändra 2 mom. på motsvarande sätt och där stryka orden ”juridisk rådgivning”. I denna proposition föreslås att 34 a kap. 4 § i strafflagen ändras på sättet som baserar sig på arbetsgruppens förslag. Det ändå föreslås att i stället för ”har hand” användas mer beskrivande ”sköter”. Det finns också skäl att använda ”ovannämnda” i stället för ”nämnda”.

Främjande av och deltagande i en terroristgrupps verksamhet är nära förknippat med resa i syfte att begå ett terroristbrott, som straffbeläggs i 34 a kap. 5 c § i strafflagen. Enligt 1 mom. straffas den som reser till en annan stat i avsikt att där begå ett i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 eller 5 a § avsett brott. Sådana resor som det är fråga om företas typiskt i anslutning till brottslig verksamhet i terroristiskt syfte som äger rum inom ramen för terroristorganisationer. Detta gäller inte bara främjande av en terroristgrupps verksamhet, som straffbeläggs i kapitlets 4 §, utan också andra gärningar som straffbeläggs i kapitlet, som även de kan begås i en terroristgrupp. Utvidgningen av tillämpningsområdet för 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen utvidgar också straffbarhetsområdet för resa i syfte att begå ett terroristbrott. Även resor för att begå de gärningar som omfattas av utvidgningen av resa blir straffbara.

4.1.2 Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott

I enlighet med vad som konstaterats tidigare är det motiverat att komplettera bestämmelserna om terroristbrott i 34 a kap. i strafflagen så att som ett separat brott av offentlig uppmaning straffbeläggs offentlig uppmaning till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett terroristbrott så att det inte förutsätts konkret fara för tagande av värvning eller begående av ett terroristbrott eller ett straffbart försök därtill.

I arbetsgruppens betänkande föreslogs det att 34 a kap. i strafflagen utökas med en ny 5 d §, där offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott straffbeläggs. Enligt 1 mom. ska den som genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett brott som är straffbart enligt detta kapitel för nämnda brott dömas till böter eller fängelse i högst två år.

I remissvaren på arbetsgruppsbetänkandet påpekades behovet av att precisera den föreslagna straffbestämmelsens tillämpningsområde. Enligt flera yttranden finns det behov av att precisera även det föreslagna rekvisitet, vilket särskilt har att göra med att även enligt motiveringen i betänkandet är avsikten att straffbelägga uppmaningar som ska tas på allvar och som typiskt är farliga. Den straffrättsliga legalitetsprincipen som förutsätter exakt rekvisit måste beaktas.

Det rekvisit som arbetsgruppen föreslagit kan preciseras genom att tillfoga elementet ”är ägnat att”, som visar på den abstrakta fara som uppmaningsgärningen medför. Enligt det förutsätter straffbarhet för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott att uppmaningen är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås. I detta sammanhang behöver man inte särskilt beakta försök till brott på samma sätt som i 17 kap. 1 § 1 mom. och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen, för i praktiken uppmanas ingen att begå ett försök till brott, och en uppmaning kan inte på ett naturligt sätt anses vara ägnad att leda till försök till brott. Om det på grund av beteendet hos en person som fått kännedom om en offentlig uppmaning finns fara för att ett försök till terroristbrott ska begås, visar det att uppmaningen har varit ägnad eller förledandet har varit ägnat att leda till att terroristbrott begås. Om en offentlig uppmaning leder till att ett terroristbrott eller ett försök till terroristbrott begås, kan uppmanaren när villkoren i 5 kap. 5 § i strafflagen är uppfyllda bli dömd för anstiftan till brott såsom gärningsman, varvid han eller hon inte döms till straff för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

Enligt 17 kap. 1 § 1 mom. och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen är straffbar såsom offentlig uppmaning till brott eller offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte också en sådan uppmaning eller ett sådant förledande som på något annat sätt än genom att medföra fara för att ett brott eller ett straffbart försök därtill begås klart äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten. Sådant äventyrande tar sig uttryck till exempel som att den offentliga uppmaningen väcker rädsla eller oro hos allmänheten.

När det är fråga om uppmaning att ta värvning i en terroristgrupp som begår brott i terroristiskt syfte eller att begå terroristbrott, har den eventuella följden av ett uppmaningsbrott som gäller äventyrande av den allmänna ordningen eller säkerheten inte samma slags självständiga betydelse som en offentlig uppmaning som gäller andra brott. Viktiga uttrycksformer av terroristiskt syfte i anslutning till terroristbrott är enligt 34 a kap. 6 § 1 mom. i strafflagen avsikt att injaga allvarlig fruktan hos en befolkning. Med tanke på rädsla eller oro som orsakas av en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott har det inte någon väsentlig betydelse om uppmaningen faktiskt påverkar någon person så att han eller hon börjar agera för att begå ett terroristbrott. Klart äventyrande av den allmänna ordningen eller säkerheten kan anses orsakas genom att rädsla eller oro väcks av offentliga uppmaningar som har anknytning till de allvarligaste terroristbrotten, särskilt brott som begåtts i terroristiskt syfte (terroristattacker). Av nämnda orsaker är det inte nödvändigt att separat straffbelägga sådana offentliga uppmaningar som har anknytning till terroristbrott, som annars än på ett sätt som uppmanar till terroristbrott klart äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten.

Straffbestämmelsen om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott är en specialbestämmelse om offentlig uppmaning som gäller terroristbrott och ska tillämpas bara i fall som gäller dessa brott. Det är inte skäligt och inte heller motiverat att som ett komplement tillämpa 17 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten eller 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen i de fall där en offentlig uppmaning leder till konkret fara för att ett terroristbrott eller ett straffbart försök därtill ska begås. Med beaktande av terroristbrottsligheten allvarliga natur är avsikten med den föreslagna nya straffbestämmelsen att redan i ett tidigt skede ingripa i uppmaningsverksamhet som ska betraktas som att den bör tas på allvar. Inte heller från uppmanarens sida sett är det beroende av slumpen hur långt hans eller hennes uppmaning leder.

Eftersom straffbestämmelsen om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott är en specialbestämmelse om uppmaning till att ta värvning i en terroristgrupp och till att begå terroristbrott, kvarstår offentlig uppmaning till brott i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen som ett brott som kan begås i terroristiskt syfte i fråga om andra brott än terroristbrott.

Offentlig uppmaning till brott har intagits i punkten i samband med anslutningen till Europarådets konvention, och i detta sammanhang är det inte skäl att omvärdera den lagstiftningslösning som man stannade för då. Konventionens tillämpningsområde omfattar i enlighet med dess artikel 1.1 ett stort antal brott som omfattas av tillämpningsområdet för och definitionerna i de avtal som uppräknas i konventionens bilaga och som inte är straffbelagda i 34 a kap. i strafflagen.

Det föreslås att den legislativa situationen när det gäller uppmaningsbrott förtydligas så att i det nya 3 mom. i 17 kap. 1 § i strafflagen konstateras att bestämmelser om offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte finns i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten och bestämmelser om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott finns i 34 a kap. 5 e §. Någon motsvarande hänvisningsbestämmelse behöver inte tas in i de två sistnämnda straffbestämmelserna om offentlig uppmaning. Det kan anses tillräckligt med en hänvisningsbestämmelse i den allmänna paragrafen om uppmaningsbrott.

På grund av vad som konstaterats föreslås i 34 a kap. 5 e § 1 mom. i strafflagen som straffbar offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott att gärningsmannen genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett brott som är straffbart enligt det aktuella kapitlet på ett sådant sätt som är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås. På grund av de lagändringar som gäller brott i anslutning till finansiering av terrorism blir den nya paragrafen 5 e § i 34 a kap. i strafflagen och inte 5 d § som i arbetsgruppens förslag.

I det nya 5 e § 2 mom. i 34 a kap. i strafflagen föreslås det på motsvarande sätt som i 17 kap. 1 § 2 mom. i strafflagen att om uppmaningen eller förledandet leder till att ett brott eller straffbart försök till brott begås, tillämpas vad som i 5 kap. föreskrivs om medverkan till brott. Såsom framgår av motiveringen till 17 kap. 1 § 2 mom. i strafflagen (RP 6/1997 rd) är det i de fall som avses i bestämmelsen i allmänhet fråga om anstiftan som avses i 5 kap. 5 § i strafflagen.

För offentlig uppmaning till brott döms enligt 17 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen till böter eller fängelse i högst två år. Gärningsmannen döms enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten för offentlig uppmaning till ett brott som begåtts i terroristiskt syfte till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

När det föreskrivs om straffskalor gäller det att beakta den klandervärdhet, skadlighet och farlighet hos gärningen som tänkbara yttringar av det aktuella brottet visar på samt den skuld hos gärningsmannen som gärningstypen ger uttryck för. Man talar om brottets straffvärde. Straffskalan ska vara tillräckligt vid för att täcka in gärningar med olika allvarlighetsgrad. De straffskalor som etablerades i samband med totalreformen av strafflagen används allmänt, med det är också möjligt att avvika från dem. Detta har gjorts till exempel i fråga om terroristbrott, särskilt därför att dessa brott avviker från varandra vad gäller skadlighet och farlighet och eftersom lämpliga jämförelseobjekt inte nödvändigtvis hittas i straffskalorna för andra brott än terroristbrott.

När det föreskrivs om straffskalan för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott bör strävan i synnerhet vara att straffskalorna för det nämnda brottet samt de brott som straffbeläggs i 17 kap. 1 § 1 mom. och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen bildar en konsekvent helhet. Straffbarhet för de uppmaningsbrott som straffbelagts i de nämnda lagbestämmelserna förutsätter att den offentliga uppmaningen medför konkret fara för att det brott som uppmaningen gäller eller ett straffbart försök därtill begås. Någon sådan fara förutsätts inte vid en

sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott som föreslås bli straffbelagd i den nya 5 e § i 34 a kap. i strafflagen.

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ligger alltså i princip längre från förövandet av det brott som uppmaningen gäller än brotten som gäller offentlig uppmaning enligt de nuvarande bestämmelserna. Offentlig uppmaning som gäller terroristbrott ligger också längre från förövandet av brott som begåtts i terroristiskt syfte än de brott för att främja sådana brott som för närvarande är straffbelagda i 34 a kap. i strafflagen. Å andra sidan gäller den nya 5 e § i 34 a kap. i strafflagen enbart tagande av värvning i en terroristgrupp och begående av terroristbrott, vilket framhäver det nya uppmaningsbrottets klandervärdhet i förhållande till andra offentliga uppmaningsbrott än sådana som har anknytning till terroristbrott. Med beaktande av de nämnda omständigheterna föreslås det att för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott döms till böter eller fängelse i högst två år. Den nämnda straffskalan är också en av de straffskalor som etablerats i och med totalreformen av strafflagen.

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott gäller uppmaning eller förledande till att begå vilket som helst terroristbrott som straffbeläggs i 34 a kap. i strafflagen och alltså även främjande av resa i syfte att begå ett terroristbrott, som straffbeläggs i kapitlets 5 d §. För det sistnämnda brottet döms till böter eller fängelse i högst ett år, så det maximala straffet är lägre än det maximala straffet för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. Det bör emellertid påpekas att detta drag hos straffskalan för uppmaningsbrott fanns redan hos offentligt uppmaningsbrott som straffbelades i 17 kap. 1 § i strafflagen. Det sistnämnda brottet gäller i princip offentlig uppmaning till alla brott och även sådana brott för vilka det maximala straffet är lägre än det maximala fängelsestraff på två år som föreskrivs i den nämnda paragrafen. Straffskalorna för brott som gäller offentlig uppmaning måste vara tillräckligt vida, eftersom allvarligheten hos de brott som man kan uppmana till varierar väldigt mycket. Detta gäller också offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. När straffet för uppmaning fastställs måste gärningen straffbeläggas i förhållande till hur allvarligt det terroristbrott är som uppmaningen har gällt.

4.1.3 Finansiering av det nya uppmaningsbrottet samt resa för att begå brottet

I 34 a kap. 5 § 1 mom. straffbeläggs såsom finansiering av ett terroristbrott finansiering av de andra terroristbrotten som straffbeläggs i kapitlet. Utanför finansiärens straffansvar ställs i momentet endast finansiering av en terrorist och finansiering av en terroristgrupp, som straffbeläggs i kapitlets 5 a och 5 b § som separata finansieringsbrott. Momentet bygger i och med de ändringar som trädde i kraft i början av 2015 på utgångspunkten att det är naturligt att granska finansieringen av terrorism uttryckligen som finansiering av andra terroristbrott. Genom finansiering av terroristbrott som främjar brott som begåtts i terroristiskt syfte främjas terroristattacker.

Man har hållit fast vid den konstaterade utgångspunkten som framgår av 34 a kap. 5 § 1 mom. i strafflagen när nya terroristbrott har straffbelagts (resa i syfte att begå ett terroristbrott 2016 och främjande av sådan resa 2018). Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som straffbeläggs som ett nytt terroristbrott, är också ett sådant brott att det kan kräva finansiering, till exempel för att främja anskaffning av utrustning eller få tillträde till eller använda kanaler för att förmedla uppmaningar. Därför föreslås att även det nya uppmaningsbrottet fogas till de brott som det hänvisas till i 34 a kap. 5 § 1 mom. i strafflagen.

För offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott döms till böter eller fängelse i högst två år. Enligt 34 a kap. 5 § 1 mom. i strafflagen döms för finansiering av ett terroristbrott till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år. På grundval av straffskalorna kan alltså ett

betydligt strängare straff dömas ut för finansiering av offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott än för själva uppmaningsbrottet. Detta har påpekats under remissbehandlingen av betänkandet.

Det drag som konstaterats hos straffskalorna ingår redan i det nuvarande 34 a kap. 5 § 1 mom. i strafflagen. Man har också varit medveten om detta i tidigare lagberedningsprojekt med anslutning till bestämmelser i kapitlet, också sådana där straffbarheten för finansiering av terrorism har utvidgats till nya terroristbrott. Enligt motiveringen till bestämmelserna om finansiering av terrorism (RP 43/2002 rd, s. 29/I och RP 188/2002 rd, s. 57/I) bör straffbarheten för finansieringsbrott anpassas till hur allvarligt det terroristbrott är som finansieras. Detta betyder att straffskalan i 34 a kap. 5 § 1 mom. i strafflagen inte alls är avsedd att tillämpas i hela sin vidd i fråga om alla terroristbrott som kan finansieras. I samband med tidigare lagberedningsprojekt som gällt terroristfinansieringsbrott har man också betonat att i fråga om lindriga gärningsformer kan möjligheterna enligt 6 kap. i strafflagen att döma under straffskalan eller att låta bli att döma ut straff tillämpas. I den kommande övergripande granskningen av straffbestämmelserna som gäller terroristbrott bör det säkerställas att straffskalorna för terroristbrott bildar en konsekvent helhet. Detta kan anses särskilt gälla förhållandet mellan straffskalan för finansiering av ett terroristbrott och skalorna för de terroristbrott som finansieras.

Enligt 34 a kap. 5 c § 1 mom. ska som resa i syfte att begå ett terroristbrott bestraffas resa i avsikt att begå alla terroristbrott som straffbeläggs i kapitlet. Utanför straffbarheten ställs i momentet endast främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott, som straffbeläggs i kapitlets 5 d §.

När resa i syfte att begå ett terroristbrott straffbelades, ansågs det motiverat att kretsen av de terroristbrott som resorna syftar till är bred (RP 93/2016 rd, s. 24). Denna åsikt baserade sig i synnerhet på att det inte går att göra några betydande skillnader mellan de terroristbrott som främjar förövandet av brott som begåtts i terroristiskt syfte beträffande på vilket sätt de främjar förövandet av de sist nämnda brotten. I sista hand avgörs det fallspecifikt hur den främjande betydelsen ska betraktas.

I och med den tekniska utvecklingen är meddelandet av en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott inte nödvändigtvis eller ofta bundet till någon plats eller något område. En resa kan dock företas även i anslutning till sådan uppmaningsverksamhet, och det är inte motiverat att utesluta resor i sådant syfte. Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott kan till exempel bedrivas i sådana terroristorganisationers verksamhet som är verk samma utomlands. Det föreslås att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott fogas till de brott som det hänvisas till i 34 a kap. 5 c § 1 mom. i strafflagen.

4.2 Förslagen som gäller hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information

I 10 kap. i tvångsmedelslagen föreskrivs det om användning av hemliga tvångsmedel för att utreda brott. I 5 kap. i polislagen föreskrivs det åter om hemliga metoder för inhämtande av information som används för att förhindra och avslöja brott. Bestämmelserna i kapitlen överensstämmer med varandra så långt som möjligt. Detta gäller också de tillgängliga metoderna, som är teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning, teknisk observation av utrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, användning av informationskällor och kontrollerade leveranser.

Bestämmelserna i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen är uppbyggda så att användningen av tvångsmedlen eller metoderna för det första grundar sig på att det finns ett visst brott (så kallat grundbrott) som ska utredas, avslöjas eller förhindras. När det är fråga om att förhindra och utreda brott bestäms de brott som omfattas av möjligheten att använda ett tvångsmedel eller en metod på grund av maximistrafet eller på grund av att brottsrubriceringen nämns särskilt i bestämmelsen om det enskilda tvångsmedlet eller den enskilda metoden. Dessutom har det föreskrivits om särskilda förutsättningar för att använda tvångsmedlen eller metoderna (till exempel synnerlig vikt för utredande av ett brott). Enligt 5 kap. 3 § i polislagen kan metoderna för hemligt inhämtande av information enligt det kapitlet användas för att avslöja vissa brott som nämns i paragrafen. Annars används de metoder för inhämtande av information som regleras i det kapitlet för att förhindra brott.

I denna proposition föreslås det att i 34 a kap. i strafflagen straffbeläggs som ett nytt terroristbrott offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. För nämnda gärning döms till böter eller fängelse i högst två år. Enbart av straffskalan följer att av de hemliga tvångsmedlen i 10 kap. i tvångsmedelslagen och de hemliga metoderna för inhämtande av information i 5 kap. i polislagen blir det vid utredande och förhindrade av det nya uppmaningsbrottet, när de andra ytterligare villkor som anges i lagen är uppfyllda, aktuellt att använda teleövervakning med samtycke av den som innehar en teledress eller teleterminalutrustning, systematisk observation, optisk observation med undantag av vissa situationer, teknisk spårning med undantag av teknisk spårning av en person, datanätsbaserad täckoperation, bevisprovokation genom köp och användning av informationskällor. De metoder för inhämtande av information som föreskrivs i 5 kap. i polislagen får användas för att avslöja brott, om brottsrubriceringen nämns i kapitlets 3 §.

Av de allmänna förutsättningarna för användning av strafflagstiftningen och kriminaliseringsprinciperna följer att den nya straffbestämmelsen ska vara förebyggande, den får inte ge upphov till oöverkomliga bevisproblem som löses godtyckligt och det får inte vara praktiskt omöjligt att övervaka att den efterlevs. Dessa synpunkter gäller kriminaliseringens praktiska funktionsduglighet, för vilken myndigheterna ska ha tillräckliga befogenheter, som beaktar brottets särdrag, att utreda, förhindra och avslöja brott. När det gäller terroristbrott framhävs behovet av att uttryckligen få en utredning om att gärningen har anknytning till terrorism och eventuellt ett terroristiskt syfte.

När ändringar av bestämmelserna i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen övervägs måste andra sidan proportionalitetsprincipen beaktas. Enligt 1 kap. 2 § i tvångsmedelslagen får tvångsmedel användas endast om det kan anses försvarligt med beaktande av hur grovt det undersökta brottet är, hur viktigt det är att brottet utreds och av att den misstänktes eller någon annans rättigheter kränks när tvångsmedel används samt övriga omständigheter som inverkar på saken. Enligt 1 kap. 3 § i polislagen ska polisens åtgärder kunna försvaras i förhållande till hur viktigt, farligt och brådskande dess uppdrag är, det mål som eftersträvas samt uppträdande, ålder, hälsa och andra motsvarande omständigheter som gäller den person som är föremål för åtgärden och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

Genom att använda hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information ingriper man i de grundläggande rättigheterna enligt grundlagen, av vilka den viktigaste i detta sammanhang är skydd för privatlivet, som tryggas i 10 § i den lagen. Även de allmänna villkoren för att inskränka de grundläggande rättigheterna måste beaktas (GrUB 25/1994 rd, s. 5), som bland annat förutsätter att inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade, grunderna för inskränkningar ska vara acceptabla och inskränkningar ska vara diktade av något tungt vägande samhälleligt skäl, det kan inte föreskrivas genom vanlig lag om en inskränkning av kärnan i en grundläggande fri- eller rättighet och inskränkningarna ska vara

förenliga med kravet på proportionalitet. Förutsättningarna för att utvidga användningsområdet för hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information behandlas med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna i avsnitt 9.2 om förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

I 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen har det gjorts möjligt att använda vissa hemliga tvångsmedel och vissa hemliga metoder för inhämtande av information i situationer där gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff. Detta gäller vissa terroristbrott, för vilka på grund av straffskalorna kan dömas till böter, och även resa i syfte att begå ett terroristbrott, för vilket straffskalan är densamma som straffskalan för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som nu föreslås bli straffbelagd. Såsom konstaterats i lagens förarbeten (RP 18/2014 rd, s. 23/I) är brott med denna begränsning till sin grovhet jämförbara med de andra grundbrotten för tvångsmedlen eller metoderna i fråga. När det gäller teleövervakning har något sådant villkor inte heller ställts i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § 2 mom. i polislagen i fråga om de terroristbrott för vilka böter kan dömas på grund av straffskalorna.

När man dessutom beaktar de tidigare konstaterade proportionalitetsprinciperna i 1 kap. 2 § i tvångsmedelslagen och 1 kap. 3 § i polislagen samt betydelsen av hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information för att utreda, förhindra och avslöja även det nya uppmaningsbrottet, föreslås att det nämnda brottet, med villkoret om fängelsestraff, bland bestämmelserna i 10 kap. i tvångsmedelslagen fogas till 3 § 2 mom. om teleavlyssning, 14 § 2 mom. om förtäckt inhämtande av information och 16 § 3 mom. om teknisk avlyssning samt bland bestämmelserna i 5 kap. i polislagen till 3 § om avslöjande av brott, 5 § 2 mom. om teleavlyssning, 15 § 2 mom. om förtäckt inhämtande av information och 17 § 4 mom. om teknisk avlyssning. Det hänvisas till de nämnda bestämmelserna i vissa bestämmelser som gäller andra hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information, varigenom offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott blir grundbrott även för dessa andra tvångsmedel och metoder.

Dessutom föreslås att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott fogas till bestämmelserna om teleövervakning (10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § 2 mom. i polislagen). Möjligheten att använda teleövervakning utvidgas också till att gälla sådana nya gärningsformer av vissa sådana terroristbrott för vilkas utredande och förhindrande teleövervakning kan användas redan nu. Detta gäller främjande av en terroristgrupps verksamhet (deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt denna proposition), finansiering av ett terroristbrott och resa i syfte att begå ett terroristbrott. Samtidigt utvidgas kretsen av de brott för vilka förmedlingsuppgifter om elektronisk kommunikation som ska lagras i enlighet med 157 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) kan användas. Bestämmelserna i momentet hänför sig till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation. Ändringarna kan anses vara i linje med direktivets förpliktelser när man beaktar artikel 15.1 i direktivet samt de avgöranden av EU-domstolen som gäller den. Terroristbrott som helhet och även offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt denna proposition kan betraktas som allvarliga brott som möjliggör de åtgärder som anges i punkten för säkerställande av bekämpning, undersökning, utredning och åtalsprövning av brott.

I bestämmelser i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen företas dessutom ändringar som beror på att brottsrubriceringen främjande av en terroristgrupps verksamhet föreslås bli ändrad till deltagande i en terroristgrupps verksamhet. Denna ändring gäller 10 kap. 3 § 2 mom. 11 punkten och 17 § 9 punkten i tvångsmedelslagen samt 5 kap. 3 § 11 punkten och 5 § 2 mom. 11 punkten i polislagen.

4.3 Förslagen som gäller användning av flygpassageraruppgifter

Enligt 3 § 6 punkten i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet avses med "terroristbrott" brott som avses i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 a–5 d § i strafflagen. I punkten hänvisas alltså till alla terroristbrott som straffbeläggs i kapitlet. I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681 om användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet, som ligger bakom stiftandet av lagen, hänvisas i artikel 3 i fråga om definitionen av terroristbrott till rådets rambeslut 2002/475/RIF (artiklarna 1–4), som har ersatts av direktivet om terroristbrott. Enligt artikel 27 i direktivet om terroristbrott ska hänvisningar till rambeslutet anses som hänvisningar till direktivet om terroristbrott. Den lagstiftningslösning som tillämpas i lagbestämmelsen, så att man i stället för att hänvisa till hela 34 a kap. i strafflagen hänvisar till paragrafer i kapitlet, betyder att de nya terroristbrotten som straffbeläggs i 34 a kap. i strafflagen inte automatiskt börjar omfattas av tillämpningsområdet för punkten.

Det finns ett samband mellan brott som uppmanar till förövande av terroristbrott och artikel 5 i direktivet om terroristbrott, som på samma sätt som det av direktivet ersatta rambeslutet förpliktar medlemsstaterna att föreskriva att det är en straffbar gärning att uppmana till terroristbrott i fall där offentlig uppmaning medför fara för att ett eller flera sådana brott begås. Denna kriminaliseringsförpliktelse har tills vidare uppfyllts så att i 17 kap. 1 § i strafflagen straffbeläggs offentlig uppmaning till brott, som i samband med anslutningen till Europarådets konvention även separat har fogats till 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen bland de brott som kan begås i terroristiskt syfte. Nu straffbeläggs i den nya 5 e § i 34 a kap. i strafflagen separat offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som inte förutsätter fara för att ett terroristbrott eller ett straffbart försök därtill begås, och som i fortsättningen uppfyller kriminaliseringsförpliktelsen enligt artikel 5 i direktivet om terroristbrott.

När man beaktar sambandet mellan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott och kriminaliseringsförpliktelse i direktivet om terroristbrott och det föregående rambeslutet och det faktum att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott på grund av straffskalan är ett tämligen allvarligt brott, är det skäl att foga en hänvisning till den nya 5 e § i 34 a kap. i strafflagen, som gäller nämnda brott, till 3 § 6 punkten i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet. Efter ändringen konstateras det i punkten att med "terroristbrott" avses brott som avses i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 a–5 e § i strafflagen.

4.4 Andra föreslagna lagändringar

Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har nyligen genomgått stora ändringar i samband med genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden. I det sammanhanget kompletterades lagens bestämmelser också genom att i flera bestämmelser hänvisa till offentlig uppmaning till brott som begåtts i terroristiskt syfte, som straffbelagts i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. Detta gäller 25 § 1 mom. 3 punkten, 28 § 1 mom., 32 § 1 mom. 1 punkten, 36 § 1 mom. 3 punkten, 40 § 8 mom., 226 c § 1 mom. 1 punkten underpunkt a och 339 § 1 mom. 3 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Kompletteringarna baserar sig på att det genomförda direktivet förutsätter att man ingriper i uppmaning till terroristbrott enligt artikel 5 i direktivet om terroristbrott. Såsom konstaterades ovan uppfylls kriminaliseringsdirektivet enligt artikeln i fråga i fortsättningen genom att offentlig uppmaning

som har anknytning till terroristbrott straffbeläggs. Av denna orsak bör de ovannämnda bestämmelserna i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ändras så att i dem hänvisas till offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som straffbeläggs i 34 a kap. 5 e § i strafflagen.

Dessutom är det skäl att företa lagändringar av teknisk natur till följd av att brottsrubriceringen för den gärning som straffbeläggs i 34 a kap. 4 § i strafflagen ändras från främjande av en terroristgrupps verksamhet till deltagande i en terroristgrupps verksamhet. Detta ändringsbehov gäller 6 b § 2 mom. 7 punkten i straffregisterlagen (770/1993), 80 § 1 mom. 7 punkten i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), 84 § 1 mom. 7 punkten i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) samt 47 § 1 mom. 4 punkten i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). I det sammanhanget kan den felaktiga paragrafbeteckningen för rekrytering för ett terroristbrott i den sistnämnda lagens bestämmelse samtidigt ändras.

4.5 Förslagets huvudsakliga konsekvenser

Genom de ändringar som föreslås i 34 a kap. i strafflagen och den utvidgning av området för straffbart beteende som hänför sig till dem kan man bidra till att förhindra att brott som har ett terroristiskt syfte begås. Det är fråga om allvarliga brott som påverkar hela samhället, särskilt när de riktar sig mot liv och hälsa. Förhindrande av dem samt utredning, förhindrande och avslöjande av de nya gärningar som straffbeläggs i anslutning därtill betjänas också av de ändringar som föreslås i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen samt i 3 § 6 punkten i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet.

Terroristbrott är i regel svårutredda brott som kräver mycket tid och arbete på alla nivåer inom straffprocessen (förundersöknings- och åklagarmyndigheterna samt domstolarna). Det är inte bara fråga om brottmål som behandlas som huvudmål, utan man måste också beakta ärenden som gäller hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information som används för att utreda, förhindra och avslöja brott. Kostnader kan också orsakas av teleföretagens skyldighet att bistå vid teleavlyssning och teleövervakning. Arbetsbördan och den tid som går åt till behandlingen av ett ärende ökas också av terroristbrottens internationella kopplingar, som förutsätter internationellt samarbete för att utreda brotten. När de som ska höras under straffprocessen är utlänningar uppstår också behov av översättnings- och tolktjänster. Kostnader i anslutning till parterna orsakas också i situationer där de har ett biträde som betalas arvode och kostnadsersättning av statliga medel.

Straffbarheten för främjande av en terroristgrupps verksamhet, dvs. deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt denna proposition, utvidgas i 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten till att gälla en person som har hand om en uppgift som är väsentlig för terroristgruppens brottsliga verksamhet, som avses i det nämnda kapitlets 1, 1 a eller 2 §. I den nya 5 e § i 34 a kap. i strafflagen straffbeläggs dessutom offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som gäller uppmaning eller förledande till att ta värvning i en terroristgrupp eller begå terroristbrott utan att det förutsätts att detta leder till i 17 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen avsedd fara för att ett terroristbrott eller ett straffbart försök därtill begås. 34 a kap. 5 § 1 mom. och 5 c § 1 mom. i strafflagen ändras så att det ska vara straffbart som finansiering av ett terroristbrott och resa i syfte att begå ett terroristbrott att gärningsmannen finansierar offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott eller reser till en annan stat i syfte att göra det. Finansieringsgärningar med anknytning till gärningar enligt 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen och resor som företas för dem blir straffbara som finansiering av ett terroristbrott och resa i syfte att begå ett terroristbrott.

När man bedömer lagändringarnas konsekvenser för myndighetsverksamheten och för statsfinanserna måste man beakta att tills vidare har mycket få ärenden som gäller de många terroristbrott som redan nu är straffbelagda behandlats i straffprocesser i Finland. Det finns inga uppgifter tillgängliga om i vilken mån det begås sådana gärningar som det nu är fråga om och som skulle komma att behandlas i en straffprocess i Finland när gärningarna blir straffbara. Trots att det i 1 kap. 7 § 3 mom. 2 punkten i strafflagen föreskrivs att terroristbrott är internationella brott, måste det prövas nationellt när ett brottmål har en sådan koppling till Finland att det är motiverat att behandla det uttryckligen i Finland. Det finns inte heller några uppskattningar av hur antalet sådana gärningar med koppling till Finland som det nu är fråga om kommer att utvecklas. Detta påverkas väsentligt av hur den internationella terrorismsituationen utvecklas.

Trots de nämnda betydande osäkerhetsfaktorerna kan man anta att det inte kommer något stort antal sådana gärningar som omfattas av de föreslagna lagändringarna för behandling i straffprocesser i Finland. Det går inte att direkt härleda några välgrundade ekonomiska konsekvenser från propositionens lagförslag så att det skulle gå att påvisa tilläggskostnader av en viss storlek för myndigheterna. Detta gäller också kostnaderna för verkställighet av straff.

Sålunda täcks de kostnader som propositionen medför i princip inom ramen för rambesluten enligt planen för de offentliga finanserna och de anslag som annars anvisas i statsbudgeten. Å andra sidan kan situationen förändras på grund av utvecklingen av antalet sådana brottmål som det nu är fråga om, varför det är nödvändigt att följa hur myndighetsresurserna räcker till och om orsak uppstår vidta åtgärder för att garantera att de gör det. Detta gäller också kostnader för att bistå parterna samt tolknings- och översättningsåtgärder. Samtidigt måste man också följa eventuella konsekvenser för teleföretagen.

Det föreslås inte att några nya myndigheter inrättas. Förslagen i propositionen har inga konsekvenser för förhållandena mellan myndigheterna. Detta gäller såväl deras inbördes uppgifter som befogenhetsförhållandena. Detsamma gäller myndigheternas tillvägagångssätt. I behövlig mån måste det ses till att de tjänstemän, i synnerhet förundersökningstjänstemännen, åklagarna och domarna, som tillämpar straffbestämmelserna om terroristbrott får utbildning i tillämpning av bestämmelserna.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Det är fråga om att se till att strafflagstiftningen om terroristbrott är tillräckligt täckande. Det finns inga andra klara handlingsalternativ än att ändra bestämmelserna i 34 a kap. i strafflagen och att företa de andra lagändringar som följer av att 34 a kap. i strafflagen ändras. Av denna orsak har inga andra alternativ granskats desto närmare i denna proposition än hur saken kan ordnas straffrättsligt.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I avsnitt 1.6 i arbetsgruppsbetänkandet beskrivs straffbestämmelserna om terroristbrott i åtta stater. När det gäller hörande till en terroristgrupp eller en terroristorganisation eller deltagande i dess verksamhet kan följande, som i stor utsträckning överensstämmer med det som konstaterats i avsnitt 1.7.3 i betänkandet, konstateras:

I Sverige straffbeläggs samröre med en terroristorganisation. Det nämnda brottet täcker gärningar som i Finland redan är straffbara med stöd av särskilt 34 a kap. 4 § i strafflagen (främjande av en terroristgrupps verksamhet). Enligt 2 b § i lagen om straff för offentlig uppmaning,

rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet är det också straffbart att lämna annat liknande stöd till terroristorganisationen. Det är fråga om stöd som jämföras med till exempel tagande av befattning med vapen och upplåtande av lokal till terroristorganisationen, som nämns i de tidigare punkterna i paragrafen. Någon dylik motsvarande punkt om lämnande av stöd finns inte i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen, men enligt motiveringen till den svenska paragrafen kan annat liknande stöd vara till exempel lämnande av information, och en sådan punkt finns i momentet.

Enligt 136 a § i den norska strafflagen är det straffbart att delta i en terroristorganisation, och gärningssätten omfattar grundande av, deltagande i, rekrytering av medlemmar till samt ekonomiskt eller annat stöd till organisationen. Förutsättningen för straffbarhet är att organisationen har vidtagit åtgärder för att realisera sitt syfte med olagliga medel. Med stöd av Norges högsta domstols avgörande från 2018, som preciserar straffbestämmelsens ordalydelse och tillämpningsområde, förutsätts i fråga om deltagande i en terroristorganisation aktiv verksamhet, som redan har straffbelagts i Finland i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen.

Enligt 114 e § i den danska strafflagen är det straffbart att främja verksamheten för en person, en grupp eller en sammanslutning som begår eller har för avsikt att begå terroristbrott. Redan ordalydelsen främjar antyder aktiv verksamhet för en terroristgrupp eller en terroristsammanslutning och har samband med främjande av en terroristgrupps verksamhet som har straffbelagts i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen.

Enligt 129 a § i den tyska strafflagen är det straffbart som bildande av en terroristisk sammanslutning förutom att bilda en sådan sammanslutning även att delta i den som medlem. Det är också straffbart att stödja en sådan sammanslutning. Det går inte att utifrån lagens ordalydelse sluta sig till hur deltagande som medlem eller stödjande ska ta sig uttryck i praktiken. Utifrån förbundsstatens högsta domstols avgöranden 2018 och 2019 är en förutsättning för deltagande som medlem aktiv verksamhet i ömsesidigt samförstånd, som vid en objektiv bedömning på ett nyttigt sätt stödjer uppnåendet av den terroristiska sammanslutningens brottsliga syften. Enligt 89 b § i strafflagen är det dessutom straffbart att upprätta kontakt med en terroristorganisation i syfte att få terroristisk utbildning och att upprätthålla denna kontakt.

Enligt Förenade kungadömet's terroristlag från 2000 är det straffbart att höra till en terroristorganisation eller att berätta att man hör till en sådan organisation, att uppmana någon att stödja organisationen och att ordna möten för att stödja organisationen samt att bära sådana kläder och tecken som ger anledning att misstänka att personen i fråga hör till en terroristorganisation. Det går inte att utifrån lagens ordalydelse sluta sig till hur hörande till en terroristorganisation ska komma till uttryck. Förenade kungadömet's lagstiftning avviker avsevärt från lagstiftningen i de andra länder som ingick i jämförelsen och även i Finland.

I artikel 140 a i den nederländska strafflagen föreskrivs att det är straffbart att delta i en organisation vars syfte är att begå terroristbrott. På grund av laghänvisningen i artikel är sådana deltagandeformer till exempel lämnande av ekonomiskt eller annat materiellt stöd, insamling av medel och rekrytering för organisationens räkning.

Enligt artikel 140 i den belgiska strafflagen är det straffbart att delta i en terroristgrupps verksamhet, om gärningsmannen har förstått eller borde ha förstått att stödet främjar brott som begås av terroristgruppen.

Enligt artikel 421-2-1 i den franska strafflagen är det straffbart att delta i en grupp eller en sammanslutning som har bildats i syfte att begå brott i terroristiskt syfte.

I Norge och Danmark straffbeläggs separat gärningar som gäller deltagande i olaglig militär verksamhet utomlands. Dessa brott kan ändå inte betraktas som terroristbrott, eftersom det vid deltagandet inte är fråga om terrorgärningar som är bundna till ett terroristiskt syfte eller gärningar som främjar begåendet av sådana gärningar, och inte heller i övrigt förutsätts kontakt med terroristgrupper eller terroristorganisationer.

6 Remissvar

I remissvaren på arbetsgruppsbetänkandet ifrågasattes inte arbetsgruppens slutsatser, enligt vilka straffbestämmelserna motsvarar de internationella förpliktelser som är bindande för Finland, med vissa förbehåll i anslutning till genomförandet av direktivet om terroristbrott och brott som gäller finansiering av terrorism, och att bestämmelserna är heltäckande i förhållande till referensstaternas lagstiftning. Inte i något yttrande föreslogs mer omfattande eller långtgående lagändringar och inte till exempel att kontakt med en terroristgrupp eller terroristorganisation skulle beskrivas som hörande till en terroristgrupp eller terroristorganisation i straffbestämmelserna om terroristbrott.

I vissa yttranden har behovet av de föreslagna lagändringarna ifrågasatts (riksdagens justitieombudsman, Finlands Advokatförbund och Amnesty International Finländska sektionen rf). På grund av dessa yttranden har avsnitten 2.3.1 och 2.3.2 om bedömning av nuläget kompletterats.

I anslutning till förslaget som gäller deltagande i en terroristgrupps verksamhet framgick det av flera yttranden att det fanns ett behov av att precisera motiveringen till 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen (riksdagens justitieombudsman, justitiekanslern i statsrådet, Åbo hovrätt, Södra Finlands åklagardistrikt, Finlands Advokatförbund, Finlands Juristförbund rf, Amnesty International Finländska sektionen rf och Finlands domareförbund rf). Vissa av de nämnda remissinstanserna kan också anses ha ifrågasatt exaktheten hos den punkt som föreslås bli ändrad med avseende på den straffrättsliga legalitetsprincipen.

På grund av remissvaren har man under den fortsatta beredningen ytterligare bedömt om förslaget till 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten är tillräckligt noggrant avgränsat. På grund av denna bedömning har man stannat för den formulering som arbetsgruppen föreslog med några preciseringar. Enligt förslag är det straffbart att gärningsmannen i syfte att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 34 a kap. 1, 1 eller 2 § i strafflagen eller med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet sköter en uppgift som är väsentlig för terroristgruppens ovannämnda brottsliga verksamhet. Motiveringen till punkten har preciserats och kompletterats under den fortsatta beredningen.

Beträffande förslaget om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott har man i remissvaren på arbetsgruppsbetänkandet sett behov av förtydligande i anslutning till att det nya brottet inte förutsätter fara för ett terroristbrott eller ett straffbart försök därtill (riksdagens justitieombudsman, justitiekanslern i statsrådet, Polisstyrelsen, Helsingfors tingsrätt, Södra Finlands åklagardistrikt, Amnesty International Finländska sektionen rf, Finlands domareförbund rf och professor Martin Scheinin). I två yttranden hänvisades till tolkningsfrågor som gäller gränsdragningen mellan de uppmaningsbrott som straffbeläggs i 17 kap. 1 § och i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen (Polisstyrelsen och Suomen syyttäjähdistys ry). Enligt två yttranden är det inte motiverat att ta in den föreslagna paragrafen i lagen (Finlands domareförbund rf och professor Martin Scheinin). I vissa yttranden har det konstaterats att förslaget är känsligt med avseende på yttrandefriheten, professor Scheinin ansåg att den föreslagna paragrafen strider mot 12 § i grundlagen.

Under den fortsatta beredningen har man på ett mer ingående sätt än i arbetsgruppsbetänkandet granskat straffbestämmelsen om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott i förhållande till de brott i anslutning till offentlig uppmaning som straffbelagts i 17 kap. 1 § 1 mom. och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. Den bestämmelse som föreslås i 34 a kap. 5 e § 1 mom. i strafflagen har kompletterats så att uppmaningen ska vara ägnad eller förledandet ska vara ägnat att leda till att man tar värvning eller begår ett terroristbrott. På grund av denna komplettering och även annars till följd av remissvaren har även motiveringen till bestämmelsen ändrats, preciserats och kompletterats. Kompletteringarna gäller också behovet av att separat straffbelägga offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. Förhållandet mellan förslaget och yttrandefriheten, som skyddas i 12 § i grundlagen, behandlas nedan i avsnittet om förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

Enligt två yttranden har det inte anförts tillräckliga grunder för att finansiering av offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska straffbeläggas som finansiering av terrorism och att resa i avsikt att ge en sådan uppmaning ska straffbeläggas som resa i syfte att begå ett terroristbrott (riksdagens justitieombudsman och Amnesty International Finländska sektionen rf). Till dessa delar har saken inte bedömts på ett sätt som avviker från arbetsgruppsbetänkandet under den fortsatta beredningen, utan genom att ändra 34 a kap. 5 § 1 mom. i strafflagen blir det straffbart som finansiering av ett terroristbrott att finansiera detta uppmaningsbrott och genom att ändra 34 a kap. 5 c § 1 mom. i strafflagen blir det straffbart som resa i syfte att begå ett terroristbrott att resa för att begå detta uppmaningsbrott.

I vissa yttranden har man fäst uppmärksamhet vid att straffskalorna för terroristbrott som har anknytning till varandra inte står i korrekt förhållande till varandra (justitiekanslern i statsrådet, Helsingfors tingsrätt, Södra Finlands åklagardistrikt, Finlands Advokatförbund och Amnesty International Finländska sektionen rf). Detta gäller straffskalan för uppmaningsbrott i förhållande till straffskalan för främjande av resa i syfte att begå terroristbrott samt straffskalan för finansiering av ett terroristbrott i förhållande till straffskalan för det uppmaningsbrott som finansieras.

Dessa straffskalor har granskats i förhållande till varandra under den fortsatta beredningen i avsnitten 4.1.2 och 4.1.3. Remissvaren har inte ansetts medföra behov av att avvika från förslagen i arbetsgruppsbetänkandet. En av de centrala punkterna i en eventuell helhetsreform av terroristbrotten kommer att vara att säkerställa att straffskalorna för terroristbrott är konsekventa i förhållande till varandra och till skalorna för andra motsvarande brott.

Finlands Advokatförbund och Finlands domareförbund rf har fäst uppmärksamhet vid en utvidgning av möjligheterna att använda tvångsmedel för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. I förslagen som gäller hemliga tvångsmedel enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen och hemliga metoder för inhämtande av information i 5 kap. i polislagen har man redan i arbetsgruppsbetänkandet iakttagit de lagstiftningslösningar som tillämpats tidigare och särskilt beaktat riksdagens grundlagsutskotts praxis vid behandlingen av tidigare lagändringar som gällt terroristbrott.

En majoritet av remissinstanserna har ansett att det göras en totalreform av bestämmelserna om terroristbrott eftersom de blivit svårtydda (kommunikationsministeriet, inrikesministeriet, utrikesministeriet, justitiekanslern i statsrådet, centralkriminalpolisen, Polisstyrelsen, skyddspolisen, Södra Finlands åklagardistrikt, Finlands Juristförbund rf, Amnesty International Finländska sektionen rf, Suomen syyttäjähdistys ry, Lapplands universitet (professor Minna Kimpimäki) och professor Martin Scheinin). Vissa av dessa remissinstanser ansåg att totalreformen bör in-

ledas med det snaraste och/eller i stället för enskilda paragrafändringar (inrikesministeriet, Finlands Juristförbund rf, Finlands domareförbund rf och Lapplands universitet (professor Minna Kimpimäki)).

Frågor i anslutning till en eventuell totalreform behandlas redan nu i avsnitt 2.3.3 utifrån arbetsgruppsbetänkandet. Det finns fortfarande saker som behöver övervägas i anslutning till genomförandet av ett totalreformsprojekt. För denna regeringsproposition är det väsentligt att en framtida totalreform inte får hindra behövliga och motiverade lagändringar som syftar till en tillräckligt täckande reglering.

7 Specialmotivering

7.1 Strafflagen

17 kap. Om brott mot allmän ordning

1 §. Offentlig uppmaning till brott. Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 3 mom. i form av en hänvisningsbestämmelse som anger att bestämmelser om offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte finns i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten och bestämmelser om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott finns i 34 a kap. 5 e §.

Behovet av en hänvisningsbestämmelse accentueras på grund av att det i den nya 5 e § i 34 a kap. föreskrivs om en sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som kan gälla att ta värvning i en terroristgrupp eller att begå terroristbrott som är straffbara enligt kapitlet. Offentlig uppmaning till brott och offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte gäller inte längre offentlig uppmaning till att begå terroristbrott, utan straffbarheten i fråga om sådana uppmaningsbrott ska anges i den föreslagna nya paragrafen i 34 a kap. Den nya paragrafen åsidosätter alltså i egenskap av specialbestämmelse om terroristbrott bestämmelserna i 17 kap. 1 § 1 mom. och i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. Uppmaningar i terroristiskt syfte som är ägnade att allvarligt skada ett land eller en internationell organisation, som uppmanar till att begå andra brott än terroristbrott och som medför fara för brott eller straffbart försök till brott ska också i fortsättningen vara straffbara enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten.

34 a kap. Om terroristbrott

4 §. Deltagande i en terroristgrupps verksamhet. De ändringar som föreslås i paragrafen gäller dess rubrik och brottsrubriceringen för den gärning som enligt paragrafen är straffbar och som ändras till ”deltagande i en terroristgrupps verksamhet”. För närvarande gäller paragrafen främjande av en terroristgrupps verksamhet.

Den viktigaste ändringen gäller 1 mom. 4 punkten i paragrafen. För närvarande föreskrivs det att den som i avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller som med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet har hand om en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller ger ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet begår en straffbar handling. I de paragrafer det hänvisas till i bestämmelsen föreskrivs det att brott som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte och förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte är straffbara. Enligt den ändrade punkten ska som straffbart deltagande i en terroristgrupps verksamhet betraktas att sköta en uppgift som är väsentlig för terroristgruppens ovannämnda brottsliga verksamhet.

Att ha hand om en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller ge ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet kommer fortfarande att omfattas av 1 mom. 4 punkten i paragrafen, men en förutsättning för straffbarhet ska enligt den ändrade ordalydelsen vara att det betraktas som en uppgift som är väsentlig att sköta sådana angelägenheter eller ge sådana råd. Detta ger emellertid inte upphov till striktare förutsättningar för straffbarhet för gärningsformen, eftersom ”en uppgift som är väsentlig” i praktiken omfattar de gärningar som ingår i den gällande bestämmelsen i 1 mom. 4 punkten.

Enligt förslaget ska det inte beskrivas i detalj vilka uppgifter som ingår i tillämpningsområdet för bestämmelsen. En sådan beskrivning är inte heller möjlig av den orsaken att olika terroristgruppers tillvägagångssätt och vilka åtgärder som främjar de terroristbrott de begår kan vara synnerligen mångskiftande och de kan förändras med tiden. I stället beskrivs uppgiften i straffbestämmelsen med hjälp av kriterier som ska visa dess betydelse och karaktär under förutsättning att det är fråga om uppgifter som är väsentliga för den brottsliga verksamhet som nämns i det inledande stycket till momentet. Den ändrade punkten omfattar handhavandet av alla sådana uppgifter av betydelse för en terroristgrupps kriminella mål som rent konkret främjar eller underlättar genomförandet av de brott som terroristgruppen åsyftar eller av de brott enligt 1, 1 a eller 2 § som den planerat, eller som annars befrämjar terroristgruppens kriminella verksamhetsförutsättningar och målsättningar och som därför är ägnat att påverka hur farlig den verksamhet är som terroristgruppen i fråga står för.

Det grundläggande begrepp som används i 1 mom. 4 punkten är ”uppgift”, framför allt av den orsaken att deltagandet i den verksamhet som avses i punkten oftast pågår en tid. Trots det kan det vara fråga om en enstaka och kortvarig uppgift, och den kan också gälla t.ex. ett enskilt terrorangrepp som terroristgruppen har för avsikt att genomföra. De uppgifter som handhas av en viss person och som omfattas av tillämpningsområdet för punkten kan också variera och följa på varandra enligt terroristgruppens behov. Dessutom kan en väsentlig uppgift utgöras av en helhet bestående av flera deluppgifter.

En uppgift som avses i 1 mom. 4 punkten förutsätter att personen arbetar aktivt för att främja ett kriminellt, terroristiskt syfte i en terroristgrupp. Något straffansvar uppstår inte om personen passivt har en formell ställning i en terroristgrupp eller har anförtröts en uppgift som han eller hon i praktiken inte utför. I själva verket är en formell ställning i en terroristgrupp dock i allmänhet förknippad med att personen faktiskt utför en sådan uppgift som beskrivs nedan eller en uppgift som är jämförbar med den och därmed också har en väsentlig uppgift inom gruppen.

Också i fråga om den ändrade 4 punkten i 1 mom. gäller det krav på uppsåtlighet som ingår i det inledande stycket enligt vilket personen för att deltagandet i verksamheten ska vara straffbart ska ha haft för avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller haft vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet. En person som blir utnyttjad av en terroristgrupp på ett sådant sätt att han eller hon inte är medveten om att den egna verksamheten anknyter till en terroristgrupp eller som inte i övrigt har någon uppfattning om den egna verksamhetens betydelse för terroristgruppens sammantagna verksamhet gör sig därmed inte skyldig till ett sådant brott som avses i punkten.

En väsentlig uppgift ska uttryckligen tjäna terroristgruppens kriminella, terroristiska syften. Med terroristgrupp avses enligt definitionen i 6 § 2 mom. i kapitlet en strukturerad grupp, inrättad för en viss tid, bestående av minst tre personer, som handlar i samförstånd för att begå brott som avses i 1 eller 1 a §, dvs. brott som begås i terroristiskt syfte. Definitionen täcker in och kan tillämpas på regionala terroristorganisationer eller mindre delar eller celler i sådana organisationer, men också på enskilda fristående terroristgrupper. På motsvarande sätt som i fråga om andra terroristbrott som främjar brott som begås i terroristiskt syfte förutsätts det inte att en

person som sköter en väsentlig uppgift redan när uppgiften utförs har vetskap om en framtida terrorattack eller annat brott som begåtts i terroristiskt syfte och som har preciserats i detalj, t.ex. i fråga om tidpunkten, föremålet eller platsen för gärningen för att den ska vara straffbar.

De former som sådana väsentliga uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten tar sig uttryck i täcker ett brett spektrum. I avsnitt 2.3.1 redovisas vissa av de viktigaste av de verksamheter som omfattas av tillämpningsområdet för den ändrade punkten. Sådana verksamheter som kan komma i fråga är utöver att handha viktiga ekonomiska angelägenheter eller ge ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för terroristgruppens verksamhet att t.ex. delta i dess väpnade verksamhet. I 4 a och 4 b § i kapitlet föreskrivs det redan i nuläget att det är straffbart att t.ex. i avsikt att främja brottslig verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § meddela utbildning i användning av vapen eller i avsikt att begå ett brott som avses i 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. eller 1 a eller 2 § utbilda sig i användning av vapen. En person kan också meddela eller få en sådan utbildning i en terroristgrupp. För att det ska vara straffbart att meddela utbildning eller genomgå utbildning krävs det, på motsvarande sätt som i fråga om deltagande i en terroristgrupps verksamhet, inte att ett brott som avses i 1 § i kapitlet begås eller att ett sådant brott har preciserats i det skede då utbildningen meddelas eller genomgås. Att sköta en väsentlig uppgift enligt den ändrade 4 punkten i 1 mom. kan vara att delta i sådan väpnad verksamhet som inte är användning av vapen i samband med en terrorattack och som inte är en separat straffbar handling i form av att meddela utbildning för ett terroristbrott enligt 4 a § eller delta i utbildning för ett terroristbrott enligt 4 b §. Det kan vara fråga om t.ex. väpnad patrullering eller bevakning i avsikt att säkra en plats eller ett område som en terroristorganisation har i sin besittning eller demonstration av organisationens vapenmakt för att underkuva lokalbefolkningen, eller rekrytering av nya medlemmar.

En separat, väsentlig uppgift som går att skilja från det som föreskrivs i 1 punkten i momentet om att utrusta en terroristgrupp med exempelvis explosiva varor eller vapen är att se till att dessa fungerar eller att sörja för annan utrustning eller motsvarande som gruppens aktionsberedskap kräver. En väsentlig uppgift när det gäller att uppnå en terroristgrupps kriminella syften kan också vara att ge sådan ideologisk utbildning eller religionsutbildning i anslutning till gruppens verksamhet som rättfärdigar terroristbrott och sporrar till att begå sådana brott. En sådan utbildningsuppgift kan också omfatta barn och gå ut på att fostra dem för framtida uppgifter i form av terroristbrott.

Bestämmelsen i 4 punkten i 1 mom. omfattar också sådana interna uppgifter inom terroristgruppen som krävs för att driva verksamheten och hålla den igång, och de kan t.ex. gälla terroristgruppens administration, organisering av medelsanskaffningen eller logistik (t.ex. ombesörjande av mathållning och vattentjänster). Det kan också vara fråga om att skapa informations- och kommunikationstjänster och sköta underhåll och kryptering i anslutning till dem och att på obehörigt sätt skaffa de lösenord och användaridentifikationer som terroristgruppen behöver.

Att sköta en sådan väsentlig uppgift som avses i den ändrade punkten kan också ta sig uttryck i andra brott än terroristbrott som begås för att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 §. Sådana brott som kan komma i fråga är t.ex. förfalskningsbrott och it-relaterad brottslighet som gynnar en terroristgrupps kriminella terroristiska verksamhet och olika brott mot förmögenhet som befrämjar terroristgruppens medelsanskaffning.

Som en sådan väsentlig uppgift som avses i 4 punkten i 1 mom. anses däremot inte t.ex. att enbart vistas i lokaler eller på ett område som en terroristgrupp kontrollerar eller att ingå äktenskap med en medlem i en terroristgrupp, enbart sköta normala hushållsgöromål i den egna familjen eller sköta egna eller andras barn. Från sådana uppgifter som ingår i personens privatliv och

annan normal, icke straffbar verksamhet bör väsentliga uppgifter särskiljas som i vidare bemärkelse betjänar en terroristgrupp och flera av dess medlemmar och som kan betraktas innebära ombesörjande av terroristgruppens aktionsberedskap.

Också internationell humanitär rätt sätter gränser när det gäller terroristbrott och tillämpning av straffbestämmelser på terroristbrott. Straffbestämmelsen om deltagande i en terroristgrupps verksamhet och innehållet i den kan i väsentlig utsträckning kopplas till direktivet om terroristbrott, där det i artikel 4 led b i på motsvarande sätt som i rambeslutet förutsätts att deltagande i en terroristgrupps verksamhet ska vara en straffbar gärning. Enligt skäl 37 i ingressen till direktivet om terroristbrott reglerar direktivet inte väpnade styrkors verksamhet under en väpnad konflikt, vilken regleras av internationell humanitär rätt enligt definitionen av dessa begrepp i internationell humanitär rätt, och inte heller, till den del verksamheten regleras av andra regler i internationell rätt, en stats militära styrkors verksamhet när de utövar sina officiella uppgifter. Enligt skäl 38 i ingressen till direktivet omfattas inte sådan humanitär verksamhet som bedrivs av opartiska humanitära organisationer som erkänns av internationell rätt, inklusive internationell humanitär rätt, av direktivet.

Liknande avgränsningar av tillämpningsområdet med avseende på terroristbrott när det gäller internationell humanitär rätt kan i enlighet med vad som konstateras ovan härledas ur andra för Finland bindande åtaganden med avseende på terroristbrott, såsom ett flertal resolutioner av Förenta nationernas säkerhetsråd och artikel 26 punkterna 4 och 5 i Europarådets konvention. Punkterna i fråga motsvarar i stor utsträckning skäl 37 i ingressen till direktivet om terroristbrott. Det är också i övrigt fråga om iakttagande av allmänt erkända och internationella förpliktelser som är bindande för Finland. Den internationella humanitära biståndsverksamheten i konfliktområden regleras genom den första och den fjärde Genèvekonventionen och tilläggsprotokoll I och II till dessa konventioner.

Med tillstånd av den mottagande staten kan såväl stater som oberoende humanitära organisationer inleda biståndsåtgärder. I kommentarerna till tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna har närmare kriterier specificerats för en opartisk och humanitär biståndsverksamhet. Verksamhetens humanitära karaktär kräver att den har som mål att bistå civilbefolkningen på det sätt som anges i konventionerna. En opartisk verksamhet kräver i sin tur att biståndet fördelas utan omotiverad åtskillnad vid fördelningen (principen om icke-diskriminering) och enligt ett reellt behov (proportionalitetsprincipen). Åtskillnad får göras endast på rent humanitära grunder eller med anledning av materiella hinder, t.ex. av geografiska orsaker. Det anses inte som omotiverad åtskillnad att beakta behoven hos särskilda grupper, t.ex. barn eller personer med funktionsnedsättning.

Biståndspersonalen har rätt att erbjuda livsmedel, medicinsk utrustning och vård för sårade och sjuka bland civilbefolkningen som är i behov av hjälp i de förhållanden som råder vid en väpnad konflikt. Bestämmelserna omfattar såväl mellanstatliga väpnade konflikter och ockupationer som konflikter som inte är av mellanstatlig karaktär. Personer som bedriver opartisk och humanitär biståndsverksamhet åtnjuter i fråga om sådan verksamhet det skydd som grundar sig på Genèvekonventionerna eller deras tilläggsprotokoll. Sjukvårdsuppgifter omfattas av artikel 16 i tilläggsprotokoll I där det anges att ingen får straffas för att i överensstämmelse med medicinsk etik ha utfört sjukvårdsuppgifter. Det har ingen betydelse för förbudet mot straff vem som får den sjukvård som ges.

Det finns inte någon anledning att anta att de gärningar som avses i 4 punkten i 1 mom. ger upphov till några betydande avgränsningsproblem i relation till internationell humanitär rätt eller andra brott som tangerar terroristbrott när det tas i beaktande vilka väsentliga uppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelsen och som har beskrivits ovan. Det som är

karaktäristiskt för dessa uppgifter är att de är till konkret nytta för en terroristgrupps uttryckligen kriminella syften. Dessa uppgifter kan också skiljas från de biståndsåtgärder som omfattas av internationell humanitär rätt och från andra brott på grund av personens avsikt eller vetskap om vilket slag av verksamhet han eller hon deltar i. Den som i avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller som med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet ska enligt den ändrade punkten bestraffas. En sådan avsikt eller vetskap finns i allmänhet inte hos de personer som deltar i humanitär bistandsverksamhet.

På samma sätt som i fråga om de övriga punkterna i 1 mom. krävs det inte att ett sådant brott eller ett straffbart försök som avses i 1, 1 a eller 2 § inom ramen för en terroristgrupps verksamhet ska begås för att gärningarna ska vara straffbara enligt 4 punkten. Om ett sådant brott begås och om den gärning en person som deltagit i en terroristgrupps verksamhet har utfört har tillräckligt nära anknytning till ett sådant brott, kan den som deltagit i en terroristgrupps verksamhet enligt momentet dömas för ett sådant brott eller för delaktighet i ett sådant brott. I synnerhet när det gäller medhjälp enligt 5 kap. 6 § bör det noteras att som straffbar medhjälp kan ett mycket stort urval av handlingar räknas som sådana som främjar ett brott som begås av en annan person. Enligt 1 mom. i 5 kap. 6 § döms den som före eller under ett uppsåtligt brott med råd, dåd eller på annat sätt uppsåtligt hjälper någon att begå brottet eller ett straffbart försök till det, för medhjälp till brott.

Det utvidgade tillämpningsområdet för 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten utvidgar också tillämpningsområdet för vissa andra straffbestämmelser i det kapitlet. Det gäller 5 § 1 mom. och 5 c § 1 mom. enligt vilka finansiering av ett terroristbrott och resa i syfte att begå ett terroristbrott är straffbara handlingar, vilket medför att det också är straffbart att finansiera gärningar som avses i 4 § och företa resor i syfte att begå sådana gärningar.

Den som främjar en terroristgrupps verksamhet och den som deltar i en terroristgrupps verksamhet på det sätt som avses i denna proposition ska dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år. När straffet bestäms gäller i fråga om den ändrade 4 punkten i 4 § 1 mom. detsamma som konstaterades i samband med att paragrafen tillkom (RP 188/2002 rd, s. 55). Vid straffmätningen ska det beaktas att straffet för deltagande i verksamheten står i rätt proportion till den eventuella huvudgärningen eller till i synnerhet medhjälp till den. Deltagande i verksamheten befinner sig längre bort från själva brottet än medhjälp. Om ett primärt brott inte har begåtts, bör det när straffet för deltagandet i den straffbara verksamheten mäts ut bedömas vad den kriminella verksamheten har som mål, och strävan bör vara att straffet för deltagandet sätts i relation till det straff som skulle ha utdömts för ett fullgånget brott av det slaget. De strängaste av de straff som enligt bestämmelserna i paragrafen är tillåtna kommer alltså i fråga i de förmodligen sällsynta situationer där ett i 1 § avsett brott i terroristiskt syfte har begåtts, men den som deltagit i terroristgruppens verksamhet inte kan dömas för ett sådant brott eller för delaktighet i ett sådant brott i övrigt.

Enligt 2 mom. gäller vad som i 1 mom. 4 punkten föreskrivs om juridisk rådgivning inte uppdrag som juridiskt biträde eller ombud vid förundersökning eller domstolsbehandling av brott eller straffverkställighet. Eftersom den punkt som anges i 2 mom. inte längre särskilt nämner juridisk rådgivning, föreslås det att momentet ändras på motsvarande sätt. Detta görs genom att omnämnandet av ”juridisk rådgivning” stryks.

5 §. Finansiering av ett terroristbrott. Bestämmelsen i 1 mom. i paragrafen ändras så att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som enligt den nya 5 e § i kapitlet kriminaliseras, fogas till de brott vilkas finansiering betraktas som finansiering av ett terroristbrott. Enligt den ändrade ordalydelsen i momentet ska för finansiering av ett terroristbrott dömas den som direkt eller indirekt tillhandahåller eller samlar in tillgångar för att finansiera eller med

vetskap om att de ska användas till att finansiera ett brott som avses i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c eller 5 c–5 e §.

Enligt förarbetena till 1 mom. (RP 18/2014 rd, s. 29/II) förutsätts det i fråga om finansiering av terrorism inte att den gärning som finansieras har preciserats i detalj, t.ex. i fråga om tidpunkt eller plats, för att finansieringen ska vara straffbar. Detta kan också tillämpas på finansiering av en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. Inte heller gärningssättet för den brottsliga uppmaning som är föremål för finansieringen behöver specificeras, såvida det är fråga om sådan kriminell verksamhet som beskrivs i brottsrekvisitetet för den föreslagna 5 e §.

I 1 mom. föreskrivs det också att ett sådant brott som avses i 4 § är straffbart, dvs. att finansiera sådant deltagande i en terroristgrupps verksamhet som avses i denna proposition. Att tillämpningsområdet för 1 mom. 4 punkten utvidgas innebär i sin tur att också finansieringen av sådana nya gärningar som avses i den punkten ska bestraffas som finansiering av terroristbrott.

I avsnitt 4.1.3 behandlas det faktum att maximistrafvet på åtta år för finansiering av ett terroristbrott är betydligt högre än det maximistrafv på två år som kan komma i fråga för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. För det sistnämnda brottet kan också bötesstraff utdömas. Minimistrafvet för finansiering av ett terroristbrott är fängelse i fyra månader.

Straffskalan för finansiering av ett terroristbrott bör vara bred, eftersom de terroristbrott som finansieras varierar betydligt när det gäller brottets allvar. I enlighet med vad som konstaterats ovan har det i fråga om att ställa straffet för finansieringsbrott i relation till det primära brottet i tidigare regeringspropositioner framhävts att detta bör ske i enlighet med hur allvarligt det terroristbrott som finansieras är. I tidigare propositioner har man också lyft fram möjligheten att bestämma straffet enligt en lindrigare straffskala eller avstå från straff. Detta anknyter i synnerhet till att rekvisitetet för finansiering av ett terroristbrott inte förutsätter något minimibelopp för de medel som tillhandahålls eller samlas in. Sådana lösningar, som möjliggörs i enlighet med 6 kap., är emellertid avsedda att användas endast i undantagsfall.

5 c §. *Resa i syfte att begå ett terroristbrott.* Det föreslås att 1 mom. ska ändras så att bland de terroristbrott som ingår i förutsättningarna för straffbara resebrott ska tas in en sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott som enligt den nya 5 e § i kapitlet ska vara straffbar. Enligt den ändrade ordalydelsen i momentet ska den som reser till en annan stat i avsikt att där begå ett i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5, 5 a, 5 b eller 5 e § avsett brott, om gärningen inte utgör brott enligt någon av de paragraferna, för resa i syfte att begå ett terroristbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år.

De ståndpunkter som tillmäts betydelse med avseende på tillämpningsområdet för 1 mom. ska fortfarande vara de ståndpunkter som framfördes i samband med momentets tillkomst och ändring (RP 93/2016 rd, s. 36–37 och RP 30/2018 rd, s. 107–108). Det framgår av dessa exempel att inte heller det brott som är syftet med resebrottet behöver vara preciserat i detalj. Detta gäller också resor för att utföra offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott. Eftersom det är straffbart att göra en resa för att begå ett brott som avses i 4 §, alltså för att delta i en terroristgrupps verksamhet enligt denna proposition, blir det också straffbart att göra en resa för att utföra sådana gärningar som avses i den nya, utvidgade bestämmelsen i 1 mom. 4 punkten i den paragrafen.

5 e §. *Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.* Det föreslås att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska kunna bestraffas som ett terroristbrott. Enligt 1 mom. i den föreslagna nya paragrafen ska den som genom ett massmedium eller offentligen i

en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett brott som är straffbart enligt kapitlet så att uppmaningen är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås dömas till böter eller fängelse i högst två år för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

I 1 mom. till paragrafen tas det in en specialbestämmelse om offentlig uppmaning till terroristbrott. Bestämmelser om offentlig uppmaning till andra brott än sådana terroristbrott som är straffbara enligt 34 a kap. finns i 17 kap. 1 § 1 mom. och 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten. Den nya straffbestämmelsen avviker från dessa två bestämmelser genom att straffbarheten för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott inte förutsätter att det ska föreligga fara för att uppmaningen leder till att ett terroristbrott eller ett straffbart försök begås. Det krävs inte heller att det föreligger en sådan konkret fara med avseende på en uppmaning att ta värvning i en terroristgrupp. För att straffansvar ska uppstå räcker det enligt 1 mom. med att en uppmaning är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås.

Av betydelse för tillämpningsområdet för 1 mom. i paragrafen är motiveringen till 17 kap. 1 § (RP 6/1997 rd, s. 110–111), som motiveringen till den nya straffbestämmelsen delvis grundar sig på.

Av de moderna massmedier som är av störst betydelse med tanke på de uppmaningar som avses i 1 mom. är de elektroniska medier som är avsedda för förmedling av meddelanden, information och annonser, särskilt internet och de sociala mediekanalet som är stadda under ständig utveckling. Bland massmedierna ingår också mer traditionella medier som tidningar och tidskrifter, radio och television och broschyrer och andra trycksaker som delas ut till stora och ospecificerade mottagargrupper. De elektroniska mediernas karaktär av massmedier är inte avhängiga av om sändningarna har fått tillstånd för verksamheten eller inte. Det är inte fråga om massmedier om det bara är en begränsad grupp människor som kan vara mottagare för det som förmedlas. Massmedier är inte heller olika samfundsinterna informationsnät eller motsvarande kanaler för information.

Som offentlig uppmaning till en folksamling betraktas ett sådant uttalande som kan höras på en offentlig eller privat evenemangsplats av en grupp människor som till antal och sammansättning är ospecificerad. En skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom kan vara t.ex. en skrift eller broschyr som delas ut till ett stort antal bostäder som inte är avgränsade på några som helst grunder eller som delas ut till allmänheten exempelvis på gatan i en stad eller kan läsas på en allmän plats där många personer som inte hör till en avgränsad grupp kan läsa den.

Enligt 1 mom. är gärningssättet en straffbar offentlig uppmaning eller ett straffbart offentligt förledande på motsvarande sätt som offentlig uppmaning eller offentligt förledande enligt 17 kap. 1 § 1 mom. Av dessa gärningssätt är uppmaning en verksamhet som närmar sig anstiftan som syftar till att påverka den person som fått vetskap om den att ansluta sig till en terroristgrupp eller begå ett visst terroristbrott. Förledande är däremot snarast övertalning eller sådan verksamhet som talar för att ta värvning eller utföra av ett visst terroristbrott och där värvningen eller utförandet framställs som en motiverad och eftersträvnsvärd handling.

Brott som betraktas som följden av en sådan offentlig uppmaning kan vara såväl brott som begåtts i terroristiskt syfte, särskilt terrorattacker, som brott som främjar begåendet av sådana terroristbrott och som är straffbara enligt 34 a kap. i strafflagen (t.ex. att börja finansiera terroristbrott, att ge eller få utbildning som har anknytning till terroristbrott eller delta i rekrytering för terroristbrott). Uppmaning till att ta värvning i en terroristgrupp kan samtidigt anses omfatta en

uppmaning till att utföra ett eller flera terroristbrott inom ramen för terroristgruppens verksamhet, men en uppmaning till värvning kan också vara en direkt uppmaning att delta i sådana terroristbrott som ingår i gruppens verksamhet.

Eftersom offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska vara ägnad att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås, ska en sådan straffbar uppmaning eller ett sådant straffbart förledande som avses i 1 mom. inte innebära att uttalandet inte, på grund av den som gör uttalandet eller av något annat skäl som framgår av sammanhanget, ska tolkas som allvarligt eller i övrigt sådant att det leder till att uppmaningen följs. En offentlig uppmaning som avses i bestämmelsen ska vara sådan till sitt innehåll att den kan förväntas ha en sådan effekt på mottagaren som den uppmanande har haft för avsikt. En sådan eftersträvad effekt eller uppsåtlighet hos den som uppmanar till en handling i anslutning till terroristbrott är i allmänhet inte förknippad med t.ex. uttalanden som framförs i konstnärliga eller vetenskapliga sammanhang eller vid informationsförmedling och som kan ingå i en dialog eller vid upprepning eller presentation av andra personers uttalanden. Det krävs inte för straffansvar att någon till följd av en offentlig uppmaning utifrån exempelvis sina uttalanden eller sitt uppförande i övrigt förbereder sig för att ansluta sig till en terroristgrupp eller utföra ett terroristbrott.

Att uppmaningen är avsedd som en sådan kan framgå redan av uppmaningens innehåll, i synnerhet i situationer där det uppmanas till terrorattacker. Uppmaningens allvar kan dock förstärkas utöver av de formuleringar och begrepp som används av de övriga omständigheterna kring framförandet av uppmaningen. Till det meddelande som innehåller uppmaningen har eventuellt bifogats terroristiskt propagandamaterial eller länkar till sådant material, eller så har uppmaningen framförts på webbplatser som innehåller sådant material. Den som framför uppmaningen kan också ha en sådan religiös ställning eller en annan på uppdraget baserad ställning i ett visst samfund som gör att personens uttalanden väger tungt.

Ett sådant idealiserande av terrorism (t.ex. att visa upp t.ex. material som gäller terroristorganisationers emblem eller symboler eller motsvarande eller förevisa sådana i offentligheten) är inte straffbart om det inte uttryckligen innefattar en sådan uppmaning eller ett sådant förledande till att ta värvning eller begå ett terroristbrott som bestämmelsen förutsätter. På samma sätt som i fråga om övriga gärningar som främjar terroristbrott förutsätts det inte att en uppmaning eller ett förledande till det terroristbrott som det uppmanas eller förleds till ska vara specificerat i detalj i fråga om tidpunkt, plats eller gärningssätt för att den offentliga uppmaningen ska leda till straff. För att det ska vara fråga om en straffbar gärning räcker det att gärningsmannen t.ex. offentligen uppmanar till att ge eller delta i utbildning i terroristiskt syfte eller till att ge pengar till en terroristgrupp.

Enligt 1 mom. ska en offentlig uppmaning i syfte att leda till värvning i en terroristgrupp resultera i att personen blir en av de personer som hör till en sådan terroristgrupp som definieras i 6 § 2 mom. för att begå sådana brott som har ett terroristiskt syfte eller som på annat sätt deltar i gruppens brottsliga terroristiska verksamhet. Det senare kan innebära att, förutom att leda en terroristgrupp eller delta i en terroristgrupps verksamhet på det sätt som avses i 34 a kap. 3 och 4 §, begå andra terroristbrott som ingår i gruppens verksamhet (t.ex. att inom ramen för gruppen meddela utbildning eller delta i utbildning för utförande av terroristbrott eller rekrytera personer för utförande av terroristbrott). Också i samband med uppmaningsbrott täcker definitionen av terroristgrupp i 6 § 2 mom. en terroristorganisations lokala eller mindre delar och celler och separata, enskilda grupper.

Den i 4 c § avsedda straffbara rekryteringen till en terroristgrupp för att utföra vissa terroristbrott skiljer sig från offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott i det avseendet att med

avvikelse från egentliga rekryteringsbrott enligt 4 c § gäller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott en stor och ospecificerad mängd personer. Ett uppmaningsbrott förutsätter inte heller tillnärmelsevis den risk för att rekryteringsförsöket ska lyckas som är en förutsättning för brott enligt 4 c §. Dessa synpunkter understryks också av att straffskala för dessa båda brott skiljer sig betydligt från varandra. Straffet för rekrytering för ett terroristbrott är fängelse i minst fyra månader och högst åtta år. Det nämnda rekryteringsbrottet riktar sig till en bestämd person, vilket gör det betydligt mer klandervärt och farligt än en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

Syftet med att göra offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott straffbar är att redan i ett tidigt skede försöka förhindra terroristbrott. Därför ska sådana uppmaningar som är ägnade att leda till värvning i en terroristgrupp eller till terroristbrott vara straffbara. Trots det ska också sådana fall då någon som varit föremål för en uppmaning och till följd av den har vidtagit åtgärder omfattas av tillämpningsområdet för 1 mom. och i regel också de fall där personen i fråga på grund av uppmaningen har begått ett terroristbrott eller ett straffbart försök till terroristbrott. I de senare fallen kan den som står bakom uppmaningen dock omfattas av tillämpningsområdet för 5 kap. 5 §, som gäller anstiftan, vilket tas upp i 2 mom. i den föreslagna paragrafen. I alla händelser utgör det faktum att en person vidtagit åtgärder för att begå ett terroristbrott till följd av en offentlig uppmaning i allmänhet ett bevis för att uppmaningen har varit ägnad att leda till värvning i en terroristgrupp eller till ett terroristbrott.

Samma person kan stå bakom flera sådana offentliga uppmaningar som avses i den föreslagna straffbestämmelsen. I sådana situationer är det framför allt det tidsmässiga sambandet mellan de offentliga uppmaningarna och å ena sidan hur likalydande uppmaningarna är till sitt innehåll eller å andra sidan i vilken utsträckning de skiljer sig från varandra som ska vara viktiga omständigheter vid bedömningen av huruvida personen genom sitt förfarande har gjort sig skyldig till en eller flera offentliga uppmaningar som har anknytning till terroristbrott.

Om gärningsmannen gör sig skyldig till offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott i samband med en terroristgrupps verksamhet, kan han eller hon genom sitt förfarande samtidigt göra sig skyldig till sådant deltagande i en terroristgrupps verksamhet som enligt den föreslagna 4 § 1 mom. 4 punkten ska vara straffbart. I så fall ska gärningsmannen endast dömas för deltagandebrottet, som har en strängare straffskala. Ett sådant förenande av gärningar kan gälla verksamhet som kan anses vara särskilt sådana uppmaningsbrott som pågått oavbrutet under en längre tid.

Ju längre ett terroristbrott befinner sig från brott som begåtts i terroristiskt syfte, desto större vikt bör läggas vid rättsskyddsaspekterna vid tillämpningen av straffbestämmelsen. Detta gäller också en sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott som föreslås bli straffbar. Det är skäl att försäkra sig om att ingen misstänks eller åtalas på alltför lösa grunder. Det förutsätts enligt bestämmelsen i 3 kap. 3 § 2 mom. i förundersökningslagen att förundersökningsmyndigheten vid behov utreder omständigheterna i samband med en misstanke om brott så att ingen grundlöst behandlas som misstänkt för brott. Myndigheten ska särskilt utreda om tröskeln för att inleda förundersökning har överskridits, dvs. finns det i enlighet med 1 mom. i paragrafen skäl att misstänka att ett brott begåtts. När ärendet framskridit så långt som till förundersökning styrs förundersökningsmyndigheterna av de förundersökningsprinciper som anges i 4 kap. i förundersökningslagen. En behörig utredning om brottsmisstanken, en juridisk bedömning av gärningen redan i det inledande skedet av förundersökningen och en rättvis rättegång befrämjas också av att åklagaren redan i det skede då terroristbrott utreds deltar aktivt i ledningen av utredningen inom ramen för det förundersökningssamarbete som avses 5 kap. i förundersökningslagen och att riksåklagaren fattar beslut om väckande av åtal för terroristbrott med stöd av 34 a kap. 7 § i strafflagen.

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska vara förenad med straff endast om uppmaningen är uppsåtlig. Uppsåtligheten kan bestå i att gärningsmannens direkta syfte är att värvning till en terroristgrupp sker eller att ett terroristbrott begås. Uppsåtligheten ska täcka hela det förfarande som avses i brottsrekvisitet. Vad uppsåtligheten består i ska avgöras utifrån de allmänna reglerna och principerna för detta.

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska leda till böter eller högst två års fängelse. Av betydelse för valet av straffart och straffmätningen ska bl.a. vara vilken gärning som det offentligen har uppmanats till och i vilken utsträckning uppmaningen har varit ägnad att leda till värvning i en terroristgrupp eller till terroristbrott. De allvarligaste uppmaningsbrotten ska gälla situationer där det uppmanas till att begå sådana brott som enligt brottsrubriceringen begåtts i terroristiskt syfte och bland vilka ingår synnerligen allvarliga terrorattacker riktade mot liv och hälsa. I vissa situationer kan å andra sidan också brott som främjar brott som begåtts i terroristiskt syfte vara synnerligen allvarliga brott. Som exempel på sådana kan nämnas utbildning som gäller explosiva varor och vapen för utförande av terrorattacker eller terroristrekrytering eller penninginsamling i stor skala för bedrivande av terrorism.

Enligt 2 mom. i paragrafen tillämpas vad som i 5 kap. föreskrivs om medverkan till brott, om uppmaningen eller förledandet leder till att ett brott som är straffbart enligt detta kapitel eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås. En motsvarande bestämmelse om offentlig uppmaning till brott finns i 17 kap. 1 § 2 mom. Såsom framgår av motiveringen till det momentet är det närmast fråga om anstiftarens ansvar enligt 5 kap. 5 §. Straffansvar för anstiftan enligt paragrafen kan i princip komma i fråga också i situationer där anstiftaren inte personligen har umgåtts med gärningsmannen. En förutsättning för straffansvar för anstiftan är vid sidan av att huvudgärningen eller ett straffbart försök genomförts att anstiftarens uppsåt sträcker sig till att utöver brottet i dess helhet omfatta också följderna av brottet.

7.2 Tvångsmedelslagen

10 kap. Hemliga tvångsmedel

3 §. Teleavlyssning och dess förutsättningar. Det föreslås att 2 mom. ändras, först och främst så att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott fogas till 11 punkten som ett av de brott som berättigar till teleavlyssning. Straffet för ett sådant brott är böter eller fängelse i högst två år. För att ett tvångsmedel som kraftigt ingriper i skyddet för förtroliga meddelanden ska kunna tillämpas under samma förutsättningar som de andra brott som nämns i momentet, anges som ytterligare kriterium att gärningen ska vara så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff. Detta tilläggsriterium gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i punkten. Dessutom ändras brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet till deltagande i en terroristgrupps verksamhet.

Liksom i fråga om de andra hemliga tvångsmedel som nämns i kapitlet kräver också användningen av teleavlyssning utöver att kriterierna för det brott som berättigar till användning av tvångsmedlet uppfylls att också de övriga förutsättningarna för användning av tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen ska vara uppfyllda. En del av dessa övriga förutsättningar är allmänna (t.ex. iakttagande av proportionalitetsprincipen), en del gäller enskilda tvångsmedel. Av proportionalitetsprincipen följer att man vid bedömningen av förutsättningarna för att använda tvångsmedel ska beakta hur allvarlig förbrytelsen i det enskilda fallet är.

Den föreslagna ändringen inverkar på grund av hänvisningarna i 4 § 1 mom. och 27 § 2 mom. i kapitlet också på tvångsmedlen inhämtande av information i stället för teleavlyssning och täckoperationer.

6 §. Teleövervakning och dess förutsättningar. Det föreslås att 2 mom. ändras så att ett omnämnande av offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott fogas till 6 punkten som ett av de brott som berättigar till teleövervakning. Den föreslagna ändringen inverkar på grund av hänvisningarna i 8 och 10 § i kapitlet också på inhämtande av lägesuppgifter och inhämtande av basstationsuppgifter.

14 §. Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar. Det föreslås att 2 mom. ändras så att ett omnämnande av sådana offentliga uppmaningar som har anknytning till terroristbrott som är så allvarliga att de förutsätter fängelsestraff ska tas in i 4 punkten. Tilläggskriteriet om fängelsestraff gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i punkten.

16 §. Teknisk avlyssning och dess förutsättningar. Det föreslås att 3 mom. ändras så att ett omnämnande av sådana offentliga uppmaningar i anslutning till terroristbrott som är så allvarliga att de förutsätter fängelsestraff ska tas in i 3 punkten. Tilläggskriteriet om fängelsestraff gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i punkten. De brott som nämns i momentet ingår samtidigt på grund av hänvisningen i 19 § 4 mom. bland de brott som berättigar till optisk observation av en hemfridskyddad plats och i fråga om en person som berövats sin frihet på grund av brott samt på grund av hänvisningarna i 21 § 3 mom. och 23 § 3 mom. bland de brott som berättigar till teknisk spårning av en person och teknisk observation av utrustning.

17 §. Bostadsavlyssning och dess förutsättningar. På grund av den ändrade brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet föreslås det att paragrafen ändras så att det i 9 punkten står deltagande i en terroristgrupps verksamhet.

7.3 Polislagen

5 kap. Hemliga metoder för inhämtande av information

3 §. Hemligt inhämtande av information för att avslöja brott. Det föreslås att paragrafen ändras så att en ny 19 punkt tas in i paragrafen med en bestämmelse om sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott och som är så allvarlig att gärningen förutsätter fängelsestraff. Tilläggskriteriet om fängelsestraff gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i paragrafen. Dessutom ändras omnämnandet av främjande av en terroristgrupps verksamhet i 11 punkten till deltagande i en terroristgrupps verksamhet på grund av att brottsrubriceringen ändras.

5 §. Teleavlyssning och dess förutsättningar. Det föreslås att 2 mom. ändras så att en ny 19 punkt tas in i momentet med en bestämmelse om sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott och som är så allvarlig att gärningen förutsätter fängelsestraff. Tilläggskriteriet om fängelsestraff gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i paragrafen.

Liksom i fråga om de andra hemliga metoderna för inhämtande av information som nämns i kapitlet kräver också användningen av teleavlyssning utöver att det är fråga om ett brott som berättigar till att använda informationsinhämtningsmetoden också att de övriga förutsättningarna för användning av de metoder för inhämtande av information som avses i polislagen är uppfyllda. En del av dessa övriga förutsättningar är allmänna (t.ex. iakttagande av proportionalitetsprincipen), en del gäller enskilda informationsinhämtningsmetoder.

På grund av hänvisningarna i 6 § 1 mom. och 28 § 2 mom. i kapitlet berättigar offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott också till att använda metoderna inhämtande av information i stället för teleavlyssning och täckoperationer.

På grund av den föreslagna ändringen av brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet ändras dessutom omnämmandet av detta brott i 2 mom. 11 punkten till deltagande i en terroristgrupps verksamhet.

8 §. Teleövervakning och dess förutsättningar. Det föreslås att 2 mom. ändras så att ett omnämmande av offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott fogas till 6 punkten som ett av de brott som berättigar till teleövervakning. De brott som nämns i momentet ingår samtidigt på grund av hänvisningen i 11 § 2 mom. bland de brott som berättigar till inhämtande av bassstationsuppgifter.

15 §. Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar. Det föreslås att 2 mom. ändras så att ett omnämmande av sådana offentliga uppmaningar som har anknytning till terroristbrott som är så allvarliga att de förutsätter fängelsestraff ska tas in i 4 punkten. Tilläggskriteriet om fängelsestraff gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i punkten.

17 §. Teknisk avlyssning och dess förutsättningar. Det föreslås att 4 mom. ändras så att ett omnämmande av sådana offentliga uppmaningar som har anknytning till terroristbrott som är så allvarliga att de förutsätter fängelsestraff ska tas in i 3 punkten. Tilläggskriteriet om fängelsestraff gäller också vissa andra av de terroristbrott som nämns i punkten. De brott som nämns i momentet ingår samtidigt på grund av hänvisningen i 19 § 4 mom. bland de brott som berättigar till optisk observation av ett utrymme eller en plats som omfattas av hemfrid och i fråga om en person som berövats sin frihet på grund av brott samt på grund av hänvisningarna i 21 § 3 mom. och 23 § 3 mom. bland de brott som berättigar till teknisk spårning av en person och teknisk observation av utrustning.

7.4 Lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet

3 §. Definitioner. Det föreslås att paragrafen ska ändras så att det i definitionen av terroristbrott i 6 punkten ska tas in ett omnämmande av offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott i 34 a kap. 5 e §. Enligt den ändrade punkten ska med terroristbrott avses sådana brott som avses i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 a–5 e § i strafflagen.

7.5 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

25 §. Beviljande av programkoncession. Bestämmelsen i 1 mom. 3 punkten föreslås bli ändrad så att också offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen ska tas med i punkten. För närvarande ingår i stället ett omnämmande av offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen.

Såsom konstateras i avsnitt 4.4 sammanhänger omnämmandet av uppmaning till brott i terroristiskt syfte i 1 mom. 3 punkten i paragrafen med det som i artikel 5 i direktivet om terroristbrott anges vara offentlig uppmaning till terroristbrott. Den kriminaliseringsskyldighet som ingår i artikeln uppfylls i fortsättningen av att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott blir straffbar enligt strafflagen. Det föreslås därför att bestämmelsen i denna punkt ska ändras så att den motsvarar ändringen i strafflagen.

28 §. Kortvarig programkoncession. I 1 mom. föreslås en ändring som motsvarar den ändring som föreslås i 25 § 1 mom. 3 punkten.

32 §. Återkallande av programkoncession. I 1 mom. 1 punkten föreslås en ändring som motsvarar den ändring som föreslås i 25 § 1 mom. 3 punkten.

36 §. *Beviljande av programkoncession för analog radioverksamhet.* I 1 mom. 3 punkten föreslås en ändring som motsvarar den ändring som föreslås i 25 § 1 mom. 3 punkten.

40 §. *Beviljande av radiotillstånd.* I 8 mom. föreslås en ändring som motsvarar den ändring som föreslås i 25 § 1 mom. 3 punkten.

226 c §. *Skyldigheter som tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar.* I 1 mom. 1 punkten underpunkt a föreslås en ändring som motsvarar den ändring som föreslås i 25 § 1 mom. 3 punkten.

339 §. *Avbrytande av vidareändring av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv.* I 1 mom. 3 punkten föreslås en ändring som motsvarar den ändring som föreslås ovan i 25 § 1 mom. 3 punkten.

7.6 Straffregisterlagen

6 b §. Det föreslås att 2 mom. 7 punkten ska ändras så att brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet ska ändras till deltagande i en terroristgrupps verksamhet i enlighet med det förslag som framlagts i samband med brottsrubriceringen i strafflagen.

7.7 Lagen om offentlig upphandling och koncession

80 §. *Obligatoriska grunder för uteslutning.* Det föreslås att 1 mom. 7 punkten ska ändras så att brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet ska ändras till deltagande i en terroristgrupps verksamhet i enlighet med det förslag som framlagts i samband med brottsrubriceringen i strafflagen.

7.8 Lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster

84 §. *Obligatoriska grunder för uteslutning.* Det föreslås att 1 mom. 7 punkten ska ändras så att brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet ska ändras till deltagande i en terroristgrupps verksamhet i enlighet med det förslag som framlagts i samband med brottsrubriceringen i strafflagen.

7.9 Lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

47 §. *Uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare som gjort sig skyldiga till vissa brott.* Det föreslås att 1 mom. 4 punkten ska ändras så att brottsrubriceringen för främjande av en terroristgrupps verksamhet ska ändras till deltagande i en terroristgrupps verksamhet i enlighet med det förslag som framlagts i samband med brottsrubriceringen i strafflagen. Dessutom ändras paragrafnumreringen för rekrytering för ett terroristbrott i 34 a kap. i strafflagen, som sedan 2015 har varit 4 c §.

8 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft hösten 2021.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

9.1 De förslag till ändringar som gäller strafflagen

9.1.1 Utgångspunkterna för komplettering och ändring av straffbestämmelserna

Det föreslås att bestämmelsen om främjande av en terroristgrupps verksamhet (deltagande i en terroristgrupps verksamhet) i 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen ska ändras så att den som i avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller som med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet sköter en uppgift som är väsentlig för terroristgruppens ovannämnda brottsliga verksamhet begår en sådan gärning som är straffbar enligt den punkten. För närvarande nämns endast handhavandet av en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller tillhandahållandet av ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet i punkten.

I den föreslagna nya 5 e § i 34 a kap. föreskrivs det att en offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska vara straffbar. Till ett sådant brott gör sig den skyldig som genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett brott som är straffbart enligt kapitlet så att uppmaningen är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås. Straffet för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska vara böter eller fängelse i högst två år. För att brottet ska vara straffbart förutsätts det inte någon konkret fara för att någon efter en sådan uppmaning ska rekryteras till en terroristgrupp eller begå ett terroristbrott eller ett straffbart försök till terroristbrott.

Bestämmelserna om finansiering av ett terroristbrott i 34 a kap. 5 § 1 mom. och resa i syfte att begå ett terroristbrott i 34 a kap. 5 c § 1 mom. föreslås bli ändrade så att finansiering av och resor som företas för offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska bli straffbara som finansiering av ett terroristbrott respektive som resa i syfte att begå ett terroristbrott. Tillämpningsområdet för dessa bestämmelser har redan tidigare utvidgats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 37/2016 rd, GrUU 20/2018 rd och GrUU 1/2021 rd) till att gälla också straffbarhet för finansiering av och resor för utförande av ytterligare terroristbrott utöver dem som tidigare angetts.

Enligt grundlagsutskottets praxis är terrorism en typ av brottslighet som synnerligen allvarligt hotar samhällets grundläggande funktioner, rättsordningen och människors liv, hälsa och säkerhet. Med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna finns det mycket tungt vägande skäl att förhindra och stoppa sådan brottslighet (GrUU 26/2014 rd, s. 2/I, GrUU 37/2016 rd, s. 2, GrUU 20/2018 rd, s. 2 och GrUU rd 1/2021, s. 2).

Grundlagsutskottet har vid sin tidigare bedömning av straffbestämmelser som gäller terroristbrott fäst uppmärksamhet vid att syftet med de föreslagna bestämmelserna är att förbättra i synnerhet den rätt till liv och den personliga frihet, integritet och trygghet som åtnjuter skydd enligt 7 § 1 mom. i grundlagen. Dessa rättigheter har skyddats genom att en bestämmelse om kriminalisering av kränkningar av dem har tagits in i strafflagen. Bestämmelsen i grundlagen skyddar de rättsobjekt som avses där mot åtgärder för kränkningar från det allmänna själv och förutsätter att staten med lagstiftningsåtgärder skyddar rättigheterna mot yttre kränkningar. (GrUU 26/2014 rd, s. 2/I).

Grundlagsutskottet har också betonat att kriminaliseringen av terroristbrott kan ligga mycket långt från ett egentligt terroristbrott, utan att det föreligger någon fara för att ett sådant terroristbrott ska begås (GrUU 56/2016 rd och motsvarande finskspråkiga utlåtande).

När straffansvaret sträcker sig till en tidigare gärning än förberedelse till ett brott som begås i terroristiskt syfte och som är straffbar enligt 34 a kap. 2 § i strafflagen, framhävs betydelsen av den straffrättsliga legalitetsprincipen i och med att den straffrättsliga regleringen så att säga kriminaliserar förberedelse till förberedelse (GrUU 20/2018 rd, s. 3 och tidigare ställningstaganden som det i sammanhanget hänvisats till). Grundlagsutskottet har i motsvarande sammanhang också fäst uppmärksamhet vid om det är fråga om aktiv verksamhet, om det för brott förutsätts att huvudgärningen begåtts och om gärningen är straffbar endast i det fall att den är uppsåtlig.

Det är just i detta sammanhang alltså inte fråga om uppfyllandet av internationella åtaganden som är bindande för Finland och till vilka en koppling enligt grundlagsutskottet gör bestämmelser godtagbara (GrUU 38/2012 rd, s. 3/I). En ändring av 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen är emellertid kopplad till artikel 4 led b i direktivet om terroristbrott och de åtaganden med avseende på kriminaliseringen av deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt artikel 2.2 b i det rambeslut som har ersatts genom bestämmelsen i direktivet. Trots de genomförda verkställighetsåtgärderna är det i viss mån en tolkningsfråga huruvida innehållet i den gällande bestämmelsen i 34 a kap. 4 § 1 mom. uppfyller åtagandena om kriminalisering enligt rambeslutet och direktivet om terroristbrott.

Straffbestämmelserna om terroristbrott ska i allt väsentligt vara tillräckligt heltäckande för att se till att den rätt till liv och den personliga frihet, integritet och trygghet som åtnjuter skydd enligt 7 § 1 mom. i grundlagen tryggas.

9.1.2 Breddande av straffbarhetsområdet för deltagande i en terroristgrupps verksamhet

Ändringen av deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten kommer att göra sådana gärningar straffbara som främjar uppnåendet av en terroristgrupps kriminella terroristiska syften. Också de nya brott som omfattas av bestämmelsen i punkten sammanhänger med främjande av brottslig verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § i kapitlet, dvs. av brott som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte eller förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte.

Enligt 13 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att utan tillstånd anordna sammankomster och att delta i sådana. I 2 mom. i den gällande paragrafens konstateras det att var och en har föreningsfrihet. Enligt den bestämmelsen innefattar föreningsfriheten rätt att utan tillstånd bilda föreningar, höra till eller inte höra till föreningar och delta i föreningars verksamhet.

När främjande av en terroristgrupps verksamhet kriminaliserades, bedömdes bestämmelserna i 34 a kap. 4 § i strafflagen med avseende på mötes- och föreningsfriheten (RP 188/2002 rd, s. 70/II). Med beaktande av ordalydelsen i de föreslagna paragraferna och ställningstagandena i motiveringen till dem konstaterades att förslaget inte begränsar mötes- och föreningsfriheten. I sitt utlåtande till propositionen lyfte grundlagsutskottet fram frågor i anslutning till bestämmelsernas avgränsning och exakthet, men tog inte ställning till den föreslagna paragrafen med avseende på mötes- och föreningsfriheten (GrUU 48/2002 rd, s. 2/II och 3).

Bestämmelserna i 34 a kap. 4 § 1 mom. i strafflagen påminner om bestämmelserna om deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet i 17 kap. 1 a § 1 mom. i lagen. När deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet kriminaliserades, ansåg

grundlagsutskottet att det står klart att sådan verksamhet som kriminaliseras i förslaget sällan bygger på den föreningsfrihet som tryggas i 13 § i grundlagen (GrUU 10/2000 rd, s. 3). När man bedömer om kriminalisering skall tillåtas eller inte kan dock föreningsfrihetsaspekten spela en viss roll. Det är enligt utskottet väsentligt att syftet med bestämmelsen är att förhindra allvarlig kriminalitet. Detta bör enligt utskottet anses som en godtagbar grund för begränsning av föreningsfriheten, särskilt när det på sin höjd handlar om en marginell företeelse inom ramen för denna frihet. När det gällde kravet på proportionalitet ansågs det viktigt att gränsen för gärningarna har dragits vid ett högt straffmaximum eller att de uttryckligen gäller hets mot folkgrupp och där det i det senare fallet handlar om ett samhälleligt tungt vägande syfte att bekämpa rasism. Utskottet ansåg därmed inte att lagförslaget utgjorde något problem med tanke på föreningsfriheten.

Med beaktande av vad som konstaterats i fråga om 34 a kap. 4 § och 17 kap. 1 a § i strafflagen i det skede när bestämmelserna tillkom och att de gärningar som omfattas av den ändrade 4 punkten i 34 a kap. 4 § 1 mom. i lagen, på samma sätt som de gärningar som redan kriminaliserats enligt de gällande bestämmelserna i momentet, främjar uppnåendet av en terroristgrupps kriminella terroristiska syften och är så allvarliga att de kan jämföras med de brott som enligt punkten redan föreskrivs vara straffbara (med ett minimistraff på fyra månaders fängelse och ett maximistraff på åtta års fängelse), kan en ändring av punkten på det sätt som föreslås i propositionen inte anses vara problematisk med avseende på 13 § i grundlagen.

Deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten kan också bestå i en sådan religionsutbildning som rättfärdigar terroristbrott och sporrar till att begå terroristbrott. Enligt 11 § 2 mom. i grundlagen hör rätten att bekänna sig till och utöva en religion till religionsfriheten. Enligt motiveringen till motsvarande bestämmelse i regeringsformen (RP 309/1993 rd, s. 59/II–60/I) kan man inte med stöd av religionsfriheten utöva verksamhet som kränker människovärdet eller andra grundläggande fri- och rättigheter eller som strider mot grunderna för rättsordningen. Det framgår också av motiveringen att den föreslagna bestämmelsen om grundläggande fri- och rättigheter inte under några omständigheter kan berättiga t.ex. till att människokroppen lemlästas. Dessa synpunkter kan anses gälla terroristbrott som riktar sig mot liv och hälsa och också offentliga uppmaningar i anslutning till terroristbrott som behandlas i följande avsnitt i sådana situationer där uppmaningarna har samband med religionsutövning.

9.1.3 Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott kriminaliseras

Enligt 1 mom. i den nya 5 e § om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, som föreslås bli fogad till 34 a kap. i strafflagen, uppmanas eller förleds till värvning eller till terroristbrott så att uppmaningen är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller terroristbrott begås.

En terroristgrupp är enligt definitionen i 34 a kap. 6 § 2 mom. i strafflagen en grupp som handlar i samförstånd för att begå brott som avses i 1 eller 1 a §, dvs. brott som begåtts i terroristiskt syfte eller brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte. Till sådana brott anknyter också uppmaning till terroristbrott, antingen direkt (brott som begåtts i terroristiskt syfte eller brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte) eller indirekt (terroristbrott som främjar brott som begåtts i terroristiskt syfte eller brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte). Sådana offentliga uppmaningar kan i princip anses som försvårande och allvarliga gärningar, även om en uppmaning inte behöver leda till någon allvarlig risk för att ett terroristbrott eller ett straffbart försök till terroristbrott ska begås.

Den föreslagna regleringen är av betydelse med tanke på den yttrandefrihet som skyddas i 12 § i grundlagen, i artikel 10 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt 12 § 1 mom. i grundlagen hör till yttrandefriheten rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag.

Den centrala avsikten med bestämmelsen om yttrandefriheten är enligt förarbetena till den att garantera den fria åsiktsbildningen, som utgör grunden för ett demokratiskt samhälle, den fria offentliga debatten, massmediernas fria utveckling och pluralism samt möjligheten till offentlig kritik av maktutövningen (RP 309/1993 rd, s. 60/II). Grundtanken beträffande yttrandefriheten har av tradition ansetts vara framför allt en politisk grundläggande frihet (GrUU 19/1998 rd, s. 5/II).

Bestämmelserna om yttrandefrihet i grundlagen förbjuder läggande av hinder för yttrandefriheten i förväg, men tillåter en på strafflagstiftningen baserad efterhandskontroll av hur yttrandefriheten används. Yttrandefrihetens ställning som grundläggande fri- och rättighet begränsar dock också ingrepp i efterskott i utövningen av yttrandefriheten (RP 309/1993 rd, s. 61/II). Om det är tillåtet eller inte att begränsa yttrandefriheten måste bedömas med avseende på de generella villkoren för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, s. 5). Bland dem ingår bl.a. kraven på att begränsningarna ska vara exakta och noggrant avgränsade, godtagbara och proportionella.

Grundlagsutskottet har också betonat att de begränsningar som sätts upp för yttrandefriheten ska vara nödvändiga, noggrant avgränsade och icke-diskriminerande (GrUU 18/2014 rd, s. 3/II).

Under behandlingen av statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förhindrande av spridning av terrorisminnehåll online (COM(2018) 640 final) konstaterade grundlagsutskottet att den föreslagna regleringen enligt utskottets mening inte var problematisk med avseende på yttrandefriheten till den del den kan anses ingripa direkt och enbart i terroristisk kommunikation som sker med hjälp av tjänster för bevarande av data på internet. Grundlagsutskottet betonade samtidigt betydelsen av en exakt och noggrant avgränsad reglering och fäste uppmärksamhet vid behovet av att säkerställa att regleringen inte möjliggör ingrepp i yttrandefriheten på ett sådant sätt som skiljer sig från bestämmelserna om bekämpning av terroristbrott. Grundlagsutskottet påminde också om det förbud mot missbruk av rättigheter som ingår i artikel 17 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i artikel 54 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som enligt utskottets uppfattning stärker den föreslagna förordningens godtagbarhet med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. (GrUU 43/2018 rd och motsvarande finskspråkiga utlåtande, PeVL 43/2018 vp, s. 4).

Till grund för den nya 5 e § om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott i 34 a kap. i strafflagen ligger bestämmelsen om offentlig uppmaning till brott i 17 kap. 1 §, som stiftades med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 23/1997 rd), dock så att förutsättningen för straffbarhet inte i detta fall ska vara att brottet leder till fara för brott eller ett straffbart försök till brott, eller till att allmän ordning och säkerhet uppenbart äventyras. I den del av utlåtandet som gäller offentlig uppmaning till brott (s. 3/II) konstaterar grundlagsutskottet att avsikten med bestämmelsen i 17 kap. 1 § i första hand är att skydda den allmänna ordningen, men den kan också anses ha brottsförebyggande betydelse. Sådana motiv tillåts enligt utskottet i 10 artikeln 2 stycket i Europarådets mänskörättskonvention som grunder för begränsning av yttrandefriheten och de kan anses godtagbara även med hänsyn till 10 § regeringsformen. Yttrandefriheten reglerades då i den paragrafen. Grundlagsutskottet konstaterade dessutom att det är väsentligt

för proportionalitetskravet att tillämpningen av bestämmelsen förutsätter en konkret risk för att ett brott eller straffbart försök därtill begås eller att den allmänna ordningen eller säkerheten äventyras. De föreslagna begränsningarna i bestämmelsen kunde enligt utskottet inte på ett sätt som strider mot 10 § i regeringsformen anses stå i disproportion till det intresse som skulle skyddas.

Såsom framgår av 12 § 1 mom. i grundlagen är yttrandefriheten inte en obegränsad fri- och rättighet, utan den kan begränsas i strafflagen. Så har också skett i och med att flera brott som kan begås inom offentlig kommunikation har belagts med straff. Detta gäller utöver den gärning som kriminaliserats med stöd av 17 kap. 1 § i strafflagen också i fråga om hets mot folkgrupp, som är straffbar enligt 11 kap. 10 § i lagen och spridande av information som kränker privatlivet och ärekränkning, som är straffbara enligt 24 kap. 8 och 9 § i lagen. I fråga om hets mot folkgrupp förutsätts det inte att gärningen faktiskt leder till skadliga följder för folkgruppen eller ens en fara för skadliga följder. I fråga om 24 kap. 8 och 9 § är i sin tur förutsättningen för straffbarhet att gärningen är ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkte eller utsätta honom eller henne för missaktning. I dessa bestämmelser beskrivs det riskelement som gärningen innebär med motsvarande konstruktion, ”är ägnad att”, som i den nu föreslagna straffbestämmelsen om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

Offentlig uppmaning till terroristbrott är redan nu straffbar beroende på gärningens art, antingen med stöd av 17 kap. 1 § 1 mom. eller 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen. Den nu föreslagna straffbestämmelsen avviker från den gällande regleringen på så sätt att den inte förutsätter att det föreligger fara för att ett sådant brott eller ett straffbart försök till ett sådant brott som uppmaningen anknyter till ska begås eller för att allmän ordning och säkerhet uppenbart ska äventyras. Dessutom kan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott gälla värvning till en terroristgrupp.

Den föreslagna straffbestämmelsen har ett nära samband med bekämpningen av terroristbrott. När grunderna för att gå längre än den gällande lagstiftningen i ljuset av de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna, är det väsentliga med tanke på kravet på godtagbarhet strävan efter att förhindra allvarliga brott. Utifrån proportionalitetskravet är det fråga om material vars innehåll är synnerligen klandervärd och som det är viktigt att straffrättsligt ingripa i också med tanke på tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna. Det som är av betydelse med tanke på såväl kravet på godtagbarhet som kravet på proportionalitet är att de brott som har anknytning till en i detta sammanhang avsedd offentlig uppmaning ska vara sådana som enligt straffskalan huvudsakligen är synnerligen allvarliga. Också det förbud mot missbruk av rättigheter som avses artikel 17 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i artikel 54 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna bör beaktas. Ett exakt och noggrant avgränsat brottsrekvisit för den föreslagna straffbestämmelsen bidrar också till att den nya bestämmelsen i konkreta fall kan tillämpas så att området för yttrandefriheten inte reduceras i fråga om andra situationer än de som straffbestämmelsen avser.

Enligt 9 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. När det gäller terroristbrott anknyter utresa från landet till bestämmelsen om resa i syfte att begå ett terroristbrott som är straffbar enligt 34 a kap. 5 c § 1 mom. i strafflagen. Det föreslås att momentet ska utvidgas till att också gälla resa i syfte att utföra offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

I samband med att bestämmelsen om kriminalisering av resa i syfte att begå terroristbrott stiftades ansågs det nya brottet inte vara problematiskt i konstitutionellt hänseende med avseende

på rätten att lämna landet. Grundlagsutskottet konstaterade då (GrUU 37/2016 rd, s. 4) att bestämmelserna inte bör bedömas som en begränsning av rätten att lämna landet i den mening som begränsningsklausulen i 9 § 2 mom. avser, eftersom kriminalisering av resor i sig inte kan hindra någon att lämna landet. Enligt utskottet skyddar grundlagsbestämmelsen om rätt att lämna landet inte rätten att resa någonstans för att begå ett mycket allvarligt brott. Även om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott inte utifrån straffskalan för brottet kan anses vara ett synnerligen allvarligt brott, hindrar en utvidgning av tillämpningsområdet för bestämmelsen i 34 a kap. 5 c § 1 mom. till att gälla det brottet inte en person från att lämna landet för att begå ett sådant brott utomlands.

9.1.4 Beaktande av den straffrättsliga legalitetsprincipen

Vid en bedömning av hur kriminalisering som gäller terrorism förhåller sig till grundlagen har grundlagsutskottet särskilt lyft fram den straffrättsliga legalitetsprincipen enligt 8 § i grundlagen (GrUU 26/2014 rd s. 2, GrUU 37/2016 rd s. 2, GrUU 56/2016 rd och GrUU 20/2018 rd s. 2). Enligt 8 § i grundlagen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. Enligt kärnan i den straffrättsliga legalitetsprincipen måste brottsrekvisitet anges tillräckligt exakt så att det utifrån bestämmelsens lydelse går att förutse om en viss åtgärd eller försummelse är straffbar. Grundlagsutskottet har dessutom konstaterat att kärnan i legalitetsprincipen är densamma i Europadomstolens och EU-domstolens praxis, där man har betonat strafflagstiftningens förutsebarhet, dvs. att det utifrån en bestämmelses lydelse ska gå att förutse vad som är straffbart. Den straffrättsliga legalitetsprincipen framhävs när straffansvaret utsträcks till ett ännu tidigare brott än förberedelse till ett brott som begås i terroristiskt syfte och som är en straffbar gärning enligt 34 a kap. 2 § (GrUU 20/2018 rd, s. 3 och de tidigare ställningstaganden som det där hänvisas till).

Det beteende som leder till straff enligt 34 a kap. 4 § 1 mom. 4 punkten och 1 mom. i den nya 5 e § i samma kapitel i strafflagen har beskrivits på det sätt som den straffrättsliga legalitetsprincipen kräver och är noga avgränsat. Med stöd av den ändrade punkten ska den bestraffas för deltagande i en terroristgrupps verksamhet som har hand om en uppgift som är väsentlig för sådan brottslig verksamhet som terroristgruppen bedriver och som avses i 1, 1 a och 2 § i kapitlet i fråga. Eftersom en uttömmande förteckning över detta slag av uppgifter inte kan räknas upp i punkten, preciseras innehållet i brottsrekvisitet genom att det uttryckligen ska vara fråga om väsentliga uppgifter. Dessutom avgränsas de uppgifter som avses i brottsrekvisitet på ett godtagbart sätt i motiveringen till punkten. Grunden för den nya bestämmelsen om offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott är i allt väsentligt brottsrekvisitet för 17 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen, som tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 23/1997 rd).

Vid de gärningar som avses i såväl den ändrade punkten som den nya straffbestämmelsen är det fråga om sådan aktiv och uppsåtlig verksamhet som grundlagsutskottet har lyft fram med avseende på kravet på noggrann avgränsning (GrUU 20/2018 rd, s. 3 och de tidigare ställningstaganden som det där hänvisas till).

9.1.5 Straffskala

Enligt grundlagsutskottet måste straffpåföljdens stränghet stå i rätt proportion till gärningens klanderbarhet, och straffsystemet måste genomgående uppfylla proportionalitetskravet (GrUU 37/2016 rd, s. 3 och GrUU 56/2016 rd). Med beaktande av den stränga straffskalan för deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 § i strafflagen är det nödvändigt att straffpåföljden enligt 1 mom. 4 punkten i paragrafen gäller uttryckligen sådana uppgifter som är väsentliga för terroristgruppens brottsliga verksamhet.

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska enligt förslaget leda till böter eller högst två års fängelse. Straffskalan ska i viss utsträckning vara bred eftersom de situationer där offentliga uppmaningar som anknyter till straffbara gärningar är aktuella är olika allvarliga till sin natur. Som mest allvarliga ska de gärningar betraktas som offentligt uppmanar till terrorattacker. När det gäller straffskalan har särskild omsorg ägnats straffskalan för offentlig uppmaning till brott i 17 kap. 1 § 1 mom. och i fråga om 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten och att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, med avvikelse från dessa bestämmelser, inte förutsätter att vissa risker eller farosituationer uppstår.

9.2 De föreslagna ändringarna i tvångsmedelslagen och polislagen

Det föreslås att bestämmelserna om teleavlyssning, förtäckt inhämtande av information och teknisk avlyssning i 10 kap. i tvångsmedelslagen ska ändras så att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska berättiga till att använda sådana tvångsmedel, under förutsättning att gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff. Det föreslås att motsvarande ändringar ska göras i 5 kap. i polislagen i de bestämmelser som gäller förhindrande av brott. Om denna förutsättning inte föreligger, ingår offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott bland de brott som enligt kapitlet berättigar till teleövervakning. I flera av bestämmelserna om hemliga tvångsmedel och hemligt inhämtande av information i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen hänvisas det till de bestämmelser som gäller de medel och metoder som nämns ovan, och därför bör offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott också berättiga till att använda dessa medel och metoder. Dessutom föreskrivs det att metoderna för hemligt inhämtande av information enligt 5 kap. i polislagen ska få användas för avslöjande av offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott om gärningen förutsätter fängelsestraff.

De föreslagna ändringarna i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen anknyter till skyddet för privatlivet som tryggas i 10 § i grundlagen, artikel 8 i Europakonventionen och artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Det konstateras i 2 mom. i den paragrafen att brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar. Genom lag kan föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas eller för att brott skall kunna utredas (3 mom.). Enligt 4 mom. kan det genom lag bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredningen av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet.

Uttrycket ”vid utredning av brott” i 10 § 4 mom. i grundlagen har i grundlagsutskottets praxis tolkats så, att det också innefattar åtgärder som vidtas med anledning av en konkret, specificerad misstanke om brott, även om brottet ännu inte har hunnit begås. Till denna del är utskottets tolkning etablerad och det råder inte någon oklarhet om den (GrUB 4/2018 rd, s. 5 och 6). Utskottet har dock betonat att tolkningspraxis i viss mån har fjärrat sig från den språkliga utformningen i grundlagsbestämmelsen och därför uppmanat regeringen att ta ställning till vilka åtgärder som kan behöva vidtas till följd av detta (se hänvisningen ovan). Den tolkning grundlagsutskottet gjort av ”utredning av brott” har lett till att det med stöd av bestämmelserna i 5 kap. i polislagen, som har tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 67/2010 rd), blivit möjligt att ingripa i meddelandehemligheten i syfte att förhindra brott.

Vid bedömningen av tidigare föreslagna ändringar i 10 kap. i tvångsmedelslagen och 5 kap. i polislagen har grundlagsutskottet konstaterat att terroristbrott är brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet (GrUU 26/2014 rd, s. 4/II och GrUU 37/2016 rd, s. 4). Samtidigt har

utskottet betonat att de brott som vid tidpunkten i fråga har föreslagits bli införda i bestämmelserna i tvångsmedelslagen och polislagen beträffande allvarlighet och karaktär kunnat inordnas under de brott som då har berättigat till metoderna i fråga, och de föreslagna bestämmelserna har därför inte utgjort något problem i konstitutionellt hänseende.

När det gäller teleövervakning som regleras i 10 kap. 6 § i tvångsmedelslagen och 5 kap. 8 § i polislagen skyddar bestämmelserna i grundlagen utöver innehållet i meddelandet också identifikationsuppgifterna i fråga om meddelandets avsändare och mottagare samt övriga uppgifter som kan ha betydelse för att meddelandet ska förbli förtroligt. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att ett meddelandes identifieringsuppgifter faller utanför kärnområdet i den grundläggande fri- och rättigheten för sekretess i fråga om konfidentiella meddelanden (GrUU 32/2013 rd, s. 3 och de tidigare ställningstaganden som det där hänvisas till). Utskottet har senare justerat denna praxis, eftersom identifieringsuppgifter som anknyter till elektronisk kommunikation samt möjligheten att sammanställa och kombinera dem i praktiken kan vara så pass problematiska med hänsyn till skyddet för privatlivet att en kategorisk uppdelning av skyddet i ett kärnområde och ett randområde inte alltid är motiverad, utan man måste på ett allmännare plan fästa vikt också vid hur betydelsefulla begränsningarna är (GrUU 18/2014 rd, s. 6).

Hemliga tvångsmedel och hemligt inhämtande av information som ingriper i skyddet för privatlivet ska kunna användas inom ramen för de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, s. 5). Dessa är t.ex. att begränsningarna är noggrant avgränsade och tillräckligt exakta och att grunderna för dem är godtagbara (ett vägande samhälleligt behov) samt att proportionalitetskravet är uppfyllt.

Enligt grundlagsutskottet måste den terroristiska verksamhetens exceptionellt allvarliga karaktär vägas in vid bedömningen av proportionaliteten i metoderna för att bekämpa den (GrUU 26/2014 rd, s. 2/I, GrUU 37/2016 rd, s. 2 och GrUU 20/2018 rd, s. 2). I denna avvägning, som samtidigt sammanhänger med det proportionalitetskrav som ingår i de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna ingår också den proportionalitetsprincip som uttrycks i 1 kap. 2 § i tvångsmedelslagen och 1 kap. 3 § i polislagen. Den förutsätter att brottets allvarlighet och de åtgärder som vidtas för att utreda, förhindra och avslöja brottet står i rimlig proportion till varandra.

Den utvidgade tillämpningen av användningen av hemliga tvångsmedel och hemligt inhämtande av information som föreslås i denna proposition har samband med brott som äventyrar den individuella säkerheten och den samhällssäkerhet som avses i 10 § i grundlagen. Dessutom är inskränkningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna sådana som är förenliga med de etablerade grunderna för inskränkningar i grundlagsutskottets praxis. De föreslagna inskränkningarna grundar sig på noggrant avgränsade och exakta bestämmelser i lag. Inskränkningarna föranleds av ett vägande samhälleligt behov och behövs för en effektiv bekämpning och utredning av allvarliga brott. Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott kan i förening med villkoret att den förutsätter fängelsestraff anses vara ett så allvarligt brott att det kan jämföras med de brott som för närvarande berättigar till att använda hemliga tvångsmedel och hemligt inhämtande av information för att utreda, avslöja och förhindra brotten i fråga.

9.3 Förslaget om användning av flygpassageraruppgifter

Det föreslås att 3 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet ska ändras så att det till definitionen av terroristbrott i 6 punkten i paragrafen fogas en hänvisning till 34 a kap. 5 e § i strafflagen där det föreskrivs att offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott ska bestraffas.

Lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet är viktig med tanke på det i 10 § i grundlagen tryggade skyddet för privatlivet och personuppgifter. I samband med att lagen stiftades lyfte grundlagsutskottet fram det godtagbara syfte som utgjorde bakgrund till den regeringsproposition som då var under behandling (RP 55/2018 rd – GrUU 29/2018 rd, s. 3). Utskottet konstaterade att särskilt bekämpning av terrorism och allvarliga brott kan betraktas som ett sådant tungt vägande intresse att det i sig kan anses finnas ett godtagbart syfte för behandling av personuppgifter och inskränkningar i skyddet för privatlivet. De allmänna överväganden som grundlagsutskottet då lyfte fram gäller också offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det är trots det motiverat att begära ett utlåtande av grundlagsutskottet om förslaget.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 17 och 34 a kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 34 a kap. 4 §, 5 § 1 mom. och 5 c § 1 mom.,
sådana de lyder, 4 § i lagarna 832/2003, 283/2012 och 874/2018 samt 5 § 1 mom. och 5 c § 1
mom. i lag 281/2021, och
fogas till 17 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 563/1998, ett nytt 3 mom. och till 34 a kap. en ny
5 e § som följer:

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

1 §

Offentlig uppmaning till brott

Bestämmelser om offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte finns i 34 a kap. 1 § 1
mom. 2 punkten och bestämmelser om offentlig uppmaning som har anknytning till terrorist-
brott finns i 34 a kap. 5 e §.

34 a kap.

Om terroristbrott

4 §

Deltagande i en terroristgrupps verksamhet

Den som i avsikt att främja en terroristgrupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller 2 § eller
som med vetskap om att han eller hon främjar denna verksamhet

1) utrustar eller försöker utrusta en terroristgrupp med explosiva varor, vapen, skjutförmöden-
heter eller ämnen eller förmödenheter som är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra
farliga föremål eller ämnen,

2) för en terroristgrupp skaffar eller försöker skaffa eller till en terroristgrupp överlåter lokaler
eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för
gruppens verksamhet,

3) skaffar eller försöker skaffa information som, om den kommer till terroristgruppens kän-
nedom, är ägnad att allvarligt skada ett land eller en internationell organisation, eller förmedlar
eller överlåter sådan information till eller röjer sådan information för en terroristgrupp,

4) sköter en uppgift som är väsentlig för terroristgruppens ovannämnda brottsliga verksamhet,
eller

5) begår ett brott som avses i 32 kap. 6 eller 7 §,

ska, om gärningen inte utgör brott enligt 1, 1 a eller 2 § eller om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för *deltagande i en terroristgrupps verksamhet* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

Vad som föreskrivs i 1 mom. 4 punkten gäller inte uppdrag som juridiskt biträde eller ombud vid förundersökning eller domstolsbehandling av brott eller straffverkställighet.

5 §

Finansiering av ett terroristbrott

Den som direkt eller indirekt tillhandahåller eller samlar in tillgångar för att finansiera eller med vetskap om att de ska användas till att finansiera ett brott som avses i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, eller 5 c–5 e §, ska för *finansiering av ett terroristbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

5 c §

Resa i syfte att begå ett terroristbrott

Den som reser till en annan stat i avsikt att där begå ett i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5, 5 a, 5 b eller 5 e § avsett brott ska, om gärningen inte utgör brott enligt någon av de paragraferna, för *resa i syfte att begå ett terroristbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

5 e §

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott

Den som genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett brott som är straffbart enligt detta kapitel så att uppmaningen är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås, ska för *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Om uppmaningen eller förledandet leder till att ett brott som är straffbart enligt detta kapitel eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås, tillämpas vad som i 5 kap. föreskrivs om medverkan till brott.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 3 § 2 mom., 6 § 2 mom., 14 § 2 mom., 16 § 3 mom. och 17 §, sådana de lyder i lag 282/2021, som följer:

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, röjande av statshemlighet eller olovlig underrättelseverksamhet,

3) högförräderi, grovt högförräderi eller förberedelse till högförräderi,

4) grov spridning av barnpornografisk bild,

5) sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,

6) dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter eller i 21 kap. 6 a § i strafflagen avsedd förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa enligt 1, 2 eller 3 § i det kapitlet,

7) grovt ordnande av olaglig inresa, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan eller förberedelse till tagande av gisslan,

8) grovt rån, förberedelse till grovt rån eller grov utpressning,

9) grovt häleri, yrkesmässigt häleri eller grov penningtvätt,

10) sabotage, trafiksabotage, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,

11) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, deltagande i en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, deltagande i utbildning för ett terroristbrott om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist, finansiering av terroristgrupp eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott,

12) grov skadegörelse eller grov dataskadegörelse,

13) grovt bedrägeri eller grovt ocker,

- 14) grov penningförfalskning,
 - 15) grov miljöförstöring, eller
 - 16) grovt narkotikabrott.
-

6 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
 - 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
 - 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,
 - 4) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,
 - 5) narkotikabrott,
 - 6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott, främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott,
 - 7) grovt tullredovisningsbrott,
 - 8) grovt döljande av olagligt byte,
 - 9) förberedelse till tagande av gisslan, eller
 - 10) förberedelse till grovt rån.
-

14 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Polisen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
 - 2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,
 - 3) narkotikabrott,
 - 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott,
 - 5) grovt tullredovisningsbrott,
 - 6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet,
 - 7) förberedelse till tagande av gisslan, eller
 - 8) förberedelse till grovt rån.
-

16 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att den som avlyssningen riktas mot är skäligen misstänkt för

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) narkotikabrott,
- 3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott,
- 4) grovt tullredovisningsbrott,
- 5) förberedelse till tagande av gisslan, eller
- 6) förberedelse till grovt rån.

17 §

Bostadsavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

- 1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,
- 2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiften, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri eller grovt spioneri,
- 3) högförräderi eller grovt högförräderi,
- 4) grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,
- 5) dråp, mord eller dråp under förmildrande omständigheter,
- 6) grov människohandel,
- 7) grovt rån,
- 8) grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,
- 9) brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, deltagande i en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist eller finansiering av terroristgrupp, eller
- 10) grovt narkotikabrott.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 5 kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 5 kap. 3 §, 5 § 2 mom., 8 § 2 mom., 15 § 2 mom. och 17 § 4 mom., sådana de lyder i lag 283/2021, som följer:

5 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

3 §

Hemligt inhämtande av information för att avslöja brott

Metoderna i detta kapitel får användas när det gäller att avslöja följande brott:

- 1) äventyrande av Finlands suveränitet,
- 2) krigsanstiftan,
- 3) landsförräderi och grovt landsförräderi,
- 4) spioneri och grovt spioneri,
- 5) röjande av statshemlighet,
- 6) olovlig underrättelseverksamhet,
- 7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen,
- 8) brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte,
- 9) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
- 10) ledande av terroristgrupp,
- 11) deltagande i en terroristgrupps verksamhet,
- 12) meddelande av utbildning för ett terroristbrott,
- 13) deltagande i utbildning för ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,
- 14) rekrytering för ett terroristbrott,
- 15) finansiering av ett terroristbrott,
- 16) finansiering av en terrorist,
- 17) finansiering av terroristgrupp,
- 18) resa i syfte att begå ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,
- 19) offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff.

5 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) äventyrande av Finlands suveränitet,
- 2) krigsanstiftan,
- 3) landsförräderi eller grovt landsförräderi,
- 4) spioneri eller grovt spioneri,
- 5) röjande av statshemlighet,
- 6) olovlig underrättelseverksamhet,
- 7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen,
- 8) brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte,
- 9) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
- 10) ledande av terroristgrupp,
- 11) deltagande i en terroristgrupps verksamhet,
- 12) meddelande av utbildning för ett terroristbrott,
- 13) deltagande i utbildning för ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,
- 14) rekrytering för ett terroristbrott,
- 15) finansiering av ett terroristbrott,
- 16) finansiering av en terrorist,
- 17) finansiering av terroristgrupp,
- 18) resa i syfte att begå ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, eller
- 19) offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff.

8 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,
- 4) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,
- 5) narkotikabrott,
- 6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott, främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, eller
- 7) grovt tullredovisningsbrott.

15 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Polisen får för att förhindra brott använda förtäckt inhämtande av information, om det på grund av en persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
 - 2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,
 - 3) narkotikabrott,
 - 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott,
 - 5) grovt tullredovisningsbrott, eller
 - 6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet.
-

17 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
 - 2) narkotikabrott,
 - 3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, eller
 - 4) grovt tullredovisningsbrott.
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019) 3 § 6 punkten, sådan den lyder i lag 285/2021, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *terroristbrott* brott som avses i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 a–5 e § i strafflagen (39/1889),

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 25 § 1 mom. 3 punkten, 28 § 1 mom., 32 § 1 mom. 1 punkten, 36 § 1 mom. 3 punkten, 40 § 8 mom., 226 c § 1 mom. 1 punkten underpunkt a och 339 § 1 mom. 3 punkten, sådana de lyder i lag 1207/2020, som följer:

25 §

Beviljande av programkoncession

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja sökande programkoncession enligt 22 § 1 mom. om

3) det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram (710/2011) om iakttagande av åldersgränser för bildprogram, eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen (39/1889), grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen, och

28 §

Kortvarig programkoncession

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja programkoncession för kortvarig televisions- och radioverksamhet i ett digitalt markbundet masskommunikationsnät utan sådant förfarande som anges i 23 och 25 §, om det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram om iakttagande av åldersgränser för bildprogram, eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen och verksamheten

- 1) pågår högst tre månader, eller
 - 2) per vecka pågår högst tolv timmar.
-

32 §

Återkallande av programkoncession

Koncessionsmyndigheten kan återkalla en koncession helt eller delvis, om

1) koncessionshavaren upprepade gånger och allvarligt har brutit mot denna lag, mot bestämmelserna i 62 § 2 mom. 1 punkten i lotterilagen (1047/2001) om försäljning eller förmedling av lotter, mot bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram om iakttagande av åldersgränser för bildprogram eller mot de koncessionsvillkor som avses i 27 eller 37 § i denna lag, eller har gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen,

36 §

Beviljande av programkoncession för analog radioverksamhet

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja en sökande programkoncession enligt 34 §, om

3) det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen,

40 §

Beviljande av radiotillstånd

Radiotillstånd för i 34 § 3 mom. avsedd verksamhet ska beviljas om det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen.

226 c §

Skyldigheter som tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar

Videodelningsplattformstjänster ska ha användningsvillkor. Leverantörer av videodelningsplattformar ska i användningsvillkoren inkludera bestämmelser

1) som förbjuder uppladdning på videodelningsplattformen av sådana program, användargenererade videor eller audiovisuella kommersiella meddelanden som innehåller

a) en sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott som är straffbar enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen,

339 §

Avbrytande av vidaresändning av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv

Statsrådet får för högst en månad bestämma att vidaresändning av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv med ursprung utanför Finland ska avbrytas, om man i programutbudet på ett uppenbart sätt och upprepade gånger

3) gör sig skyldig till offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott enligt 34 a
kap. 5 e § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 6 b § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 6 b § 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 286/2021, som följer:

6 b §

I utdraget antecknas uppgifter om lagakraftvunna beslut genom vilket personen har dömts för

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte med stöd av 34 a kap. 1 § i strafflagen, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte med stöd av 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp med stöd av 34 a kap. 3 §, deltagande i en terroristgrupps verksamhet med stöd av 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott med stöd av 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott med stöd av 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott med stöd av 34 a kap. 5 §,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 80 § i lagen om offentlig upphandling och koncession

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) 80 § 1 mom. 7 punkten,
sådan den lyder i lag 288/2021, som följer:

80 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den upphandlande enheten fått kännedom om att anbudssökanden eller anbudsgivaren, en ledamot i dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts till straff för något av följande brott:

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § i strafflagen samt förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott enligt 34 a kap. 5 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 84 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) 84 § 1 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 289/2021, som följer:

84 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den fått kännedom om att anbudssökanden eller anbudsgivaren, en ledamot i dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren, genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts till straff för något av följande brott:

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 §, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott enligt 34 a kap. 5 § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 47 § i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011) 47 § 1 mom. 4
punkten som följer:

47 §

Uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare som gjort sig skyldiga till vissa brott

Den upphandlande enheten ska besluta att utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att den sökande eller anbudsgivaren eller en person i dess ledning eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts för något av följande brott:

4) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 §, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § i strafflagen eller anstiftan, medhjälp eller försök till ovannämnda brott,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20 maj 2021

Statsminister

Sanna Marin

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

1.

Lag

om ändring av 17 och 34 a kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 34 a kap. 4 §, 5 § 1 mom. och 5 c § 1 mom.,
sådana de lyder, 4 § i lagarna 832/2003, 283/2012 och 874/2018 samt 5 § 1 mom. och 5 c § 1
mom. i lag 281/2021, och
fogas till 17 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 563/1998, ett nytt 3 mom. och till 34 a kap. en ny
5 e § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

Om brott mot allmän ordning

1 §

1 §

Offentlig uppmaning till brott

Offentlig uppmaning till brott

(ny)

*Bestämmelser om offentlig uppmaning till
brott i terroristiskt syfte finns i 34 a kap. 1 § 1
mom. 2 punkten och bestämmelser om offent-
lig uppmaning som har anknytning till terro-
ristbrott finns i 34 a kap. 5 e §.*

34 a kap.

34 a kap.

Om terroristbrott

Om terroristbrott

4 §

4 §

Främjande av en terroristgrupps verksamhet

Deltagande i en terroristgrupps verksamhet

Den som i avsikt att främja en terrorist-
grupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller
2 § eller som med vetskap om att han eller hon
främjar denna verksamhet

Den som i avsikt att främja en terrorist-
grupps brottsliga verksamhet enligt 1, 1 a eller
2 § eller som med vetskap om att han eller hon
främjar denna verksamhet

1) utrustar eller försöker utrusta en terrorist-
grupp med explosiva varor, vapen, skjutförnö-
denheter eller ämnen eller förnödenheter som

1) utrustar eller försöker utrusta en terrorist-
grupp med explosiva varor, vapen, skjutförnö-
denheter eller ämnen eller förnödenheter som

Gällande lydelse

är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

2) för en terroristgrupp skaffar eller försöker skaffa eller till en terroristgrupp överlåter lokaler eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för gruppens verksamhet,

3) skaffar eller försöker skaffa information som, om den kommer till terroristgruppens kännedom, är ägnad att allvarligt skada ett land eller en internationell organisation, eller förmedlar eller överlåter sådan information till eller röjer sådan information för en terroristgrupp,

4) har hand om en terroristgrupps viktiga ekonomiska angelägenheter eller ger ekonomiska eller juridiska råd som är av synnerlig vikt för gruppens verksamhet, eller

5) begår ett brott som avses i 32 kap. 6 eller 7 §,

ska, om gärningen inte utgör brott enligt 1, 1 a eller 2 § eller om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för *främjande av en terroristgrupps verksamhet* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

Vad som i 1 mom. 4 punkten föreskrivs om *juridisk rådgivning* gäller inte uppdrag som juridiskt biträde eller ombud vid förundersökning eller domstolsbehandling av brott eller straffverkställighet.

5 §

Finansiering av ett terroristbrott

Den som direkt eller indirekt tillhandahåller eller samlar in tillgångar för att finansiera eller med vetskap om att de ska användas till att finansiera ett brott som avses i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 c eller 5 d §, ska för *finansiering av ett terroristbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

5 c §

Resa i syfte att begå ett terroristbrott

Föreslagen lydelse

är avsedda för tillverkning av sådana eller med andra farliga föremål eller ämnen,

2) för en terroristgrupp skaffar eller försöker skaffa eller till en terroristgrupp överlåter lokaler eller andra utrymmen som den behöver eller fordon eller andra hjälpmedel av synnerlig vikt för gruppens verksamhet,

3) skaffar eller försöker skaffa information som, om den kommer till terroristgruppens kännedom, är ägnad att allvarligt skada ett land eller en internationell organisation, eller förmedlar eller överlåter sådan information till eller röjer sådan information för en terroristgrupp,

4) *sköter en uppgift som är väsentlig för terroristgruppens ovannämnda brottsliga verksamhet*, eller

5) begår ett brott som avses i 32 kap. 6 eller 7 §,

ska, om gärningen inte utgör brott enligt 1, 1 a eller 2 § eller om ett lika strängt eller strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för *deltagande i en terroristgrupps verksamhet* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

Vad som föreskrivs i 1 mom. 4 punkten gäller inte uppdrag som juridiskt biträde eller ombud vid förundersökning eller domstolsbehandling av brott eller straffverkställighet.

5 §

Finansiering av ett terroristbrott

Den som direkt eller indirekt tillhandahåller eller samlar in tillgångar för att finansiera eller med vetskap om att de ska användas till att finansiera ett brott som avses i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, eller 5 c–5 e §, ska för *finansiering av ett terroristbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst åtta år.

5 c §

Resa i syfte att begå ett terroristbrott

Gällande lydelse

Den som reser till en annan stat i avsikt att där begå ett i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5, 5 a eller 5 b § avsett brott ska, om gärningen inte utgör brott enligt någon av de paragraferna, för *resa i syfte att begå ett terroristbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

(ny)

Föreslagen lydelse

Den som reser till en annan stat i avsikt att där begå ett i 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5, 5 a, 5 b eller 5 e § avsett brott ska, om gärningen inte utgör brott enligt någon av de paragraferna, för *resa i syfte att begå ett terroristbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

5 e §

Offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott

*Den som genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som har bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till att ta värvning i en terroristgrupp eller till att begå ett brott som är straffbart enligt detta kapitel så att uppmaningen är ägnad eller förledandet är ägnat att leda till att värvning tas eller ett terroristbrott begås, ska för **offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott** dömas till böter eller fängelse i högst två år.*

Om uppmaningen eller förledandet leder till att ett brott som är straffbart enligt detta kapitel eller ett straffbart försök till ett sådant brott begås, tillämpas vad som i 5 kap. föreskrivs om medverkan till brott.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 3 § 2 mom., 6 § 2 mom., 14 § 2 mom., 16 § 3 mom. och 17 §, sådana de lyder i lag 282/2021, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

Hemliga tvångsmedel

3 §

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, röjande av statshemlighet eller olovlig underrättelseverksamhet,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, röjande av statshemlighet eller olovlig underrättelseverksamhet,

3) högförräderi, grovt högförräderi eller förberedelse till högförräderi,

3) högförräderi, grovt högförräderi eller förberedelse till högförräderi,

4) grov spridning av barnpornografisk bild,

4) grov spridning av barnpornografisk bild,

5) sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,

5) sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,

6) dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter eller i 21 kap. 6 a § i strafflagen

6) dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter eller i 21 kap. 6 a § i strafflagen

Gällande lydelse

avsedd förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa enligt 1, 2 eller 3 § i det kapitlet,

7) grovt ordnande av olaglig inresa, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan eller förberedelse till tagande av gisslan,

8) grovt rån, förberedelse till grovt rån eller grov utpressning,

9) grovt häleri, yrkesmässigt häleri eller grov penningtvätt,

10) sabotage, trafiksabotage, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,

11) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, främjande av en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, deltagande i utbildning för ett terroristbrott om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist, finansiering av terroristgrupp, eller resa i syfte att begå ett terroristbrott om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,

12) grov skadegörelse eller grov dataskadegörelse,

13) grovt bedrägeri eller grovt ocker,

14) grov penningförfalskning,

15) grov miljöförstöring, eller

16) grovt narkotikabrott.

6 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

Föreslagen lydelse

avsedd förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa enligt 1, 2 eller 3 § i det kapitlet,

7) grovt ordnande av olaglig inresa, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan eller förberedelse till tagande av gisslan,

8) grovt rån, förberedelse till grovt rån eller grov utpressning,

9) grovt häleri, yrkesmässigt häleri eller grov penningtvätt,

10) sabotage, trafiksabotage, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,

11) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, *deltagande i* en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, deltagande i utbildning för ett terroristbrott om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist, finansiering av terroristgrupp eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*,

12) grov skadegörelse eller grov dataskadegörelse,

13) grovt bedrägeri eller grovt ocker,

14) grov penningförfalskning,

15) grov miljöförstöring, eller

16) grovt narkotikabrott.

6 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

Gällande lydelse

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,
- 4) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,
- 5) narkotikabrott,
- 6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott,
- 7) grovt tullredovisningsbrott,
- 8) grovt döljande av olagligt byte,
- 9) förberedelse till tagande av gisslan, eller
- 10) förberedelse till grovt rån.

14 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Polisen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,
- 3) narkotikabrott,
- 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott eller resa i syfte att begå ett terroristbrott,

- 5) grovt tullredovisningsbrott,

Föreslagen lydelse

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,
- 4) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,
- 5) narkotikabrott,
- 6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott, främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*,
- 7) grovt tullredovisningsbrott,
- 8) grovt döljande av olagligt byte,
- 9) förberedelse till tagande av gisslan, eller
- 10) förberedelse till grovt rån.

14 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Polisen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,
- 3) narkotikabrott,
- 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*,

- 5) grovt tullredovisningsbrott,

Gällande lydelse

- 6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet,
7) förberedelse till tagande av gisslan, eller
8) förberedelse till grovt rån.

16 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att den som avlyssningen riktas mot är skäligen misstänkt för

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
2) narkotikabrott,
3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott eller resa i syfte att begå ett terroristbrott,
4) grovt tullredovisningsbrott,
5) förberedelse till tagande av gisslan, eller
6) förberedelse till grovt rån.

17 §

Bostadsavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

- 1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

Föreslagen lydelse

- 6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet,
7) förberedelse till tagande av gisslan, eller
8) förberedelse till grovt rån.

16 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att den som avlyssningen riktas mot är skäligen misstänkt för

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
2) narkotikabrott,
3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*,
4) grovt tullredovisningsbrott,
5) förberedelse till tagande av gisslan, eller
6) förberedelse till grovt rån.

17 §

Bostadsavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

- 1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

Gällande lydelse

- 2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiften, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri eller grovt spioneri,
- 3) högförräderi eller grovt högförräderi,
- 4) grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,
- 5) dråp, mord eller dråp under förmildrande omständigheter,
- 6) grov människohandel,
- 7) grovt rån,
- 8) grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,
- 9) brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, främjande av en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist eller finansiering av terroristgrupp, eller
- 10) grovt narkotikabrott.

Föreslagen lydelse

- 2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiften, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri eller grovt spioneri,
- 3) högförräderi eller grovt högförräderi,
- 4) grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,
- 5) dråp, mord eller dråp under förmildrande omständigheter,
- 6) grov människohandel,
- 7) grovt rån,
- 8) grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,
- 9) brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, *deltagande i* en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist eller finansiering av terroristgrupp, eller
- 10) grovt narkotikabrott.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 5 kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 5 kap. 3 §, 5 § 2 mom., 8 § 2 mom., 15 § 2 mom. och 17 § 4 mom., sådana de lyder i lag 283/2021, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.	5 kap.
Hemliga metoder för inhämtande av information	Hemliga metoder för inhämtande av information
3 §	3 §
<i>Hemligt inhämtande av information för att avslöja brott</i>	<i>Hemligt inhämtande av information för att avslöja brott</i>
Metoderna i detta kapitel får användas när det gäller att avslöja följande brott: 1) äventyrande av Finlands suveränitet, 2) krigsanstiftan, 3) landsförräderi och grovt landsförräderi, 4) spioneri och grovt spioneri, 5) röjande av statshemlighet, 6) olovlig underrättelseverksamhet, 7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen, 8) brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, 9) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, 10) ledande av terroristgrupp, 11) främjande av en terroristgrupps verksamhet, 12) meddelande av utbildning för ett terroristbrott, 13) deltagande i utbildning för ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, 14) rekrytering för ett terroristbrott, 15) finansiering av ett terroristbrott,	Metoderna i detta kapitel får användas när det gäller att avslöja följande brott: 1) äventyrande av Finlands suveränitet, 2) krigsanstiftan, 3) landsförräderi och grovt landsförräderi, 4) spioneri och grovt spioneri, 5) röjande av statshemlighet, 6) olovlig underrättelseverksamhet, 7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen, 8) brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, 9) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, 10) ledande av terroristgrupp, 11) <i>deltagande i</i> en terroristgrupps verksamhet, 12) meddelande av utbildning för ett terroristbrott, 13) deltagande i utbildning för ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, 14) rekrytering för ett terroristbrott, 15) finansiering av ett terroristbrott,

Gällande lydelse

- 16) finansiering av en terrorist,
- 17) finansiering av terroristgrupp,
- 18) resa i syfte att begå ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff.

5 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) äventyrande av Finlands suveränitet,
- 2) krigsanstiftan,
- 3) landsförräderi eller grovt landsförräderi,
- 4) spioneri eller grovt spioneri,
- 5) röjande av statshemlighet,
- 6) olovlig underrättelseverksamhet,
- 7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen,
- 8) brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte,
- 9) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
- 10) ledande av terroristgrupp,
- 11) främjande av en terroristgrupps verksamhet,
- 12) meddelande av utbildning för ett terroristbrott,
- 13) deltagande i utbildning för ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,
- 14) rekrytering för ett terroristbrott,
- 15) finansiering av ett terroristbrott,
- 16) finansiering av en terrorist,
- 17) finansiering av terroristgrupp, eller
- 18) resa i syfte att begå ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff.

Föreslagen lydelse

- 16) finansiering av en terrorist,
- 17) finansiering av terroristgrupp,
- 18) resa i syfte att begå ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,
- 19) offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff.

5 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) äventyrande av Finlands suveränitet,
- 2) krigsanstiftan,
- 3) landsförräderi eller grovt landsförräderi,
- 4) spioneri eller grovt spioneri,
- 5) röjande av statshemlighet,
- 6) olovlig underrättelseverksamhet,
- 7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–8 punkten eller 2 mom. i strafflagen,
- 8) brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte,
- 9) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
- 10) ledande av terroristgrupp,
- 11) *deltagande i* en terroristgrupps verksamhet,
- 12) meddelande av utbildning för ett terroristbrott,
- 13) deltagande i utbildning för ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,
- 14) rekrytering för ett terroristbrott,
- 15) finansiering av ett terroristbrott,
- 16) finansiering av en terrorist,
- 17) finansiering av terroristgrupp,
- 18) resa i syfte att begå ett terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, eller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,
- 4) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,
- 5) narkotikabrott,
- 6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott, eller

- 7) grovt tullredovisningsbrott.

15 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Polisen får för att förhindra brott använda förtäckt inhämtande av information, om det på

8 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

19) offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff.

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) olovligt brukande som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,
- 4) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,
- 5) narkotikabrott,
- 6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott, främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*, eller

- 7) grovt tullredovisningsbrott.

15 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Polisen får för att förhindra brott använda förtäckt inhämtande av information, om det på

Gällande lydelse

grund av en persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,

3) narkotikabrott,

4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott eller resa i syfte att begå ett terroristbrott,

5) grovt tullredovisningsbrott, eller

6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet,

17 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) narkotikabrott,

3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott eller resa i syfte att begå ett terroristbrott, eller

4) grovt tullredovisningsbrott.

Föreslagen lydelse

grund av en persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,

3) narkotikabrott,

4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*,

5) grovt tullredovisningsbrott, eller

6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet.

17 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) narkotikabrott,

3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, deltagande i utbildning för ett terroristbrott, resa i syfte att begå ett terroristbrott eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott*, eller

4) grovt tullredovisningsbrott.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019) 3 § 6 punkten, sådan den lyder i lag 285/2021, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *terroristbrott* brott som avses i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 a–5 d § i strafflagen (39/1889),

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *terroristbrott* brott som avses i 34 a kap. 1, 1 a, 2–4, 4 a–4 c, 5 och 5 a–5 e § i strafflagen (39/1889),

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 25 § 1 mom. 3 punkten, 28 § 1 mom., 32 § 1 mom. 1 punkten, 36 § 1 mom. 3 punkten, 40 § 8 mom., 226 c § 1 mom. 1 punkten underpunkt a och 339 § 1 mom. 3 punkten, sådana de lyder i lag 1207/2020, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

25 §

Beviljande av programkoncession

Beviljande av programkoncession

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja sökande programkoncession enligt 22 § 1 mom. om

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja sökande programkoncession enligt 22 § 1 mom. om

3) det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram (710/2011) om iakttagande av åldersgränser för bildprogram, eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen (39/1889), grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen, och

3) det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram (710/2011) om iakttagande av åldersgränser för bildprogram, eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen (39/1889), grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen, och

28 §

28 §

Kortvarig programkoncession

Kortvarig programkoncession

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja programkoncession för kortvarig televisions- och radioverksamhet i ett digitalt markbundet masskommunikationsnät utan sådant förfarande som anges i 23 och 25 §, om det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja programkoncession för kortvarig televisions- och radioverksamhet i ett digitalt markbundet masskommunikationsnät utan sådant förfarande som anges i 23 och 25 §, om det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram

Gällande lydelse

om iakttagande av åldersgränser för bildprogram, eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen och verksamheten

- 1) pågår högst tre månader, eller
- 2) per vecka pågår högst tolv timmar.

32 §

Återkallande av programkoncession

Koncessionsmyndigheten kan återkalla en koncession helt eller delvis, om

- 1) koncessionshavaren upprepade gånger och allvarligt har brutit mot denna lag, mot bestämmelserna i 62 § 2 mom. 1 punkten i lotterilagen (1047/2001) om försäljning eller förmedling av lotter, mot bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram om iakttagande av åldersgränser för bildprogram eller mot de koncessionsvillkor som avses i 27 eller 37 § i denna lag, eller har gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen,

36 §

Beviljande av programkoncession för analog radioverksamhet

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja en sökande programkoncession enligt 34 §, om

- 3) det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte

Föreslagen lydelse

om iakttagande av åldersgränser för bildprogram, eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen och verksamheten

- 1) pågår högst tre månader, eller
- 2) per vecka pågår högst tolv timmar.

32 §

Återkallande av programkoncession

Koncessionsmyndigheten kan återkalla en koncession helt eller delvis, om

- 1) koncessionshavaren upprepade gånger och allvarligt har brutit mot denna lag, mot bestämmelserna i 62 § 2 mom. 1 punkten i lotterilagen (1047/2001) om försäljning eller förmedling av lotter, mot bestämmelserna i 6 § i lagen om bildprogram om iakttagande av åldersgränser för bildprogram eller mot de koncessionsvillkor som avses i 27 eller 37 § i denna lag, eller har gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen,

36 §

Beviljande av programkoncession för analog radioverksamhet

Transport- och kommunikationsverket ska bevilja en sökande programkoncession enligt 34 §, om

- 3) det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot

Gällande lydelse

enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen,

40 §

Beviljande av radiotillstånd

Radiotillstånd för i 34 § 2 mom. avsedd verksamhet ska beviljas om det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen eller grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i den lagen.

226 c §

Skyldigheter som tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar

Videodelningsplattformstjänster ska ha användningsvillkor. Leverantörer av videodelningsplattformar ska i användningsvillkoren inkludera bestämmelser

1) som förbjuder uppladdning på videodelningsplattformen av sådana program, användargenererade videor eller audiovisuella kommersiella meddelanden som innehåller

a) en offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte som är straffbar enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen,

339 §

Avbrytande av vidareändning av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv

Statsrådet får för högst en månad bestämma att vidareändning av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv med ursprung utanför Finland ska avbrytas, om man i programutbudet på ett uppenbart sätt och upprepade gånger

Föreslagen lydelse

folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen,

40 §

Beviljande av radiotillstånd

Radiotillstånd för i 34 § 3 mom. avsedd verksamhet ska beviljas om det inte finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag eller att sökanden gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen, grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet eller *offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen.

226 c §

Skyldigheter som tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar

Videodelningsplattformstjänster ska ha användningsvillkor. Leverantörer av videodelningsplattformar ska i användningsvillkoren inkludera bestämmelser

1) som förbjuder uppladdning på videodelningsplattformen av sådana program, användargenererade videor eller audiovisuella kommersiella meddelanden som innehåller

a) *en sådan offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott* som är straffbar enligt 34 a kap. 5 e § i strafflagen,

339 §

Avbrytande av vidareändning av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv

Statsrådet får för högst en månad bestämma att vidareändning av televisionsprogramutbud och programutbud i beställ-tv med ursprung utanför Finland ska avbrytas, om man i programutbudet på ett uppenbart sätt och upprepade gånger

RP 89/2021 rd

Gällande lydelse

3) gör sig skyldig till offentlig uppmaning
till brott i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1
§ 1 mom. 2 punkten i strafflagen.

Föreslagen lydelse

3) gör sig skyldig till *offentlig uppmaning*
som har anknytning till terroristbrott enligt 34
a kap. 5 e § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 6 b § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 6 b § 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 286/2021, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 b §

6 b §

I utdraget antecknas uppgifter om lagakraft-
vunna beslut genom vilket personen har dömts
för

I utdraget antecknas uppgifter om lagakraft-
vunna beslut genom vilket personen har dömts
för

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte med
stöd av 34 a kap. 1 § i strafflagen, förberedelse
till brott som begås i terroristiskt syfte med
stöd av 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp
med stöd av 34 a kap. 3 §, främjande av en
terroristgrupps verksamhet med stöd av 34 a
kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett ter-
roristbrott med stöd av 34 a kap. 4 a §, rekry-
tering för ett terroristbrott med stöd av 34 a
kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott
med stöd av 34 a kap. 5 §,

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte med
stöd av 34 a kap. 1 § i strafflagen, förberedelse
till brott som begås i terroristiskt syfte med
stöd av 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp
med stöd av 34 a kap. 3 §, *deltagande i* en ter-
roristgrupps verksamhet med stöd av 34 a kap.
4 §, meddelande av utbildning för ett terrorist-
brott med stöd av 34 a kap. 4 a §, rekrytering
för ett terroristbrott med stöd av 34 a kap. 4 c
§ eller finansiering av ett terroristbrott med
stöd av 34 a kap. 5 §,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 80 § i lagen om offentlig upphandling och koncession

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) 80 § 1 mom. 7 punkten,
sådan den lyder i lag 288/2021, som följer:

Gällande lydelse

80 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den upphandlande enheten fått kännedom om att anbudssökanden eller anbudsgivaren, en ledamot i dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts till straff för något av följande brott:

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § i strafflagen samt förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, främjande av en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott enligt 34 a kap. 5 §.

Föreslagen lydelse

80 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den upphandlande enheten fått kännedom om att anbudssökanden eller anbudsgivaren, en ledamot i dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts till straff för något av följande brott:

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § i strafflagen samt förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, *deltagande i* en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott enligt 34 a kap. 5 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 84 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) 84 § 1 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 289/2021, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

84 §

84 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den fått kännedom om att anbudssökanden eller anbudsgivaren, en ledamot i dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts till straff för något av följande brott:

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den fått kännedom om att anbudssökanden eller anbudsgivaren, en ledamot i dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren, genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts till straff för något av följande brott:

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § i strafflagen, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, främjande av en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott enligt 34 a kap. 5 § i strafflagen.

7) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 §, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, *deltagande i* en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av ett terroristbrott enligt 34 a kap. 5 § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 47 § i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011) 47 § 1 mom. 4 punkten som följer:

Gällande lydelse

47 §

Uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare som gjort sig skyldiga till vissa brott

Den upphandlande enheten ska besluta att utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att den sökande eller anbudsgivaren eller en person i dess ledning eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts för något av följande brott:

4) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 §, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, främjande av en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 b § i strafflagen eller anstiftan, medhjälp eller försök till ovan nämnda brott,

Föreslagen lydelse

47 §

Uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare som gjort sig skyldiga till vissa brott

Den upphandlande enheten ska besluta att utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att den sökande eller anbudsgivaren eller en person i dess ledning eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts för något av följande brott:

4) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 §, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, *deltagande i* en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § i strafflagen eller anstiftan, medhjälp eller försök till *ovannämnda* brott,

Denna lag träder i kraft den 20 .